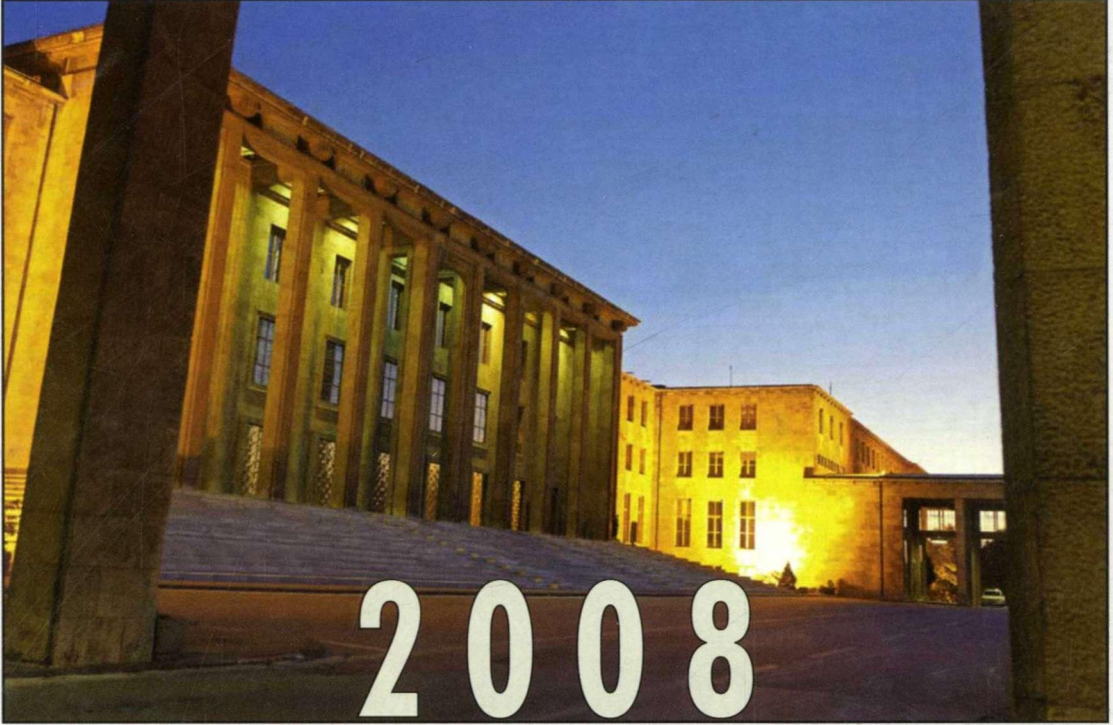


Meclis Bülteni

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ AYLIK YAYIN ORGANI • Sayı 140 • Aralık 2007



Yeni Yıla Umutlu Başladık



2007'de de kamuoyunun ilgisi TBMM'deydi.



Kadınların siyasetteki 73. yılı kutlandı.



2008 yılı bütçesi kabul edildi.



EGEMENLİK KAYITSIZ SARTSIZ MİLLETİNDİR

Çocuklardan Bayram Ziyareti...



TBMM Kreş ve Gündüz Bakımevi çocukları, müdür ve öğretmenleriyle birlikte 24 Aralık'ta TBMM Başkanı Köksal Toptan'a Kurban Bayramı ziyareti yaptılar.

Makamında çocuklarla sohbet eden Toptan, çocukların oyuncak istemesi üzerine, "İstediğiniz oyuncakları sizlere ulaştıracağım" dedi. Japonya'dan gelen torunu Batuhan ile kreş çocuklarını tanıştıran Toptan, çocukların tek tek fotoğraf çekirtme isteklerini de kırmadı. TBMM Başkanı'na, Ramazan Bayramı'nda ziyarete gelmiş olan çocukların ziyaretle ilgili yaptıkları resimler de hediye edildi.

TRT Çocuk ve Halk Oyunları Topluluğundan Ziyaret



Rusya Federasyonu'nda 4 yıl önce düzenlenen festivalde birinci olan topluluğa mensup genç ve çocuklar ile TRT yöneticileri, 24 Kasım'da TBMM Başkanı Köksal Toptan'ı ziyaret ettiler. TRT Çocuk ve Gençlik Halk Oyunları Topluluğu üyeleri, Başkan Toptan'a, kendilerini kabul etmesinden dolayı teşekkür ettiler. Bir çocuk, Toptan'a halkoyunlarını kastederek, "Hiç böyle bir isteğiniz oldu mu?" diye sordu. Köksal Toptan da gülerek, "İsteğim oldu ama beceremedim" cevabını verdi.



**TÜRKİYE
BÜYÜK
MİLLET
MECLİSİ**

Aylık Bülteni

ARALIK 2007 / Sayı 140

Yayın Yönetmeni

Feridun KEŞİR

Yayın Koordinatörü

Fatih ÖREN

Yazı İşleri Müdürü

Dr. Necati SUNGUR

Editör

Hasan YILMAZ

Yayın Ekibi

Mehmet KORKMAZ

Ayşegül ÇELİK ŞAHİN

İsmail FİDANAY

Eser Özgü ULURASBA

Grafik Tasarım

Uğur SAÇI

Katkıda Bulunan Birim

Kanunlar ve Kararlar

Daire Başkanlığı

Fotoğraflar

Abdullah KARAKUŞ

Orhan AYDEMİR

Adres

TBMM Basın ve Halkla

İlişkiler Müdürlüğü

Telefon

(0312) 420 69 05 / 420 69 19

Faks

(0312) 420 68 88

İnternet Adresi

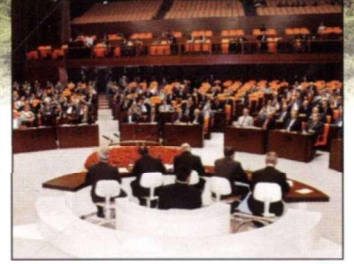
www.tbmm.gov.tr

www.meclishaber.gov.tr

Baskı

TBMM Basımevi

- 2 Meclis Bir Yılı Böyle Geçirdi
- 16 Makale / Ezber Bozan Karar / Doç. Dr. Şeref İBA
- 23 TSK Rehabilitasyon Merkezi'nde Tedavi Gören Askerler Meclis'te
- 24 Şampiyon Ampute Milli Takımı TBMM'de
- 25 3 Aralık "Dünya Özürlüler Günü"
- 26 TBMM Başkanvekili Pakdil: "Gözlerini Kapan, Gündüzleri de Kendine Gece Yapar"
- 27 15. Ulusal Bilim Olimpiyatlarında Ödül Alan Öğrenciler Meclis'te
- 28 Yoksullarla Dayanışma Haftası
- 29 Üyeler Lokantasının Üçüncü Salonu Açıldı
- 30 Mevlana Eserleri Sergisi Açıldı
- 31 Meclis'te Nevzad Atlıg ve Yılmaz Öztuna'ya Saygı Konseri
- 32 KEİPA Genel Kurulu Tiflis'te Yapıldı
- 33 Makale / Parti Adları Toplumsal Tarihin Şifresi Gibi / Hasan YILMAZ
- 36 TBMM Başkanı Toptan Kuveyt'te
- 38 Arnavutluk Meclis Başkanı TBMM'de
- 39 Makedonya Başbakanı'ndan Ziyaret
- 40 Dilekçe Komisyonu'na 719 Başvuru Yapıldı
- 41 Makale / TBMM'nin İlkleri / Mustafa KÖKSAL
- 43 Vefat Edenler
- 44 TBMM'de Kabul Edilen Kanunlar
- 45 Yazılı ve Sözlü Soru Önergeleri



5

**2008 Yılı Bütçesi
Kabul Edildi**



14

**Kadınların Siyasetteki
73. Yılı**



22

**Sivil Toplum
Kuruluşlarından
Ayasaya Değişikliği
Çalışmalarına Katkı**



Meclis Bir Yılı Böyle Geçirdi

2007'de erken Genel Seçim kararı alan, Cumhurbaşkanı ve Meclis Başkanı'nı seçen Meclis Genel Kurulu, 682 saat 56 dakika mesai yaptı.

Meclis Bülteni- Türkiye Büyük Millet Meclisi, oldukça tempolu ve tartışmalı bir yılı daha geride bıraktı. Türkiye gündemine damgasını vuran olaylara sahne olan yılda Meclis Genel Kurulu 682 saat 56 dakika çalıştı. 22 Temmuz 2007'de yapılan erken genel seçim kararını alan, 10. Cumhurbaşkanını seçen ve Meclis Başkanlığına Köksal Toptan'ı getiren bu çalışmalar sonucunda, 30 bin 397 sayfalık tutanak tutuldu.

TBMM Başkanlığı'na 301 kanun tasarısı, 230 kanun teklifi, 3 Anayasa değişikliği teklifi sunuldu.

Genel Kurul, aralarında Hakim ve Savcılar Yasa Tasarısı, Tanık Koruma Yasa Tasarısı, Tutsat (Mortgage), Asgari Geçim İndirimi Getiren Tasarı, nükleer güç santralle-

rinin kurulmasına ilişkin tasarı ve teklifleri yasalastırdı. Seçimlerin 4 yılda bir yapılması, cumhurbaşkanının halk tarafından 5'er yıllığına ve iki kez seçilmesine imkan tanıyan anayasa değişikliği bu yıl içinde kabul edildi.

TBMM'ye gelen dokunulmazlık tezkeresinin sayısı 80 oldu. 14 kanun da Cumhurbaşkanınca bir kez daha görüşülmek üzere Meclis'e iade edildi.

Milletvekilleri, denetim çalışmalarını verdikleri soru önergeleriyle de sürdürdü. TBMM Başkanlığına 4 bin 863 soru önergesi verildi. Önergelerden 1755'i cevaplandırıldı. En çok soru, İçişleri Bakanlığı ve Başbakanlığa yöneltildi.

Verilen 109 Meclis araştırma önergesinin 17'si birleştirilerek görüşüldü.



2007'de öğrenci grupları da Meclis'in ziyaretçileri arasında yer aldı. 44 bin 701 kişiden oluşan 659 öğrenci grubu TBMM'ye geldi. Öğrenci gruplarının yoğunluğunun en fazla olduğu ay, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının kutlandığı Nisan ayı oldu.



2007'de 5 Meclis Araştırma Komisyonu kuruldu. 22. Dönemde "Küresel Isınmanın Etkileri ve Su Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetimi", "Türkçe'deki Bozulma ve Yabancılaşmanın Araştırılması, Türkçe'nin Korunması ve Etkin Kullanımı" ve "Kayısı Üreticilerinin Sorunları" konularında Araştırma komisyonu oluşturuldu. 23. Dönemde ise 'Küresel Isınma' ve 'Türkçe'deki Bozulmaya' ilişkin yeniden Meclis Araştırma Komisyonu kuruldu.

TBMM Başkanlığına 4 bin 863 soru önergesi verildi. Önergelerden 1755'i cevaplandırıldı. En çok soru, İçişleri Bakanlığı ve Başbakanlığa yöneltildi.

Meclis TV'den 1604 Saatlik Yayın

Meclis Televizyonu, 2007'de 1604 saat 38 dakika yayın yaptı. Bu yayınların 553 saati haber, 1052 saati Genel Kurul oturumlarının canlı yayını oldu.

Meclis TV, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti hakkındaki yasa tasarısının görüşmelerini, 14 saat vererek, en uzun aralıksız yayını yaptı.

Bu yıl da ziyaretçi akınına uğrayan Meclis'in, ziyaretçi sayısı geçen yıla göre artış gösterdi. Meclis, bu yıl 1 milyon 86 bin 924 kişiye ev sahipliği yaptı.

TBMM'ye en fazla ziyaretçi Kasım ayın-

TBMM Genel Kurulu, 22 Temmuz 2007 seçimlerinden sonra oluşan yeni tablo doğrultusunda ilk iş olarak Meclis Başkanını seçti. Ardından 11. Cumhurbaşkanı seçimi gerçekleştirildi.

da geldi. Kasım'da 115 bin 28 kişi Meclis'i ziyaret ederken, bunu 101 bin 273 kişiyle Meclis'in açıldığı Ekim ayı izledi. Meclis'i Ocak'ta 65 bin 454, Şubat'ta 85 bin 117, Mart'ta 94 bin 9, Nisan'da 76 bin 272, Mayıs'ta 89 bin 795, Haziran'da 52 bin 844, Temmuz'da 34 bin 813, Ağustos'ta 66 bin 72, Eylül'de 61 bin 591 kişi ziyaret etti.

2007'de öğrenci grupları da Meclis'in ziyaretçileri arasında yer aldı. 44 bin 701 kişiden oluşan 659 öğrenci grubu TBMM'ye geldi. Öğrenci gruplarının yoğunluğunun en fazla olduğu ay, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının kutlandığı Nisan ayı oldu. Bu ayda 16 bin 699 kişiden oluşan 239 öğrenci grubu Mecliste ağırlandı.

1 Milyon Ziyaretçi / 817 Bin Kişilik Yemek

Meclis, 2007 yılında yoğun bir ziyaretçi trafiği yaşadı. Meclis, bu yıl içinde 1 milyon kişiye ev sahipliği yaptı.

TBMM lokantaları, yıl boyunca çok sayıda kişiye hizmet verdi. 817 bin kişinin yemek yediği lokantaların yoğunluğu nedeniyle 80 kişilik bir lokanta Aralık ayında hizmete girdi. Çay ocaklarında, ziyaretçiler ve personel 5 milyon bardak çay tüketti.





TBMM tarafından geleneksel hale getirilen Üstün Hizmet Ödülleri ve Onur Ödülü de sahiplerini buldu. 2007 TBMM Onur Ödülü Prof. Dr. İhsan Doğramacı'ya verildi.

Etkinliklere Ev Sahipliği Yaptı

TBMM Kültür ve Sanat Yayın Kurulu 2007'de;

- İstiklal Marşı ve Mehmet Akif Ersoy,
- TBMM Üstün Hizmet Ödülü,
- TBMM 87. Açılış Yıldönümü Kutlama Programı,
- İstiklal Marşı Anıtı Açılışı,
- TBMM Kupası Koşusu,
- 4. Dönem Öğrenci Meclisi Özel Birleşimi,



TBMM Başkanvekili ve CHP Milletvekili Ali Dinçer'i kaybettik.

- 2007 TBMM Onur Ödülü,
- 23. Dönem 2. Yasama Yılı Açılış Töreni,
- Nevzat Atılığ ve Yılmaz Öztuna'ya Saygı Konseri olmak üzere 9 etkinlik düzenledi.

Sivil Kuruluşlarla Ortak Etkinlik

TBMM, çeşitli kuruluşların etkinlikleri için de ev sahipliği yaptı. TBMM birimlerinin yanı sıra;

- Türk Kadınlar Birliği,
- Parlamento Muhabirleri Derneği,
- Yasama Derneği gibi çeşitli kuruluşlarca Meclis'te 104 etkinlik gerçekleştirildi.

TBMM giriş kapılarında yapılan güvenlik uygulamalarında 4 kişi, üzerinde tabanca tespit edildiği için Meclis'e alınmadı. Milli Egemenlik Parkı içerisine bırakılan 3 adet şüpheli paket, bomba imha ekiplerince imha edildi.

2008'de tamamlanması planlanan yeni ziyaretçi kabul salonun temeli, bu yıl içinde atıldı. 1177 metrekarelik zemine sahip binada, ziyaretçi bekleme salonu, kafeterya, koruma müdürlüğü, basın ve halkla ilişkiler müdürlüğü, bodrum katlarında daha sonra yapılacak kütüphane binası, birleşen arşiv depoları ve teknik personele ait servis alanları bulunacak.

Başkan Toptan'dan Yoğun Mesai

TBMM Başkanlığına 9 Ağustos 2007'de seçilen Köksal Toptan, göreve seçildiği günden itibaren 3 parlamento başkanını ağırladı, 4 devlet başkanı TBMM'yi ziyaret etti. Toptan; 3 başbakan, 3 bakan, 35 büyükelçi ve 7 uluslararası sivil toplum kuruluşunu kabul etti.

Toptan, göreve seçildiği günden itibaren 3 parlamento başkanını ağırladı, 4 devlet başkanı TBMM'yi ziyaret etti. Toptan, 3 başbakan, 3 bakan, 35 büyükelçi ve 7 uluslararası sivil toplum kuruluşunu kabul etti.

883 kişinin yer aldığı 63 sivil toplum örgütüyle bir araya gelen Toptan, 151'i milletvekili, 73'ü bürokrat olmak üzere 334 kişiyi kabul etti. Göreve geldiğinden bu yana iki yurt dışı ziyarette bulunan Toptan, ilk yurtdışı gezisini KKTC'ye gerçekleştirdi. Toptan, 19 yurt içi seyahatte bulundu.



2008 Yılı Bütçesi Kabul Edildi

Bütçemiz 222 Milyar 553 Milyon 600 Bin YTL



TBMM Genel Kurulu'nda, 2008 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısının maddeleri kabul edildi. Buna göre, 2008 yılı bütçe büyüklüğü 222 milyar 553 milyon 600 bin YTL, gelirleri 204.6 milyar YTL, bütçe açığı ise 17 milyar 997 milyon YTL olacak.

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan:
"Önümüze Koyduğumuz Hedeflerden
Hiç Taviz Vermedik ve Vermeyeceğiz"

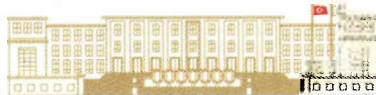
Unakıtan, "Cumhuriyetin kurucusu Atatürk diyor ki; (Tam bağımsızlık, ancak mali bağımsızlıkla mümkündür. Bir devletin maliyesi bağımsızlıktan yoksun olunca, o devletin bütün hayat ışıklarında bağımsızlık felç olur - 1 Mart 1922.) Büyük Atatürk'ün bize gösterdiği yolda emin adımlarla ilerliyoruz" dedi.

Meclis Bülteni- 2008 Merkezi Yönetim Bütçesinin sunuş konuşmasını Maliye Bakanı Kemal Unakıtan yaptı. 4 Aralık'taki konuşmasında sağlanan makro ekonomik istikrar ve mâlî disiplin sayesinde, kamu borçlarının çevrilebilirliği yönündeki endişelerin artık ortadan kalktığını belirten Unakıtan 2002 yılında yüzde 78 olan



kamu net borç stokunun GSMH'ye oranının 2007 yılı sonunda yüzde 40'lar düzeyine gerilemesini beklediklerini söyledi.

2007 yılı Bütçe uygulamaları hakkında değerlendirmelerde de bulunan Bakan Unakıtan, 2007 yılında hedefin altında bir bütçe açığı olacağını söyledi. Unakıtan, yıl sonunda Merkezi Yönetim Bütçesi giderlerinin 202,9 milyar YTL, gelirlerin ise 188 milyar YTL olmasının



2008 Yılı Bütçesi

beklendiğini, bu şartlarda bütçe açığının 14,9 milyar YTL, faiz dışı fazlanın da 34,1 milyar YTL olacağını öngördüğünü ifade etti.

2008 Bütçe Hedefleri

Maliye Bakanı Unakıtan, konuşmasında 2008 Bütçesi ile ilgili açıklamalarda da bulundu. Unakıtan, 2008 yılında;

GSMH'nin 716,6 milyar YTL,

Büyüme oranının yüzde 5,5,

Yıl sonu TÜFE rakamının yüzde 4,

İhracatın 117 milyar dolar,

İthalatın 182 milyar dolar,

Kişi başına düşen milli gelirin 7 bin dolar,

Satın alma gücü paritesine göre de milli gelirin 9 bin 681 dolar,

Net bütçe gelirlerinin 204,6 milyar YTL,

Bütçe açığının 18 milyar YTL,

Faiz dışı fazlanın da 38 milyar YTL olarak belirlendiğini açıkladı.

2008 yılında öncelikle mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunu artıracak yaklaşımlar üzerinde duracaklarını belirten Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, bu kapsamda vergi mevzuatını basitleştirerek, uygulamanın daha etkin hale getirilmesine yönelik çalışmalara devam edeceklerini söyledi.

Vergi Politikaları

Maliye Bakanı, vergi politikalarına değinirken de hükümetleri döneminde vergi sistemindeki yapısal sorunların giderilmesi, sürdürülebilir bir büyüme ve istihdam artışı için yatırım ortamının iyileştirilmesini sağlayacak düzenlemelerin hayata geçirildiğini söyledi.

2008 yılında öncelikle mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunu artıracak yaklaşımlar üzerinde duracaklarını belirten Unakıtan, bu kapsamda vergi mevzuatını basitleştirerek, uygulamanın daha etkin hale getirilmesine yönelik çalışmalara devam edeceklerini söyledi. Mükellef işlemlerini basitleştirerek, toplumun tüm kesimlerinde vergi bilincini artırmaya yönelik eylemler gerçekleştireceklerini kaydetti.



Vergi Kaçağıyla Mücadele

Gelir İdaresinin yapısını güçlendirmeye devam edeceklerini de dile getiren Maliye Bakanı Unakıtan, risk analizine dayalı denetim sisteminin kapsamının genişletileceğini, bu şekilde vergi incelemelerinin daha etkin ve yaygın olmasının sağlanacağını söyledi. Vergi kaçakçılığı ve kayıt dışının üstüne daha sıkı tedbirlerle gideceklerini belirten Unakıtan, vergi kaçağıyla mücadele çalışmaları hakkında da şu bilgileri verdi:

"2007 yılı Ocak-Ekim döneminde vergi inceleme elemanlarımız tarafından yapılan vergi incelemeleri sonucunda 111 bin 548 vergi inceleme raporu düzenlenmiştir. İncelenen 45,7 milyar YTL matraha karşılık, 23,3 milyar YTL matrah farkı tespit edilmiştir. Bu incelemelerde 6,1 milyar YTL vergi cezası ve usulsüzlük cezası tatbik edilmiştir. Kesilen cezalarda bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 128 artış olmuştur. Bu yıl içinde tarhiyat öncesi ve sonrası uzlaşmalar sonucunda 803 milyon YTL'si vergi aslı ve cezası, 919 milyon YTL'si gecikme faizi olmak üzere toplam 1 milyar 722 milyon YTL tahsilat sağlanmıştır."

2008 Bütçesinin istikrarı, büyümeyi ve refahın artırılmasını dikkate alan bir bütçe olduğunu kaydeden Unakıtan, "Cumhuriyetin kurucusu Atatürk diyor ki; (Tam bağımsızlık, ancak mali bağımsızlıkla mümkündür. Bir devletin maliyesi bağımsızlıktan yoksun olunca, o devletin bütün hayat ışıklarında bağımsızlık felç olur - 1 Mart 1922.) Büyük Atatürk'ün bize gösterdiği yolda emin adımlarla ilerliyoruz. Bu hedefe kararlı ve disiplinli adımlarla ulaşacağız. Önümüze koyduğumuz hedeflerden hiç taviz vermedik ve vermeyeceğiz. Kalkınmada en önemli faktör, istikrar, birlik ve beraberliktir. Dünyanın 17'nci büyük ekonomisi olan ülkemiz, istikrarın devam etmesi halinde yakın zamanda dünya ekonomileri içinde çok daha yüksek seviyelere çıkacaktır" dedi.



Başbakan Recep Tayyip Erdoğan:
"Muasır Medeniyet Seviyesi Üzerine
Çıkan Bir Türkiye İçin Dayanışma
İçerisinde Yürümek Durumundayız"



Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 2008 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısının Genel Kurulda kabul edilmesinin ardından yaptığı teşekkür konuşmasında, bütçeler üzerinde olumlu, olumsuz birçok yaklaşımların bulunabileceğini belirterek, "Bunların hepsini değerlendirme hanemize yazar, bunların üzerinde de ayrıca çalışırız" dedi.

Meclis Bülteni- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 2008 yılı bütçesinin yasallaşmasının ardından, kısa bir teşekkür konuşması yaptı. Bütçe çalışmalarına katkılarından dolayı iktidar ve muhalefet milletvekilleri ile bürokratlara teşekkür eden Erdoğan, bütçeler üzerinde olumlu, olumsuz birçok yaklaşımların bulunabileceğini söyledi.



Başbakan Erdoğan, aslolanın, arzuladıkları muasır medeniyetler seviyesi üzerine çıkan bir Türkiye olduğunu ifade ederek, şunları söyledi:

"Bunun için el ele verip, dayanışma içerisinde, bu aydınlık geleceğe, birlikte, beraberlik içerisinde yürümek durumundayız. Bana göre Türkiye'nin, muhtaç olduğu en önemli şey; o birliktir, beraberliktir. Bizi bugünlere taşıyan o milli heyecanı, yeniden, hep birlikte yarımlar için duymak zorundayız. Eğer aynı şekilde bu milli heyecanı duyacak olursak, inanıyorum ki aradaki mesafe ne kadar büyük görünüyorsa da bu milletin genç, dinamik nüfusu, o dinamik zihni, bunu yakalamaya muktedir. Bütün mesele, birlik, beraberliğimizi koruyabilmek, bunu teçhiz edebilmek, bunu güçlendirebilmektir. Çok basit, farklı yaklaşımlarla içerde enerji kaybına tahammülümüz yok. Bu enerjimizi, eğer dışarıya sarf edebilecek olursak, inanıyorum ki o aydınlık gelecek daha da yakın olacaktır."



Önce Bahçeli ile Tokalaştı

Başbakan Erdoğan, konuşmasını tamamlamasının ardından ilk olarak alkışlar arasında MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ile tokalaştı ve kısa bir süre sohbet etti. Erdoğan, daha sonra CHP, MHP ve DTP grup başkanvekilleri, milletvekilleriyle, ardından komisyon sırasındaki bulunanlar, Divan Başkanlığı ve son olarak Bakanlar Kurulu üyeleriyle tokalaştı.

AK Parti Grup Başkanvekili Canikli: "İşsizlik Azaldı, Faizler Düştü, Enflasyon Tek Haneli Rakamlara İndi"



Muhalefetin kendilerini, "câri açık ve borç stoku çok yüksek, büyüme hormonlu, istihdam sorunlu" diyerek eleştirdiğini hatırlatan Canikli, IMF ile bugüne kadar yapılan 18 stand-by anlaşmasında 18. hariç olmak üzere başarıya ulaşamadığını söyledi.

Meclis Bülteni- 2008 yılı bütçesi üzerinde konuşan AK Parti Grup Başkanvekili Nurettin Canikli, bütçelerin samimi ve dürüst olması gerektiğini, kendi iktidarlarına kadarki dönemlerde bütçelerin bu özelliği taşımadığını öne sürdü. Hükümetlerin bütçelerde verdikleri sözleri ve taahhütleri yerine getirmesi gerektiğini belirten Canikli, "Geçmişten korkmayalım, geçmişi konuşalım. 2002 yılına kadarki bütçelerde hedefler sapmış, buna bağlı olarak makro ekonomik göstergeler de farklı olmuş. AK Parti hükümetleri, bütçeyle verdiği sözü tutmuştur. Rakamlara itirazı olan var mı? Kimsenin itirazı olamaz" dedi.

AK Parti bütçelerinin "sosyal bütçeler" olması nedeniyle farklılık gösterdiğini ileri süren Canikli, "Geçmişte

bütçenin yüzde 45'i faiz ödemelerine gidiyordu. Yani fakirden alınıp zengine aktarılıyordu. Böyle bir bütçenin sosyal yönü olabilir mi? Biz bu tabloyu tersine çevirdik, faiz ödemelerinin bütçedeki payı yüzde 25'lere indi. Bizden önceki trend devam etseydi, 2008 yılında 110 milyar dolar faize gidecekti" diye konuştu.

"Bizden Önceki Anlaşmalar Başarısız"

Muhalefetin kendilerini, "câri açık ve borç stoku çok yüksek, büyüme hormonlu, istihdam sorunlu" diyerek eleştirdiğini hatırlatan Canikli, IMF ile bugüne kadar yapılan 18 stand-by anlaşmasında 18. hariç olmak üzere başarıya ulaşamadığını söyledi. Bazı ülkelerde bu programların sonucunda neredeyse iç savaşa varan sosyal çalkantıların meydana geldiğini savunan Canikli, "Bizim uyguladığımız programda farklı bir tablo ortaya çıktı. Küçülmesi beklenen büyüme, Cumhuriyet tarihinin en yüksek rakamına ulaştı, işsizlik azaldı, faizler düştü, enflasyon tek haneli rakama indi. Bunu dünya takdir ediyor ama bizim muhalefetimiz etmiyor" diye konuştu.

Câri Açık

Kendi iktidarlarında, insanların gelecek kaygısından kurtulması sonucu tüketim harcamalarında patlama yaşandığını, küresel sermaye girişinin hızlandığını ve bunun sonucunda TL'nin değer kazandığını anlatan Canikli, dış ticaret, ithalat ve câri açıkta önce yükselen sonra düşüşe geçen seyre karşılık ihracatın sürekli bir artış seyri içinde olduğunu kaydetti.

Konuşmasında yüksek oranda sıcak paranın aniden Türkiye'den çıkamayacağını anlatan Canikli, Türkiye'den çıkmak isteyen 15 milyar doların, borsa ve döviz işlemlerinden sonra ancak 5 milyar dolar olarak çıkabileceğini, bunu da hiçbir yatırımcının göze alamayacağını söyledi.

Borçlar

Canikli, dış borçla ilgili değerlendirmelerde bulunurken de özel sektörün borcu ile devlet borcunun ayırt edilmesini istedi. Devletin dış borcunun 2002 yılında 86 milyar dolar olduğunu, bu rakamın bu yıl 87 milyar dolara çıktığını açıklayan Canikli, "Aradaki 1 milyar dolar da başka para cinsinden borçların dolara çevrilmesiyle ortaya çıktı. Yani devlet 5 yılda hiç borçlanmamış" diye konuştu. İç borç konusundaki rakamlara da değinen Canikli, 2002 yılında 215 milyar YTL olan net iç borçlanmanın 2007'de 249 milyar YTL'ye yükseldiğini söyledi. Canikli, önceki yıllarda iç borçlanma rakamlarının

daha da yüksek olduğunu sözlerine ekledi.



Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek:

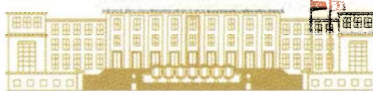
"40 Yıldır Aynı Kalmakla İftihar Edenler İçin Gelişerek Değişmek Zordur"



Çiçek, "Küçük hesaplar peşinde koşmadık, hizip siyaseti yapmadık. Zümre siyaseti, bölge siyaseti yapmadık. Biz vatanın evlatları arasında ayrımcılık yapmadık. Kavim ve kabile siyaseti yapmadık. Biz, 70 milyon insanımızı, 81 ilimizi bir bütün olarak kucakladık. Sonuçta ne aldanan olduk, ne de aldatan" diye konuştu.

Meclis Bülteni- TBMM Genel Kurulunda, 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi Kanunu Tasarısı üzerindeki görüş ve eleştirileri cevaplandıran Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek, "Türkiye'yi, Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyet ideallerine ulaştıracak en önemli enstrüman, en önemli güç siyasettir. Siyasi irade Türkiye'de, herkesin kaderiyle geleceğiyle doğrudan ilgilidir. Siyaseti ve demokrasiyi güçlendirmek demek, milli iradeyi güçlendirmek, hakim kılmak demektir" dedi.

Siyasetlerinin sorunları erteleme, halının altına süpürme siyaseti olmadığını ifade eden Çiçek, "Bugüne kadar sorunlarla yüzleşmekten korkmadık, bundan sonra da korkmayacağız. Halkın değişim talebinden doğduk, bu taleplere cevap verdik. Toplumu, yok sayan, siyah-be-yaz bir Türkiye tasarlayan, dünyaya sırt çeviren anlayışların diline, felsefesine teslim olmadık ve olmayacağız" diye konuştu.



"Kavim ve Kabile Siyaseti Yapmadık"

Milletin hür iradesiyle 22 Temmuzda "yola devam" dediğini kaydeden Çiçek, milletin önüne bir gelecek vizyonu koyduklarını ifade etti. Kamu kurumlarıyla millet arasında yeniden pozitif bir etkileşim başlattıklarını kaydeden Çiçek, "Küçük hesaplar peşinde koşmadık, hizip siyaseti yapmadık. Zümre siyaseti, bölge siyaseti yapmadık. Biz vatanın evlatları arasında ayrımcılık yapmadık. Kavim ve kabile siyaseti yapmadık. Biz, 70 milyon insanımızı, 81 ilimizi bir bütün olarak kucakladık. Sonuçta ne aldanan olduk, ne de aldatan" diye konuştu.

"Gelin Yürekerimizi Birleştirelim"

"Hayırla yadedilmek için milletin rotasına girmek zorunda olduklarını" ifade eden Çiçek, "Gelin daha medeni, daha adil, daha müreffeh bir Türkiye için, daha çok kenetlenmiş bir toplum için yüreklerimizi birleştirelim. Biliyorum ezberleri bozmak zordur, alışkanlıkları terk etmek de zordur. Biliyorum, 40 yıldır aynı kalmakla iftihar edenler için gelişerek değişmek de zordur" çağrısında bulundu. Ezberler bozulmadan, kabuk bağlamış ideolojik kabuller değişmeden çocukların da milletin de geleceğinin teminat altına alınamayacağını belirten Çiçek, aynı hedefe odaklanılmasını istedi. Çiçek, "Bu milletin değerlerini, bu ülkenin insanlarını karşı karşıya getirmekten vazgeçelim. Artık küçük düşünmekten, dar ideolojik gözlüklerle dünyaya bakmaktan vazgeçelim. Öfkeyle, husumetle birbirimizi ötekileştirmekten, yabancılaştırmaktan vazgeçelim" diye konuştu.

"Terör Örgütü Paniğe Kapıldı"

Türkiye'nin, terör örgütünü toplumdan tecrit etme mücadelesinde yeni bir safhaya girdiğini belirten Hükümet Sözcüsü Çiçek, "Terör örgütünü içerde ve dışarda tam olarak izole etmeyi, sosyal, lojistik, finansal ve psikolojik bütün destekleri kesmeyi başarmak için yoğun bir gayretin içindeyiz" dedi.

Çiçek, bugüne kadar dost ve müttefikleri tarafından bile yalnız bırakılan Türkiye'nin terörle mücadelesinde ilk kez dünyadan bu kadar güçlü bir destek bulmayı başardığını söyledi. Bu desteğin devam ettiğini kaydeden Çiçek, beklentilerinin daha yukarı noktalarda olduğunu belirtti. Bazı Avrupa kurumlarında terör örgütünün yeniden propaganda arayışlarına tanık olduklarını kaydeden Çiçek, terör konusundaki çifte standartlı davranışlarda bulunanların bunun utancını yaşaması için ne gerekiyorsa yapmaya, ne söylemesi gerekiyorsa da söylemeye devam edeceğini söyledi. Çiçek, bu süreçte, siyasi, ekonomik, askeri, diplomatik ve sosyal araçları bundan sonra da doğru ve etkin kullanmayı sürdüreceklerini ifade etti.

CHP Genel Başkanı Baykal: "Yapanın Yanına Kâr Kalır Anlayışı, Türkiye’de Yerleşmeye Başlamıştır"



Resmi rakamlara göre Türkiye’deki 29 milyon kişinin yoksul olduğunu, 1 milyon kişinin ise gece yatağına aç girdiğini iddia eden Baykal, Türkiye’nin rant ekonomisine dönüştürüldüğünü, izlenen politikalarla ekonominin el değiştirdiğini savundu.

Meclis Bülteni- CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, 2008 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı hakkında partisinin görüşlerini dile getirdi. Baykal, Türkiye’nin 2002’den itibaren, 2000 ve 2001’deki krize dönük oluşturulan politika demetini, kararlılıkla uyguladığını belirtti. “Geride baktığımız dönemde, Türkiye, o kriz döneminde şekillendirilen maliye politikasıyla yürüdü” dedi.

Ekonomi politikasının amacının büyüme olduğunu, Türkiye gibi bir ülkenin, ekonomik büyümeyi istikrarlı bir şekilde sürdürebilmesi halinde, mali, siyasi ve sosyal istikrarı sağlayabileceğini belirten Baykal, bütçenin, her an açık vermeye hazır bir yapı içinde olduğunu söyledi. Seçim ihtimalinin bütçe dengelerini allak bullak edebileceğinin bu yıl yaşananlarla ortaya çıktığını kaydeden Baykal, 2006’da 4 milyar dolar açık veren bütçenin,

2007’de 16-17 milyar dolar açık vereceğini söyledi. Bütçenin açık verdiğini, bu yılın maliye politikasını savunmanın ve sahip çıkmanın mümkün olmadığını ifade eden Baykal, dış ticaret açığının kabul edilemez ölçekte olduğunu, bunun, cari açığa indirildiğini dile getirerek, cari açığın alarm verdiğini söyledi.

“Ekonomi El Değiştiriyor”

Resmi rakamlara göre Türkiye’deki 29 milyon kişinin yoksul olduğunu, 1 milyon kişinin ise gece yatağına aç girdiğini iddia eden Baykal, Türkiye’nin rant ekonomisine dönüştürüldüğünü, izlenen politikalarla ekonominin el değiştirdiğini savundu. Baykal, borsanın yüzde 70’inin yabancıların kontrolünde, bankaların yüzde 43’ü ile sigorta sektörünün 3’te 2’sinin yabancıların elinde olduğunu ifade etti.

Kürsü Dokunulmazlığı

Dokunulmazlığa muhtaç ve bağımlı siyasetçilerin yönettiği ülkelerde, yolsuzlukların ortaya çıkacağına işaret eden Baykal, “Yapılması gereken çok açıktır. Burada kürsü dokunulmazlığı olur, herkes düşüncesini söyler ama işlenen suçlardan dolayı yargı karşısında, ister milletvekili ol, ister sade vatandaş ol, herkes hesap vermelidir. Bunu sağlamak zorundayız. Ne yazık ki bu konuda daha önce verilen sözlere rağmen hiçbir ilerleme gerçekleştirilememiştir” diye konuştu.

Belediyelerde olağanüstü bir yolsuzluk tezgahının işlediğini ileri süren Baykal, geçmiş dönemlerde normal 5 yıllık bir belediye yönetiminde, İstanbul Büyükşehir Belediyesinde 400 kadar imar dosyası gündeme geldiğini belirten Baykal, “Şimdi son 3,5 yıllık dönemde akla mantığa sığmayan imar plan değişiklikleri belediyeyi meşgul etmeye başlamıştır. Son 3,5 yılda belediyeden geçen değişiklik sayısı 3 bin 850’dir. 400 nerede 3 bin 850 nerede?” dedi.

“Yozlaşma, Kanser”

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, “Yolsuzluklar, adam kayırmalar, devlet kaynaklarının birilerine peşkeş çekilmesi, yandaş medya yaratılması, siyasal gücün; çocuk, akraba ve yakınların zenginliği için kullandırılması, demokrasimize çok ciddi darbeler vurmaktadır. Toplumun yolsuzluklara olan duyarlılığı azalmıştır. Örneğini de burada görüyoruz. Milletvekili seçilmiş, çok kaba yolsuzluklara kulp takmaya çalışıyor, haklılık vermeye çalışıyor. Bu çürümedir, bu yozlaşmadır, bu bir kanserdir. Sağlıklı bünyeyi mahveden bir gelişmedir. Bunun işaretlerinin TBMM’ye kadar gelmiş olması üzüntü vericidir. Yapanın yanına kâr alır anlayışı, Türkiye’de yerleşmeye başlamıştır” dedi.



CHP İstanbul Milletvekili İlhan Kesici: "Türkiye, Borcunu Ödemiş Olsa Belki de IMF İşsiz Kalmış Olacak"



Kesici, "Ortada bolluk, bereket vardır ama bu borç nedeniyle vardır. Halil İbrahim bolluğu, bereketi değildir. Borç taşınabilir değilse, büyüme hızınızdan yüksek faiz oranlarıyla alınmışsa bu zilletir, merdi, namerde bir gün olur muhtaç eder" diye konuştu.

Meclis Bülteni- TBMM Genel Kurulunda, 2008 yılı bütçesi üzerinde CHP Grubu adına konuşan Kesici, Türkiye'de kimsenin, ekonominin iyi olmasından rahatsızlık duymayacağını söyledi. Büyüme rakamının, gittikçe aşağı indiğine işaret eden Kesici, "Hangi bedelle bu büyüme elde edilmiştir?" diye sordu. Kesici, bu büyüme rakamlarının, 1999 depremi ve 2001 krizinden sonra olduğunu belirterek, bu dönemlerde Rusya, Brezilya, uzak Asya ülkelerinde de kriz yaşandığını hatırlattı.

Krizlerin ertesinde, büyüme hızının gelişmiş ülkelerde yüzde 5, orta gelir düzeyindeki ülkelerde yüzde 5,6, alt-

orta gelir düzeyindeki ülkelerde yüzde 7,6, kriz yaşayan uzak Asya gibi ülkelerde ise yüzde 8,6 olduğunu belirten Kesici, krizin ertesinde yüzde 6 üzerinde büyümenin elde edilebileceğini dile getirdi. Türkiye'nin 2002 yılı sonunda iç borcunun 89 milyar dolar, 1 hafta önceki rakamlara göre ise 208 milyar dolar olduğunu öne süren İlhan Kesici, 2001 krizinin en önemli parametrelerinden birinin borç-faiz meselesi olduğunu söyledi. Kesici, "Ortada bolluk, bereket vardır ama bu borç nedeniyle vardır. Halil İbrahim bolluğu, bereketi değildir. Borç taşınabilir değilse, büyüme hızınızdan yüksek faiz oranlarıyla alınmışsa bu zilletir, merdi, namerde bir gün olur muhtaç eder" diye konuştu.

"IMF İşsiz Kalmış Olacak"

IMF'nin ucuz kredi vermek için kurulmadığını, üye ülkelerin her yıl IMF'ye aidat ödediğini hatırlatan Kesici, "IMF'nin ülkelere açtığı kredi budur. Ülkelerin birikmiş olan aidatlarıdır. Bir ülkenin IMF programını devam ettirmesi demek, bütün dünya, 'Ey dünya duyduk duymadık demeyin, ben hâlâ ekonomik sıkıntı içindeyim' demektir" dedi. Meksika, Arjantin, Brezilya ve Rusya'nın, bir kaç yıl önce IMF ile hesaplarını sıfırladığına dikkati çeken Kesici, "IMF'nin bütün dünyadan alacağı ne kadar?...9 milyar dolar civarında bir alacağı var. Türkiye'nin IMF'ye borcu 8 milyar dolar. Demek 9'da 8'ini biz kullanıyoruz. Türkiye, borcunu ödemiş olsa, belki de IMF işsiz kalmış olacak" dedi.

"60 Atatürk Barajının Başka Ülkeye Götürülmesi"

Türkiye'nin 5 yılda 184 milyar dolar faiz ödediğini öne süren Kesici, "Bir Yunan emeklilik fonu Mart 2003'de cebine koyduğu 100 milyon doları Türkiye'ye getirdi; 3 yıl sonra çıktı. Götürdüğü rakam 225 milyon dolar. Bu, ülkenin soydurulmasıdır. Buna gönlümüz, vicdanımız, yönetimimiz razı olmamalıdır" diye konuştu. Kesici, 184 milyar dolar faizin, "60 tane Atatürk Barajının, 5 yılda, bu coğrafyadan sökülüp, başka ülkeye götürülmesi" anlamına geldiğini iddia etti.

Türkiye'nin, ABD'den mısır, Ukrayna ve Rusya'dan arpa, Brezilya'dan tavuk ithal ettiğini belirten Kesici, "Pamuk ithal ediyoruz. Nereden? Yunanistan'dan... Bizim Amik Ovarımız yok muydu? Çukurovarımız yok mu? Batman, Muş ovaları yok mu? Ne oldu bu ovalara da Yunanistan'dan pamuk ithal eder hale geldik?" diye sordu.

Pakistan'ın yüzde 9.73, Mısır'ın yüzde 7.13'le, Türkiye'nin ise yüzde 17.21 ile borçlandığını ifade eden Kesici, bu durumun, "Türkiye için iyi bir hal olmadığını" söyledi.



MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli: "Karşımızdaki Gerçek Türkiye Tablosu ile AKP'nin Çizmeye Çalıştığı Pembe Tablo Arasındaki Fark, Gece ve Gündüz Farkı Kadar Büyüktür"

Bahçeli, "Yanlış anlaşılan ve uygulanan enflasyon hedeflemesi, ülkemizde örtülü bir kur hedeflemesi sistemine dönüşmüştür. Bugün ülkemizde yaşanan enflasyon düşüşü ve büyüme, baştan sona aşırı değerlendirilen TL ve kısa vadeli sermaye girişlerinin bir sonucudur" dedi.



Meclis Bülteni- TBMM Genel Kurulunda, 2008 yılı bütçesi hakkında partisinin görüşlerini dile getiren MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, bütçe görüşmelerinin, hükümetlerin icraatlarının muhasebesinin yapıldığı, muhalefetin; siyasi iktidarın politikaları açısından uyarı, tenkit ve tavsiyelerini dile getirdiği önemli bir imkan olduğunu söyledi.

Bütçelere güven duyulabilmesi için öngörülebilir hedeflere ve sağlam kaynaklara dayanması gerektiğini belirten Devlet Bahçeli, bütçenin başarısının, mali disiplin ile birlikte yapısal reformların gerçekleştirilmesine, vergi geliri performansının artırılmasına ve faiz dışı ekonominin azaltılmasına bağlı olduğunu söyledi. Dar ve sabit gelirlielerin yükünü artıracak, âdil olmayan tedbirlerden kaçınılmasının bir zaruret olduğunu vurgulayan Bahçeli, AK Parti iktidarının, kendisinden önce yapılanları yok saydığını ileri sürdü. MHP Genel Başkanı Bahçeli, başta enflasyon hedeflemesi ve dalgalı kur politikası olmak üzere bugün Türkiye'de uygulanan ekono-

mik politikaların temellerinin, 57. Hükümet döneminde atıldığını savundu.

"Hortum İstismarı"

22 Temmuz seçimleri öncesinde, başta Başbakan Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, parti sözcülerinin, batık bankaların "57. Hükümet döneminde hortumlandığı" gibi bir takdime gittiğini, bunun siyasi etikle bağdaşmadığını söyleyen Bahçeli, "Bu konuda karalama kampanyası başlatan AKP'nin, 57. Hükümet döneminde yolsuzluk operasyonlarıyla tutuklanan ve mal varlıkları üzerine ihtiyati tedbir kararı konulan bir çok hortumcunun vergi borçlarını affetmesi, kendileri açısından hazin bir ibret vesilesi olarak hatırlatırım. 58. ve 59. hükümetlerin en büyük şansı, böyle bir tabloyu devralmış olmasıdır. Yeni bir program hazırlamak bir yana devraldığı ekonomik programın hakkını vererek uygulama basiretini gösteremeyen Hükümet, alması gereken önlemleri zamanında almamıştır. Bunun yerine uluslararası piyasalarda faizlerin düşmesi, likidite bollaşması gibi konjonktür gelişmelerin ekonomide yarattığı bazı olumlu etkileri kendi başarısı zannederek, sürdürülebilirliği şüpheli başarıları, gerçek ekonomik gelişme ve ekonomik kalkınmaya tercih etmiştir" dedi.

Dış Borçlanma Maliyeti

Uygulanan sıcak paraya dayalı ekonomik politikaları desteklemek için elde tutulan rezervlerin, maliyeti giderek arttığını, bu maliyetin milyar dolarları geçtiğini anlatan Bahçeli, "Hükümet dış borçlanma maliyetlerinin yüzde 7'ler civarında seyrettiği bir dönemde, elde bulunan rezervlerin yüzde kaç getiri ile plase edildiğini ve aradaki farktan dolayı ne kadar kaynağımızın başta ABD olmak üzere Batılı ülkelere transfer edildiğini açıklamalıdır" dedi. Devlet Bahçeli, AK Parti hükümetleri döneminde yaşanan iç talep, yüksek değerli TL ve ithalata bağımlı büyümenin, ancak dışarıdan sermaye ya da borç bulunduğu sürece sürdürülebileceğini ifade ederek, şunları söyledi:

"Bugün ülkemizde yaşanan enflasyon düşüşü ve büyüme, baştan sona aşırı değerlendirilen TL ve kısa vadeli sermaye girişlerinin bir sonucudur. Bütün bunlardan daha vahim olanı Sayın Başbakan'ın durumu anlamamakta ısrar ederek TL'nin aşırı değerlendirilmesinden mütevellit dolar cinsinden GSMH hesaplarıyla kişi başına gelirin 7 bin dolarlara çıktığını iddia etmesidir. Cumhuriyetin kişi başına geliri 80 yılda 2500 dolara çıkardığı, oysa kendi dönemlerinde bunun 5 bin doları geçtiğini söyleyerek kendi dönemlerinde yapılanları, Cumhuriyetin bütün yaptıklarından daha fazla olduğunu söyleyecek kadar ölçüyü kaçıran Sayın Başbakan, bunun sebebinin yüksek faiz ve sıcak para olduğunu hala görememekte yada görmek istememektedir."



MHP Grup Başkanvekili Mehmet Şandır "Sürekli Geriye Bakarak İleriye Gitmeyi Nasıl Düşünüyorsunuz?"



MHP Grup Başkanvekili Mehmet Şandır, "AKP bugün rakamlara dans ettirerek, iktidar olduğunu zannediyor, gelecekle değil, geçmişle boğuşuyor."

Meclis Bülteni- 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısının tümü üzerinde, MHP grubunun görüşlerini dile getiren Mehmet Şandır, Anayasal olarak 75 günde görüşülme imkanı bulunan bütçenin, 30 günde tamamlanmasını eleştirdi. Son dönemlerde bütçe görüşmelerinin sıradanlaştırıldığını ve ciddiyetten uzaklaştırıldığını savunan Mehmet Şandır, bütçe görüşmelerinde takip edilen usulün değiştirilmesini istedi.

Çağdaş hukuk devletinin, hesap verebilirlikle sağlanabileceğini anlatan Şandır, bütçe görüşmelerinde Hükümet tarafından verilen bilgilerin tartışmasının, muhalefet tarafından yapılması gerektiğini söyledi.

"Gölgenizle Kavga Ederek..."

MHP Grup Başkanvekili Şandır, bütçelerin toplumsal bir sözleşme olduğunu ifade ederek, "AKP Hükümetine soruyorum, yeni yüzyılın başında, küreselleşen dünyada bütçenin gelecek öngörüsü var mı? Türk milletinin önüne hangi hedefleri koyuyorsunuz?" diye sordu. AK Parti Hükümetinin zihinsel bir kayma yaşadığını savunan Şandır, Atatürk'ten sonra Türk milletinin önüne ilk ciddi vizyonu "2023 hedefi" ile 57. Hükümetin koyduğunu söyledi. AK Parti'de böyle bir vizyonun olmadığını

ileri süren Mehmet Şandır, bugün alınan her olumlu sonucun başlangıcında, 57. Hükümetin gerçekleştirdiği temel yapısal ve hukuksal düzenlemelerin bulunduğunu öne sürdü.

MHP Grup Başkanvekili Oktay Vural: "Biz Ülke Olarak Küreselleşmede Kazanan Taraf Olmak İstiyoruz"



Milli ekonominin gelir yaratması gerektiğine dikkati çeken Vural, 2002 yılında toplam borç stokunun, kişi başına 3 bin 914 dolarken, bugün bu rakamın 6 bin dolar olduğunu iddia etti.

Meclis Bülteni- 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısının tümü üzerinde MHP Grubunun görüşlerini dile getiren MHP Grup Başkanvekili Oktay Vural, bankaların TMSF'ye devredilmesinin hiçbir aşamasında kendilerinin yer almadığını söyledi.

MHP Grup Başkanvekili Vural, Hükümet'in uyguladığı yanlış ekonomi politikalarıyla gelir dağılımını bozduğunu, halkı fakirleştirdiğini belirterek, halkın ve ülkenin rekabet gücünün bittiğini, cari açığın büyüdüğünü ifade etti. Vural, "Biz ülke olarak küreselleşmede kazanan taraf olmak istiyoruz. Başbakan, 'Paranın değer kazanmasından gocunanlar var' diyor. Uyguladığınız yanlış politikalarla ithalatı ucuzlattınız, ihracatı ise pahalı yapıyorsunuz. Böyle olunca da ayağınıza kurşun sıkıyorsunuz. Milliyetçilik bu mudur? Milliyetçilik, dış pazarları artırmak, dışa bağımlılığı azaltmaktır. Bu döviz politikalarıyla başkalarının 15-20 yılda elde edemediği tasarruflar, bir kaç yılda yurt dışına çıktı" dedi.



Kadınların Siyasetteki 73. Yılı

"Kadınlara Siyasi Hayatta Seçme ve Seçilme Hakkı" tanınmasının 73. yıl dönümü dolayısıyla Parlamentoda düzenlenen törene, Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, Türk Kadın Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Canan Güllü ile kadın milletvekilleri ve çok sayıda davetli katıldı.



Meclis Bülteni- "Kadınlara Siyasi Hayatta Seçme ve Seçilme Hakkı" tanınmasının 73. yıl dönümü nedeniyle TBMM'de bir toplantı düzenlendi. TBMM Başkanı Köksal Toptan, 5 Aralık'taki toplantıda yaptığı konuşmada, kadınların seçme ve seçilme haklarını zorlu bir süreçten sonra kazandığını söyledi. Kadınlara 1893 yılında seçme hakkını ilk veren ülkenin Yeni Zelanda, hem seçme, hem de seçilme hakkını ise 1906'da Finlandiya'nın verdiğini belirten Toptan, kadın milletvekillerinin sayısının ise ülkelerin gelişmişlik düzeyiyle doğru orantılı bir seyir izlediğini söyledi.

1945'te, dünya parlamentolarındaki kadın milletvekili oranının yüzde 3 olduğunu, 2004'de ise bu oranın yüzde 13'e çıktığını ifade eden Toptan, ulusal parlamentosunda en fazla kadın milletvekili bulunduran ülkenin ise İsveç olduğunu kaydetti. Birçok ülkenin kadınlara seçme ve seçilme haklarını verirken, aşamalı bir yol izlediğini dile getiren Toptan, Türkiye'deki yasal süreci anlattı.

Türkiye'nin, 1934 yılında yaptığı anayasal düzenlemeyle, Avrupa'nın pek çok ülkesinden önce kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanıdığını vurgulayan Toptan,

anayasada yapılan değişiklik sonucu 18 milletvekilinin parlamento'ya girdiğini hatırlattı. Böylece kadınların Meclisteki temsil oranının yüzde 4.6 olduğunu, bu durumun başta Atatürk olmak üzere Cumhuriyeti kuranların kadın haklarına verdiği önemi gösterdiğini ifade eden Toptan, "İçinde bulunduğumuz 23. Dönemde Mecliste 50 kadın milletvekili var ve temsil oranı yüzde 9'a çıkmıştır.

23. Dönem parlamentosunu bu nedenle şanslı görüyorum. Çünkü kadın temsil oranı, Cumhuriyet döneminde en yüksek düzeye ulaşmıştır" dedi.

"Kadın Personelden Memnunum"

TBMM'nin idari kadrolarında, 2 müdür, 5 müdür yardımcısı, 32 şef, 15 uzman, 7 de uzman yardımcısı kadın bulunduğunu belirten Toptan, "Kendilerinin performanslarından ziyadesiyle memnunuz" dedi. "Son yıllarda kadınların siyasete katılımında artış gözlenirse de bunun çok yeterli olmadığını görüyoruz" diyen Toptan, nüfusun yarısına yakınına oluşturan kadınları siyasette daha önde ve daha aktif görmek istediklerini söyledi.



Devlet Bakanı Nimet Çubukçu:
“Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı Olan
Tüm Kadınlar İçin Çalışmamız Gerekliğini
Düşünüyorum”

Meclis'te düzenlenen törende konuşan Çubukçu, günümüzde kadınların siyasal yaşama katılımlarının, insan haklarından eşit oranda yararlanmalarıyla mümkün olacağını söyledi. Türkiye'de bu konuda olumlu gelişmeler olmasına rağmen, kadınların siyasete katılımında hâlâ erkeklerin gerisinde olduğunu ifade eden Çubukçu, kadınların yasal haklarının kullanmalarının önünde ciddi anlamda kısıtlamaların bulunduğunu söyledi.

Çubukçu, kadınların eğitim, sağlık gibi bir takım kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma, toplumsal hayata katılım konusunda eşitsizliklere uğradığını, karar alma mekanizmalarına katılım konusunda da eşit temsil hedefinin hiçbir ülkede gerçekleşmediğini ifade etti. Kadınların siyasal karar alma mekanizmalarına katılımdaki eksikliğinin, demokrasiye de ters düştüğünü ifade eden Çubukçu, “Kadınların karar alma süreçlerine katılımı, sadece adalet ve demokrasinin bir gereği olarak değil, aynı zamanda bir toplumda kadının statüsünün geliştirilmesinin ön koşuludur” dedi.

“Hep Birlikte Mücadele Etmeliyiz”

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, 5 Aralık 1934'ten bu yana ilk kez parlamentodaki kadın oranının, yüzde 9.1'e ulaştığına dikkati çekti.

Çubukçu, “Geçtiğimiz 5 yıl içinde, Türkiye'deki tüm yasalarda kadın-erkek cinsiyet eşitsizliğini temizledik. Kadın örgütleri ve milletvekilleri olarak bulunduğumuz noktada, ‘Artık Mecliste şu yasa değişikliği geliyor’ gibi bir eleştiri görmüyoruz. Biz hükümet olduğumuz günlerde bu listeler 15, 16 maddeden aşağı değildi. Bugün hâlâ bu iktidarın, icraatlarında değil de bir takım vehimlerle suçlanmasını çok ciddi haksızlık olarak görüyorum. Bu eleştirileri hiç bir şekilde hak etmedik. Kadın örgütlerinden beklentim, kadın erkek eşitsizliği üzerine kafa yormalarıdır. Gerçekten kadınlar arasında hiçbir ayrım gözetmeden, bütün kadın ve kız çocuklarını kuşatacak bir anlayışla, ‘o türbanlı, bu türbansız’, ‘o (a) partisinden, bu (b) partisinden’, bütün bu ülkenin kadınlarını içtenlikle, hangi etnik gruba üye olurlarsa olsunlar, hangi inanca sahip olurlarsa olsunlar... Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan bütün kadınlar için hep birlikte mücadele etmeliyiz.”



Türk Kadın Dernekleri Federasyonu
Genel Başkanı Canan Güllü:

“Meclis'te Kadın Erkek Eşitliği İçin
Bir Komisyon Kurulmalıdır”



Yürüttükleri bütün çalışmalara rağmen siyasi partiler katkı vermediği için kota uygulamasında bir sonuç alamadıklarını belirten Türk Kadın Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Canan Güllü, Mecliste kadın-erkek eşitliği için bir komisyon kurulmasını teklif etti.

Türk Kadın Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Canan Güllü, Türk kadınının 73 yıl önce kazandığı bu hakkı yeterince kullanmadığını iddia etti. Yürüttükleri bütün çalışmalara rağmen siyasi partiler katkı vermediği için kota uygulamasında bir sonuç alamadıklarını belirten Güllü, Mecliste kadın-erkek eşitliği için bir komisyon kurulmasını teklif etti.

Konuşmasında “Sivil anayasa” tartışmalarına değinen Güllü “Ortada dolaşan taslaklara göre, kadınlar olarak elde ettiğimiz hakları 1970 öncesine götüren Anayasa için bugüne kadar hiç bir yorumumuz olmadı” dedi. Güllü, “Çünkü biz demokrasiyi sadece bir çoğunluk rejimi değil, temel hak ve özgürlüklerin korunduğu bir rejim olarak bildiğimiz için dayatılan bir anayasa olmayacağına inanıyoruz. Bir diğer inancımız ise seçim sonrasındaki ilk beyanında Sayın Başbakanın ‘herkesin başbakanıyım’ sözünün takipçisi olduğumuz için bu çalışmada demokrasi adına olumlu ve ortak karar alınacağı inancındayım” dedi.

EZBER BOZAN KARAR:

Anayasa Değişikliği ve Anayasa Mahkemesi'nin 2007 Kararı

Doç. Dr. Şeref İBA

Kanunlar ve Kararlar Müdür Yardımcısı

"Anayasa değişikliklerinde, özellikle katı anayasa sistemlerinde sıradan kanunlara göre daha zorlaştırılmış olan özgün yöntemler söz konusu olmaktadır. Genellikle de, teklif, görüşme ve imzadan oluşan üç aşamalı bir süreç izlenir."

Anayasalar, hiç değişmeyecekmiş gibi yapılır ama değişikliğe uğramamış anayasa sayısı pek azdır. Doehring, bu durumu özlü anlatımıyla şöyle açıklamıştır:

*"Her hukuk düzeni ve özellikle anayasa hukuku hep sonsuza kadar uygulanmak üzere konulursa da, günün birinde esaslı değişiklik zorunluluğu kendini gösterir; bu zorunluluk özellikle yaşam koşullarının toplumsal ve teknik gelişmeler dolayısı ile hukuk düzeninin önüne geçmesi ve bu düzenin artık toplumsal gereksinimleri karşılayamaması durumunda su yüzüne çıkar."*¹

Gerçekten de, anayasa metinlerinin, dinamik gelişmelerden bağımsız, dünyadan kopuk ve toplumun önünü tıkayan statik normlar olarak varlığını sürdüremeyeceği bir gerçektir. Öte yandan, anayasanın, gönüllerde yaşaması ve toplumda derin saygı uyandırması demek olan "anayasaya saygı"nın, yürürlükteki anayasanın yaşlanması ya da eskimesiyle ortaya çıkan olumlu sonuç olduğu bilinen bir başka gerçektir. Böyle olunca, çelişkili gibi duran her iki önermeyi birlikte gözetken uzlaştırıcı ve dengeli yaklaşımlar, rasyonel anayasa değişikliği politikalarının anahtarı niteliğini taşımaktadır. İşte, akılcı anayasa değişikliği politikalarının ürünü anayasa değişikliklerinin, böylesine stratejik bir uyum mekanizması işlevi görmesi beklenir.

Anayasa değişikliklerinde, özellikle katı anayasa sistemlerinde sıradan kanunlara göre daha zorlaştırılmış olan özgün yöntemler söz konusu olmaktadır. Genellikle de, teklif, görüşme ve imzadan oluşan üç aşamalı bir süreç izlenir.

Cumhurbaşkanınca kanunların imzalanması,² "kanun" sıfatını kazanmanın varlık koşulu olmadığı halde, bu işlemi 'onay' olarak adlandırmak doğru değildir. Can'ın da belirttiği gibi, doktrindeki yaygın kullanıma karşın, cumhuriyet dönemi anayasalarımızın hiçbirinde cumhurbaşkanının kanunları onaylama yetkisinden söz edilmemektedir. Çünkü onaylama deyimi, kanun tasarısının kanunlaşması için gereken bir koşuldur. Oysa, anayasal düzenimizde cumhurbaşkanının kanunları geri göndermesi, Teziç'in deyiimiyle uyarı niteliğinde³ bir işlemdir. Cumhurbaşkanının, gerek anayasa değişikliği gerekse normal kanunlardaki imza yetkisinin kapsamı; yayımlamak, bir daha görüşülme üzere Meclis'e göndermek ya da halkoyuna sunmaktan ibarettir. Cumhurbaşkanı, onay mercii değildir.⁴ Cumhurbaşkanın kanunları geri göndermesinin, günlük dilde "veto" biçiminde yanlış kullanılmasına çağrışım yapan "onay" deyimini, anayasa hukuku çalışmalarındaki yaygın kullanımın dışına çıkılarak "imza" olarak ifade etmek daha uygun görünmektedir.

Türk anayasaları, 1921 Anayasası dışında, katı (sert) anayasa özelliğini benimsemişlerdir. Bu durum anayasa değişikliği usûlü bakımından yansıması, 'zorlaştırma' geleneği biçiminde yerleşmiştir.

1982 Anayasasının 17.5.1987 tarihli değişiklikten önceki ilk halindeki anayasa değişikliği usûlü, 1924 ve 1961 Anayasalarındaki teklif ve karar yetersayısını aynen muhafaza edilmesini öngörmüştür. İmza aşaması ise, 1982 Anayasasının getirdiği bir yeniliktir. İmza yetkisi, cumhurbaşkanı ile halk arasında paylaştırılmıştır. Buna göre, cumhurbaşkanı, anayasa değişikliği kanunlarını sıradan kanunlar gibi Meclise bir kez daha görüşülmesi için gönderebilmekte, Meclis'in aynen kabul etmesi durumunda ise halk oyuna sunabilmektedir.

1 Karl DOEHRING (2002), **Genel Devlet Kuramı (Genel Kamu Hukuku)**, (Çev. Ahmet Mumcu), İstanbul, İnkılap Yayınları, İkinci Baskı, s. 11.

2 Cumhurbaşkanınca kanunların imzalanması (yayımlanması), bir yandan kanunun varlığını tespit eden hukuki bir işlem, öte yandan da kanunun yürürlüğe girmesi ve dolayısıyla bağlayıcılık kazanmasını sağlayan tanıtıcı bir duyuru anlamına gelmektedir.

3 Erdoğan TEZİÇ (1987), "Cumhurbaşkanının Geri Gönderme Yetkisi", **Anayasa Yargısı**, Cilt:3, Ankara, s. 92.

4 Osman CAN (2008), **Anayasayı Değiştirme İktidarı ve Denetim Sorunu**, Fazıl Sağlam Armağanı.

3361 sayılı kanunla Anayasanın 175. maddesinde gerçekleştirilen değişiklik, iki değişik karar yetersayısı öngörmüştür. Bunlardan hangisiyle karar alındığına bağlı olarak imza aşamasındaki işlemlerde de değişiklik olmaktadır. 1982 Anayasası, Cumhurbaşkanına, anayasa değişikliklerinin onaylanmasında ilk kez bu denli geniş yetkiler tanımıştı.⁵ 3361 sayılı kanunla değişik 175. madde, anayasa değişikliklerinde bir doğrudan demokrasi yöntemi olan halk oylamasını (referandum) öne çıkarmıştır.

Günümüzdeki durumda, Anayasanın değiştirilmesine ilişkin düzenleme, Anayasanın 175. maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 93. ve 94. maddelerinde yer almaktadır. Buna göre;

- Anayasanın değiştirilmesi; TBMM üye tamsayısının en az üçte biri tarafından (184) önerilebilir.
- Anayasanın değiştirilmesi hakkındaki teklifler, Genel Kurulda, diğer kanun tasarı ve tekliflerinden farklı olarak, iki kez görüşülür. İkinci görüşmeye, birinci görüşmenin bitiminden 48 saat geçmeden başlanamaz.
- Değişiklik teklifinin kabulü için Meclis'in en az üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun (en az 330) gizli oyu gerekmektedir.

Şu halde, Anayasa koyucu, Anayasa değişikliği tekliflerinin görüşülmesinde 'iki kez görüşme' yöntemini benimsemiş, ivedilikle görüşmeyi yasaklamıştır. İvedilikle (müstaceliyet) ve öncelikle (takdimen) görüşme, Meclisteki görüşmelerde çabukluk sağlamayı amaçlayan yollardır. Ancak, birbirinden çok farklı kavramlardır. Görüşmelerin iki yerine bir kez yapılması "ivedilikle görüşme", gündemde bulunan bir işin usulü dairesinde öteki işlerin önüne alınarak görüşülmesi ise "öncelikle görüşme" demektir. 1973 İçtüzüğü'nün kurduğu sistemin uygulanmasında, ivedilikle ve öncelikle görüşme egemendir. Üstelik, Anayasanın 91. maddesi, yetki kanunları ile KHK'lerin öncelikle ve ivedilikle görüşülmesini öngörmüştür.

Öte yandan, anayasa değişikliği kanun tekliflerinin görüşülmesinde, öncelikle görüşme yasağı yoktur. Anayasa değişikliği kanun tekliflerinin TBMM İçtüzüğü'nün 19. maddesi uyarınca gündemde ön sıralara alınarak görüşülmesi, uygulamada da sıklıkla görülen bir durumdur.

Anayasa değişikliklerinde iki kez görüşme koşulu, değişikliklerin aceleyle değil, titizlik ve özenle gerçekleştirilmesi ve iki görüşme arasında kamuoyu etkileşimine zaman tanınmasını amaçlar.⁶

Ayrıca, TBMM İçtüzüğü'nün 89. maddesinin⁷ son fıkrası uyarınca, anayasa değişikliği görüşmelerinde yeniden görüşme (tekrir-i müzakere) yolu çalıştırılmaz. Böylece, Meclis İçtüzüğü, Anayasanın 175. maddesinin öngördüğü 'iki kez görüşme' ilkesine aykırılık oluşturacağı düşüncesiyle, bir 'üçüncü görüşme' yolu açabilecek İçtüzük kapısını kapalı tutmuştur. Yeniden görüşme yönteminin, genellikle son anda fark edilen düzeltmeler için çalıştırıldığı göz önüne alındığında, İçtüzüğü'nün bu tutumu, anayasa değişikliği tekliflerinde aceleyi yasaklayan ve titizliği amaçlayan düzenlemenin mantığı ve ruhuyla örtüştüğü kuşkuludur.

Bu tür bazı istisnalar dışında, Anayasa değişikliklerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmesi, Anayasanın 175. maddesinde yazılı olanlar dışında, (teklif sahibi milletvekili sayısı, iki defa görüşülmesi, kabul için öngörülen çoğunluk gibi) diğer kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesindeki yöntemlere tâbidir.

Buna göre, bir anayasa değişikliği kanun teklifinin TBMM Genel Kurulu'ndaki görüşme düzeni temel çizgileriyle şöyle toparlanabilir:

"Anayasa değişikliği kanun tekliflerinin görüşülmesinde, öncelikle görüşme yasağı yoktur. Anayasa değişikliği kanun tekliflerinin TBMM İçtüzüğü'nün 19. maddesi uyarınca gündemde ön sıralara alınarak görüşülmesi, uygulamada da sıklıkla görülen bir durumdur."

5 Şeref İBA (2003), "Cumhurbaşkanınca Yayımlanması Kısmen veya Tamamen Uygun Bulunmayan Kanunların Meclise Geri Gönderilmesi", *A.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52/3, s. 299.

6 Ergun ÖZBUDUN (2003), *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara, Yetkin Yayınevi, 7. Baskı, s. 125.

7 TBMM İçtüzüğü'nün 'Genel Kurulda Yeniden Görüşme' başlıklı 89. maddesi şöyledir:

"Tasarı ve teklifin tümünün oylanmasından önce, belli bir maddesinin yeniden görüşülmesini gerekçeli bir önerge ile esas komisyon veya hükümet bir defaya mahsus olmak üzere isteyebilir.

Bu istem Danışma Kurulunun görüşü alındıktan sonra Genel Kurulca, görüşmesiz ve işaret oyuyla karara bağlanır.

Anayasa değişikliği görüşmelerinde bu madde uygulanamaz."

"Türk anayasaları, 1921 Anayasası dışında, katı (sert) anayasa özelliğini benimsemişlerdir. Bu durumun anayasa değişikliği usulü bakımından yansıması, 'zorlaştırma' geleneği biçiminde yerleşmiştir."

BİRİNCİ GÖRÜŞME

1. Teklifin tümü üzerindeki görüşme:

Sıradan kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesinde olduğu gibi genel hükümlere göre yapılır. Görüşmeler tamamlandıktan sonra, anayasa değişikliği teklifinin maddelerine geçilmesinin kabul edilip edilmediği gizli oya sunulur. Bu oylamada, aranması gereken karar yetersayısının, 3/5 çoğunluğun yani (330) oy, olup olmadığı konusunda doktrin ile uygulama arasında derin bir görüş ayrılığı vardır.⁸ Ancak, uygulamada, anayasa değişikliği için gerekli nitelikli çoğunluk aranmamakta, Anayasanın 96. maddesinde öngörülen normal karar yetersayısının, yani en az (139) oyun sağlanması yeterli görülmektedir. Maddelerine geçilmesi kabul edilmeyen bir teklif, reddedilmiş olacağından anayasa değişikliği süreci bu aşamada son bulur.

2. Maddelerin Görüşülmesi ve oylanması;

Birinci görüşmede, her madde genel hükümlere göre ayrı ayrı görüşülüp oylanmaktadır. Her madde üzerindeki konuşmalar tamamlandıktan sonra, varsa soru-cevap ve önerge işlemleri yapılmaktadır. Madde üzerinde verilen bir değişiklik önergesi önce, işaret oyuna sunulmakta, kabul edilmesi halinde gizli oya sunulmaktadır. Anayasa değişiklik teklifi 184 imzayla verilebildiğinden, değişiklik önergesinde bulunması gereken imza sayısının 184 olmasının gerekip gerekmediği tartışılmıştır. Doktrinde ve uygulamada, anayasa değişikliği kanun tekliflerinin görüşülmesinde önerge işlemlerinin, normal teklifler gibi İçtüzüğü'nün 87. maddesine göre yapılması konusunda görüş birliği bulunmaktadır. Başka bir anlatımla, görüşülmeye başlanmadan önce tek imza, görüşülmeye başlandıktan sonra en az beş milletvekilinin imzasıyla değişiklik önergesi verilebilmektedir. Önergenin kabulünde, nitelikli çoğunluk yani en az 330 oy aranmaktadır. Her maddeye ilişkin gizli oylama sonuç tutanağı açıklanırken, dikkatli bir üslup kullanılmakta, örneğin, 330 oyu sağlayamayan bir madde için bile 'reddedildi' denilmemektedir. Böylece birinci görüşme tamamlanmaktadır.

İKİNCİ GÖRÜŞME

1. İlk görüşmede yapılmış olduğundan, yeniden tümü üzerinde görüşme yapılmamaktadır.

2. Maddelerin görüşülmesi ve oylanması;

Birinci görüşmenin tamamlanmasından itibaren 48 saat geçmedikçe ikinci görüşmeye başlanamaz. İkinci görüşmede, maddeler üzerinde görüşme açılmaz. Anayasa değişikliği kanun teklifi hakkında verilen değişiklik önergesinin işarette oylamada kabulü halinde, kabul için gerekli beşte üç çoğunluğun aranması için bu önergenin oylanması gizli oylama suretiyle tekrarlanmaktadır. Anayasa değişikliğine ilişkin kanun teklifinin Genel Kurul'daki ikinci görüşmesinde, sadece maddeler üzerinde verilmiş değişiklik önergeleri görüşülür. Birinci görüşmede üzerinde değişiklik teklifi bulunmayan bir madde hakkında ikinci görüşmede önerge verilemez. Ancak ikinci görüşmede verilen önergenin birinci görüşmedeki önergeden farklı, yepyeni bir önerge olması durumunda işleme konulması, Anayasa değişikliklerinin Genel Kurul'da iki kez görüşülmesini öngören Anayasanın 175/1. maddesiyle bağdaşır görünmemektedir. Anayasa değişiklik tekliflerinin birinci ve ikinci görüşmelerinde, maddelerin kabulü ile ikinci görüşmenin sonunda tümünün kabulü, üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun (330) gizli oyu ile mümkündür. Birinci görüşmede gerekli çoğunlukla kabul oyu alamayan bir madde ikinci görüşmede de gerekli çoğunlukla kabul oyu alamamışsa reddedilmiş olmaktadır. Birinci görüşmede reddedilmiş olan bir madde ikinci görüşmede en az beşte üç (330) oy aldığında kabul edilmiş olmaktadır.⁹

8 Özbudun, Onar ve Gözler, (330) aranmasının zorunlu olduğunu savunmaktadır. Bkz. Kemal GÖZLER(2000), **Türk Anayasa Hukuku**, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, Birinci Baskı, s. 987.

9 Özbudun, Onar ve Gözler, aynı görüşte değildir. Buna göre, birinci görüşmede minimum 330 yani 3/5 çoğunluğun oyunu alamayan bir madde reddedilmiş ve metinden çıkmış olacağından ikinci görüşmede oylamaya bile sunulmaması gerekir.

Aslında, uygulamaya bakıldığında, anayasa değişikliği oylamalarına özgü bir durum olarak, maddelerin birinci görüşmede aldıkları oy, ikinci görüşme sonunda çıkacak oylara bir ipucu sağlamaktan öteye çok fazla bir anlam taşımamaktadır. Hemen belirtilmesi gereken, birinci görüşmesinde teklifin maddelerine geçilmesinin kabul edilip edilmediğinin oylanması, işin tümünü ilgilendiren oldukça kritik bir oylama olduğudur. Bununla birlikte, Cumhurbaşkanınca onay aşamasında izlenecek yolu tayin edici olan sadece ikinci oylamadır. Dolayısıyla da, anayasa değişikliği kanun tekliflerinin birinci görüşmesinin sonucunda yapılan oylama, ikinci görüşmede çıkması muhtemel oylar için bir gösterge sağlamaktan öteye hukuki anlam taşımadığından daha çok bir *antrenman oylama* niteliği taşımaktadır.¹⁰

3. Teklifin Tümünün Oylanması;

Meclis tarafından üye tamsayısının beşte üçü (330) ile veya üçte ikisinden (367) az oyla kabul edilen Anayasa değişikliği hakkındaki Kanun, Cumhurbaşkanı tarafından Meclise iade edilmediği takdirde halkoyuna sunulmak üzere Resmi Gazetede yayımlanır. Bu durumda, Cumhurbaşkanı tarafından geri gönderme yoluna gidilmediği takdirde halkoyuna başvurmak tek seçenek olarak kalmaktadır.

Cumhurbaşkanı, Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları, bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geri gönderebilmektedir. Meclis, geri gönderilen Kanunu, üye tamsayısının en az üçte iki çoğunluğu (367) ile aynen kabul ederse, Cumhurbaşkanı bu kanunu da halkoyuna sunabilmektedir.

Bu hükümden, yasama organınca beşte üç veya üçte ikiden az oyla kabul edilen anayasa değişikliği kanunlarının Cumhurbaşkanınca geri gönderilmesi durumunda Meclis tarafından aynen kabulü için üçte iki çoğunluk gerektiği anlaşılmaktaydı. Bu bağlamda, Cumhurbaşkanının "güçleştirici veto" yetkisi olduğu ileri sürülmekteydi. Üçte iki çoğunluğun üzerinde bir oyla kabul edildiği halde Cumhurbaşkanının geri gönderme yetkisini kullanması halinde ise parlamentoda yeniden kabul için aynı çoğunluk yeterli olduğundan "geciktirici veto" durumundan söz edilmekteydi.¹¹ Doktrindeki hakim görüşe karşın, yeniden kabul için 367 gerekip gerekmediği, özellikle 3361 sayılı kanunla 175. maddede yapılan değişiklik sonrası tartışılabilir bir konuydu.¹²

2007 Yılında, doktrindeki görüşü altüst eden bir gelişme yaşanmıştır. 31.5.2007 tarihli ve 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un yok hükmünde sayılması ya da şekil yönünden Anayasaya aykırılığı nedeniyle kanunun tümünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine açılan davada, Cumhurbaşkanınca Meclis'e geri gönderilen anayasa değişikliği kanunun ikinci görüşmesinde pakette yer alan birinci maddenin gizli oylamasında çıkan (366) kabul oyunun, TBMM üye tamsayısının (2/3)'ünün (yani 367) altında kaldığı ve dolayısıyla reddedildiği; buna rağmen maddenin kabul edildiğinin açıklanarak kanunda yer verildiği ileri sürülmüştür.

Anayasanın 148. maddesinde, anayasa değişikliklerinin şekil bakımından denetlenmesinde, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığına bakılması öngörülmüştür. Bu somut davada, Anayasa Mahkemesi, Anayasanın 148. maddesindeki oylama çoğunluğu' tabirinden, Anayasanın 175. ve İçtüzük kuralları uyarınca, teklifin maddelerinin ikinci görüşmedeki maddelere ilişkin oylama ile teklifin tümü üzerinde yapılacak son oylamadaki çoğunluğun anlaşılması gerektiğini belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi (E.2007/72, K.2007/68) Kararında, Cumhurbaşkanınca bir daha görüşülmek üzere Meclis'e iade edilen anayasa değişikliği kanunlarının, Meclis tarafından aynen kabul edilebilmesi için en az üçte iki (367) nitelikli çoğunluğun şart olup olmadığı konusunda şu değerlendirmeler yapılmıştır:

"Seçim hakkının kullanımı üçte iki ile kabul koşuluna bağlanmış bir sonuçtur. Üçte iki ve üzeri bir çoğunlukla kabul edilen Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulması zorunluluğu ortadan kalkmakta, bu çoğunluğun sağlanamaması durumunda uygulanacak kural 175. maddenin dördüncü fıkrasında yer almaktadır."

10 Şeref İBA (2006), *Anayasa ve Siyasal Kurumlar*, Ankara, Turhan Kitabevi.

11 Erdal ONAR (1993), *1982 Anayasasında Anayasayı Değiştirme Sorunu*, Ankara, s.85. TEZİÇ ise, yeniden kabul için 2/3 zorunluluğunun, fiili bir mutlak veto görünümüne bürünebileceğini ileri sürmüştür. Bkz: TEZİÇ (1987), "Cumhurbaşkanının Geri Gönderme Yetkisi", s.92. Ayrıca bkz. Kemal GÖZLER (2001), "Anayasa Değişikliği Kanunları Üzerinde Cumhurbaşkanının Yetkileri", *Ankara Barosu Dergisi*, 2001/4, s. 35-53.

12 Şeref İBA (2003), "Cumhurbaşkanınca Yayımlanması Kismen veya Tamamen Uygun Bulunmayan Kanunların Meclise Geri Gönderilmesi", *A.Ü Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 52, Sayı: 3, s. 306.

"Anayasa Mahkemesi, deyim yerindeyse ezber bozan bu kararında, Anayasa değişikliklerinde cumhurbaşkanının 'güçleştirici veto yetkisi' olmadığı sonucuna varmıştır. Çünkü, Cumhurbaşkanınca, anayasa değişikliği kanunlarının, Meclise geri gönderildiği durumlarda, Meclisin Cumhurbaşkanına karşı direnip aynı metni yeniden kabul edebilmesi için ilkinde olduğu gibi 330 oyun yeterli olması, daha güç sağlanabilecek bir karar yetersayısı aranmayacağı anlamına gelmektedir."

"Maddenin üçüncü fıkrasının birinci tümcesi, Cumhurbaşkanının geri gönderme yetkisi bulunduğunu öngörmekte, ikinci tümcede ise "Meclis, geri gönderilen Kanunu, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile aynen kabul ederse Cumhurbaşkanını bu Kanunu halkoyuna sunabilir" ifadesi yer almaktadır. Halkoyuna sunabilme bir seçim hakkının varlığına işaret etmektedir. Seçim hakkının kullanımı üçte iki ile kabul koşuluna bağlanmış bir sonuçtur. Üçte iki ve üzeri bir çoğunlukla kabul edilen Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulması zorunluluğu ortadan kalkmakta, bu çoğunluğun sağlanamaması durumunda uygulanacak kural 175. maddenin dördüncü fıkrasında yer almaktadır. Buna göre, üçte ikiden az ve beşte üçten fazla bir çoğunlukla kabul edilen anayasa değişiklikleri halkoyuna sunulmak zorundadır. Üçüncü fıkranın lafzındaki "üçte iki çoğunluğu ile kabul ederse" ifadesi, "ancak, üçte iki çoğunluğu ile kabul edilebilir" ifadesiyle mantıksal olarak özdeş değildir. Bu ifade, üçüncü fıkradaki "sunabilir" yüklemine bağlanmış bir koşul olduğundan, bunu "ancak üçte iki çoğunluğu ile kabul edilebilir" biçiminde bir önermeye dönüştürmek olanaksızdır."¹³

Yüksek Mahkeme, bu değerlendirmeleri yaparken Anayasanın 175. maddesinin ilk hali ile aynı maddede 17.7.1987 tarihli ve 3361 sayılı kanunla yapılan değişikliğe ilişkin yasama belgelerine sıklıkla göndermelerde bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi, deyim yerindeyse ezber bozan bu kararında, Anayasa değişikliklerinde cumhurbaşkanının 'güçleştirici veto yetkisi' olmadığı sonucuna varmıştır. Çünkü, Cumhurbaşkanınca, anayasa değişikliği kanunlarının, Meclise geri gönderildiği durumlarda, Meclisin Cumhurbaşkanına karşı direnip aynı metni yeniden kabul edebilmesi için ilkinde olduğu gibi 330 oyun yeterli olması, daha güç sağlanabilecek bir karar yetersayısı aranmayacağı anlamına gelmektedir.

Bundan böyle, anayasa değişikliği usulünde cumhurbaşkanının veto yetkisinden değil, iki farklı karar yetersayısına bağlı olarak takdiri veya zorunlu halk oyuna götürme yetkisinden söz edilebilecektir.

Anayasa Mahkemesine göre, 175. maddenin 5. fıkrasının düzenleme konusu, geri gönderme üzerine üçte iki kabul zorunluluğu getirmek değil, anayasa değişikliğinin yayım ve yürürlük rejimidir. Buna göre, geri gönderme üzerine üçte iki (367) kabul oyu, yeni bir karar yetersayısı değil, Cumhurbaşkanınca anayasa değişikliğini referanduma götürme konusunda takdir yetkisi veren kritik eşiktir.

Sözü edilen kararın karşı oy gerekçelerinde de ifade edildiği gibi, Anayasa Mahkemesi'nin doktrindeki baskın görüşe taban tabana zıt bu kararı doğru kabul edilse bile, bazı cevapsız sorular ortada durmaya devam edecektir. 175. maddenin dördüncü fıkrası uyarınca, 3/5 veya 2/3'ten az bir çoğunlukla kabul edilen anayasa değişikliği kanunlarının ya Meclis'e geri gönderilmesi ya da halkoyuna sunulması gerekir. Başka bir anlatımla, 330 ile 366 arası bir çoğunlukla kabul edilen anayasa değişikliği kanunlarının Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesine imkan yoktur. Yani, 3/5 çoğunlukla kabul edilen anayasa değişikliğinin yürürlüğe girmesinin tek yolu, halkoylamasında kabul çikmasıdır.

Anayasa koyucu, ister zorunlu isterse takdire bağlı olsun anayasa değişikliklerinde halkoylaması yolunu açık tutmuştur. Öyle ki, (2/3)'ten az oyla kabul edilen anayasa değişikliklerinde halkoyuna sunulmadan yürürlüğe girmesine izin vermemiştir.¹⁴ Cumhurbaşkanının daha önce geri çevirdiği ve Meclis'in aynen kabul ettiği bir kanunu yeniden iade etmesi mümkün olmadığından, iade üzerine (2/3)'ten az oyla kabul edilen anayasa değişikliği kanununun, dördüncü fıkra hükmü karşısında bir hukuki açmaz ortaya çıkarması kaçınılmazdır. Bundan böyle, konuya en azından pratik yönden Anayasa Mahkemesi'nin kararı doğrultusunda cevaplar vermek gerekecektir.

Toparlamak gerekirse, Anayasanın 175. maddesi ve anayasa değişikliği rejimine ilişkin tartışmalar sonlanmış değildir. Bu karardan Anayasa Mahkemesi'nin, "Doğrudan veya Cumhurbaşkanının iadesi üzerine..." biçimindeki Anayasanın 175. maddesinin 5. fıkrasının başında yer alan ibareyi yok saydığı ortaya çıkmaktadır. Anayasa koyucu abesle iştigal etmeyeceğine göre bu ibarenin anlamı nedir?

13 **Anayasa Mahkemesi Kararı**, E.2007/72, K. 2007/68, Karar Günü: 5.7.2007 (Resmi Gazete: 07.08.2007, 26606)

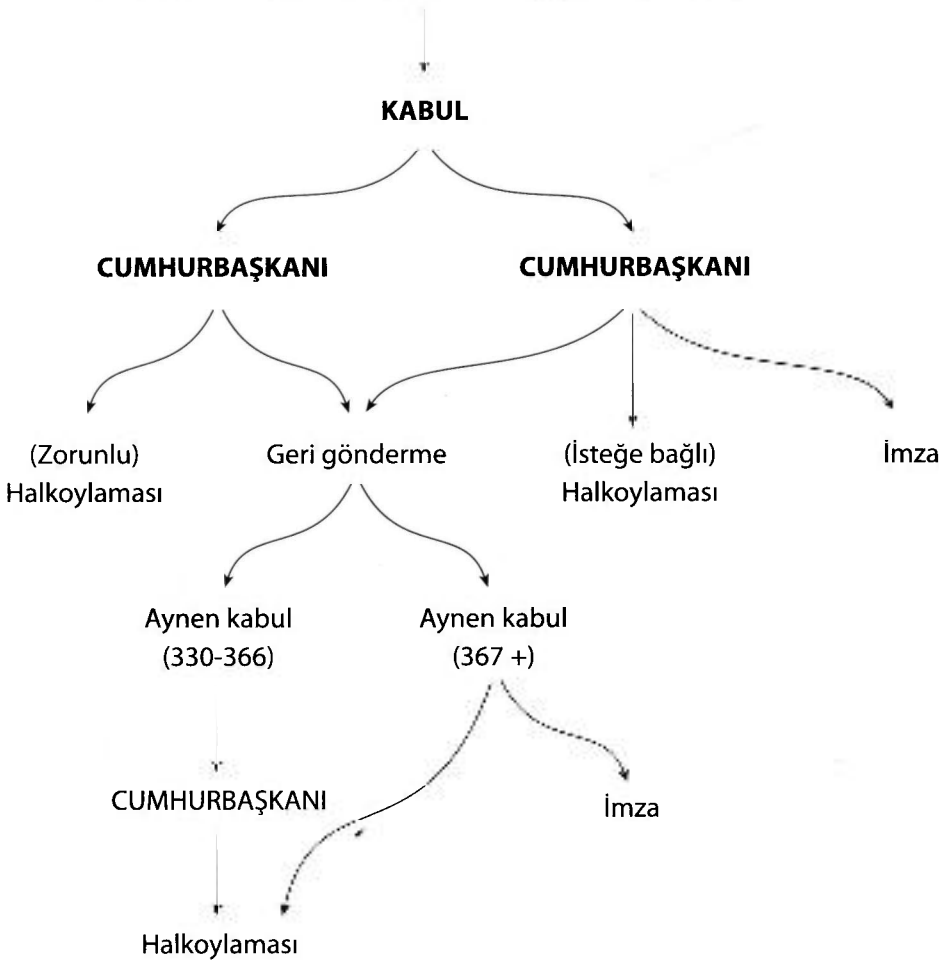
14 Mehmet Erten, Mustafa Yıldırım, Fulya Kantarcioğlu karşıoy gerekçeleri.

3361 sayılı Anayasa değişikliği kanunun teklifinin ilk hali ve gerekçesi genel görüşü doğrular nite-likteydi. Daha sonra yapılan değişiklik Anayasa Komisyonu Raporunda açıklanmıştır. Ancak görüş-me tutanaklarında yeterince ipucu yoktur.¹⁵ İlk halindeki "aynen kabul için 2/3 zorunludur." ifadesi-nin çıkarılması ile netlik sağlanmış mıdır? Gözlerden kaçan bir nokta mı vardır?

Bu tartışmaların kaynağında yatan Anayasa'nın 175. maddesi, başarısız bir kural yazma ve dü-zenleme örneği oluşturmaktadır. Örneğin, biçimsel bir düzeltme olarak, konu bütünlüğü ve sistematik bakımdan fıkraların yeniden sıralanması, bazılarının yer değiştirmesi gerekir. Anayasa Mahkemesi'nin ezberlerimizi bozan kararı da göstermiştir ki, 175. maddenin herkesin aynı anlamı çıkaracağı daha düzgün bir Türkçe ile yeniden yazılmasına ihtiyaç vardır.

Sözü edilen Anayasa Mahkemesi Kararı sonrası durumda, anayasa değişikliği kanunlarının kanun-laşma süreci şematik bir modelde şöyle gösterilebilir:

Anayasa Değişikliği Kanun Teklifi $\geq 1/3$ (en az 184)



Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların kabulü sırasında, bu kanu-nun halkoylamasına sunulması halinde, Anayasanın değiştirilen hükümlerinden, hangilerinin birlik-te hangilerinin ayrı ayrı oylanacağını da karara bağlar. Halkoyuna sunulan Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların yürürlüğe girmesi için, halkoylamasında kullanılan geçerli oyların yarısından çoğunun kabul oyu olması gerekir.

KAYNAKLAR:

- **Anayasa Mahkemesi Kararı**, E.2007/72, K. 2007/68, Karar Günü: 5.7.2007 (Resmî Gazete: 07.08.2007, 26606)
- Karl DOEHRING (2002), **Genel Devlet Kuramı (Genel Kamu Hukuku)**, (çev. Ahmet Mumcu), İstanbul, İnkılap Yayınları, İkinci Baskı.
- Kemal GÖZLER (2001), "Anayasa Değişikliği Kanunları Üzerinde Cumhurbaşkanının Yetkileri", **Ankara Barosu Dergisi**, 2001/4, s.35-53.
- Kemal GÖZLER (2000), **Türk Anayasa Hukuku**, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, Birinci Baskı, s. 987.
- Şeref İBA (2003), "Cumhurbaşka-nınınca Yayınlanması Kısım veya Tamamen Uygun Bulunmayan Kanunların Meclise Geri Gönde-rilmesi", **A.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, 52/3, s.299.
- Şeref İBA (2006), **Anayasa ve Siyasal Kurumlar** (100 soruda), Ankara, Turhan Kitabevi.
- Erdal ONAR (1993), **1982 Ana-yasasında Anayasayı Değiştir-me Sorunu**, Ankara.
- Ergun ÖZBUDUN (2003), **Türk Anayasa Hukuku**, Ankara, Yetkin Yayınevi, 7. Baskı.
- Erdoğan TEZİÇ (1986), "Cum-hurbaşkanının Geri Gönderme Yetkisi", **Anayasa Yargısı**, Cilt:3, Ankara, s.92.
- Osman CAN (2008), "Anayasayı Değiştirme İktidarı ve Denetim Sorunu", **Fazıl Sağlam Ar-mağanı**.
- **TBMM Tutanak Dergisi**, Dönem:17, Yasama Yılı:4,Cilt:40, B.102, 13.5.1987, s.302-374.

15 "Yapılan yeni düzenleme ile Cumhurbaşkanı, Anayasa değişikliği ile ilgili kanunu bir daha görüşülmek üzere Meclise geri gönderdikten sonra Meclis geri gönderilen kanunu üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile aynen kabul ettiği takdirde bu kanunu isterse halkoyuna sunabilecektir." **TBMM Tutanak Dergisi**, Dönem: 17, Yasama Yılı: 4, Cilt: 40, B. 102, 13.5.1987, s. 302-374.

Sivil Toplum Kuruluşlarından Anayasa Değişikliği Çalışmalarına Katkı



leme çalışmaları için üç yeni ihtisas komisyonu oluşturulması gerektiğine dikkat çektikleri raporu daha sonra TBMM Başkanı Köksal Toptan'a sundu. "Ekonomi ve Sosyal Haklar konusunda ihtisaslaşarak bu işi götürmek gerek" diyen Hisarcıklioğlu, Şubat ayında konuyla ilgili bir toplantı daha yapılacağını söyledi. Hisarcıklioğlu söz konusu çalışmanın Türk STK'ların ve Meslek Örgütlerinin katılımının dünyada örnek gösterilebileceğine de işaret etti.

Toptan: "Ezberleri Bozuyoruz"

83 Sivil Toplum Kuruluşu tarafından yürütülen Anayasa Çalıştayı tamamlanarak üzerinde uzlaşılan metin TBMM'ye sunuldu.

Meclis Bülteni- Aralarında TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, TÜ-SİAD, KADER, TUGEM gibi kuruluşların bulunduğu, 83 Sivil Toplum Kuruluşu, oluşturdukları Anayasa Çalıştayı sonuç raporunu, TBMM Başkanı Köksal Toptan'a sundu. 18 Aralık günü Başkan Toptan'ı ziyaret eden STK'lara sözcülük yapan TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, Sivil Toplum Kuruluşlarının yasama sürecine katılımında çok önemli bir adım atıldığını söyledi. Hisarcıklioğlu, Anayasa Çalıştayı'nın tamamladığı çalışmayı da özetledi. Yeni Anayasa hazırlama sürecine katkı sağlamak isteyen bütün Sivil Toplum Kuruluşları ve Meslek Odalarına çağrıda bulunduklarını ve cevap veren 83 örgütle yapılan çalışmalar sonucunda bir Anayasa Platformu oluşturduklarını söyleyen Hisarcıklioğlu, bu sürecin bir model oluşturmakta öncülük yapabileceğini ifade etti.

Üç İhtisas Komisyonu

Anayasa hukukçılarını, siyasilere ve STK başkanlarını yapmış oldukları çalışmaya almadıkları için kendilerine çeşitli eleştirilerin yöneltildiğini söyleyen TOBB Başkanı; "Bu bir mutabakat metni değil, biz burada bir ortak akıl oluşturduk" dedi. Hisarcıklioğlu, dengeleme ve denet-

TBMM Başkanı Toptan, "Türkiye demokrasisi açısından heyecan verici günler... Ezberleri bozuyoruz" sözleriyle yapılan çalışmayı takdir ettiğini ifade etti. Bugün gelinen noktada, Türkiye'deki STK'ların Türkiye'nin daha iyi yönetilmesi için tartışmalar yaptığını söyleyen Toptan; "Ortak akıl sihirli bir sözcük, hepimizi bir araya getiriyor" dedi.

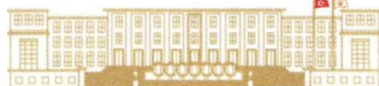
Sivil toplum katılımının TOBB organizasyonu ile sağlanmasının da önemli bir gösterge olduğuna dikkat çeken Başkan Toptan, yasa yapımındaki sivil inisiyatifin TBMM'nin çalışmalarını kolaylaştıracağını söyledi. Toptan, TBMM'nin kolay değişmeyecek ve toplumun genelini kapsayacak yasalar yapacağını belirterek, "Yeni bir Anayasa yapımı hakkında toplumda büyük bir mutabakat gözleniyor" dedi.

Toptan, kişisel görüşünün daha az maddeli bir Anayasa'dan yana olduğunu belirterek; "Modern, çağdaş, bizim değerlerimizi hassasiyetle korumayı bilen bir Anayasa yapabileceğimizi bugün bir daha gördüm" dedi.

İlk Dört Madde

Konuşmasının sonunda Anayasa'nın ilk dört maddesine de değinen Başkan Toptan, bu ilk maddeler üzerinde kimsenin değişiklikten bahsetmeye bile hakkının olmadığını söyledi. Toptan, "Endişeye, tereddüte mahal yok.

Konuşarak, tartışarak çözemeyeceğimiz bir sorun yoktur" dedi.



TSK Rehabilitasyon Merkezi'nde Tedavi Gören Askerler Meclis'te

TBMM Başkanı Köksal Toptan, TSK Rehabilitasyon Merkezi'nde tedavi gören askerlerle öğle yemeğinde bir araya geldi. Toptan yemek öncesi yaptığı konuşmada, Meclis'te gazileri ağırlamaktan büyük onur duyduklarını belirtti.

Meclis Bülteni- TBMM Başkanı Köksal Toptan, TSK Rehabilitasyon Merkezi'nde tedavi gören askerlere TBMM Tören Salonu'nda yemek verdi. Yemeğe Rehabilitasyon Merkezinde tedavi gören askerlerin yanı sıra TBMM Başkanvekilleri Nevzat Pakdil, Eyyüp Cenap Gülpınar ve Divan üyeleri katıldı.

12 Aralık'taki yemek öncesinde bir konuşma yapan Başkan Toptan, GATA'ya bağlı Rehabilitasyon Merkezindeki gazileri daha önce ziyaret ederek, kendileri ile dertleşme imkanı bulunduğunu söyledi. Toptan, "TBMM, bir anlamda Gazi Meclis'tir. Gaziler de Gazi Meclisinin misafiridir. Gazi Atatürk, Meclis'i kurduğu sırada binlerce insanımızı kaybettiğimiz Kurtuluş Savaşı sürüyordu. Meclis bir taraftan Türkiye'nin temel problemlerine çözüm ararken, bir taraftan savaşı yönetirken Polatlı'dan top sesleri geliyordu. İşte binlerce insanımızın şehit olduğu, gazilik mertebesine eriştiği o Kurtuluş Savaşı günlerinden doğan TBMM, bugün gazi misafirlerini ağırlamaktan büyük mutluluk duyuyor" diye konuştu.

Kurtuluş savaşı ve Çanakkale'de Türkiye'nin her ailesinden, her ilinden, ilçesinden ve köyünden şehitler verildiğini belirten Toptan, Türkiye'nin



tarihten bu yana bölünmeler ve isyanlarla muhatap olduğunu ancak bunların hiç birine fırsat vermediği söyledi.

Toptan, "Böyle şartlar altında bütün Türkiye tarafından kurulan Türkiye Cumhuriyeti, aradan geçen yıllar içerisinde rahatsız edilmeye, içinde bölünmeye, parçalanmaya çalışılan bir çok harekete mazhar olmuştur. İsyandar çıkarılmış, terör olayları çıkmış ama Türk milleti, Türk Silahlı Kuvvetleri, Türkiye Cumhuriyeti, bu hain emellere hiçbir zaman, hiçbir aşamada fırsat vermemiştir. Bunun için de çok bedel vermiştir. Yüzlerce, binlerce gencimiz şehit olmuştur. İşin parasal boyutu da var, ona değinmek istemiyorum. Terörün hedefleri arasında, Türkiye'nin büyük hedeflere ulaşmasına engel olmak, Türkiye'nin yoksullaşmasını sağlamak, geri kalmış bir Türkiye yaratmak olabilir. Ama Türkiye, milletin ve devletin bölünmez bütünlüğünü korumada, para hesabı yapmayan bir ülkedir. Bu amaçla can hesabı yapmayan bir ülke olan Türkiye, para hesabı yapar mı?" dedi.

"Allah milletimizi bütün hain emellerden ve kötülüklerden korusun" diyen Toptan, TSK Rehabilitasyon Merkezi Başkanı Kurmay Albay Hüseyin Örmeci'ye hediye verdi.

Şampiyon Ampute Milli Takımı TBMM'de



Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Başkanı Demirhan Şerefhan; sporcuların, engelli sporlarında kendilerine imkan tanındığında, neleri başarabileceklerini ispat ettiklerini söyledi.

Meclis Bülteni- Dünya Ampute Futbol Şampiyonası'nda 3. olan Türkiye Ampute Milli Futbol Takımı oyuncu ve yöneticileri, 7 Aralık'ta TBMM'yi ziyaret etti. Türkiye'nin gururu sporcuları kabul eden Başkan Köksal Toptan, oyuncuların, bir yandan şampiyonada dereceye girerek, Türkiye'nin adını dünyaya duyurduklarını diğer yandan engelliliğin, başarıya engel olmadığını kanıtladığını söyledi.

Sporcuların bu başarısının, Türkiye ve dünyada, engelli olması nedeniyle kendisini toplumdan soyutlamış, hayata küsmüş pek çok kişiyi, yeniden başarılı olma noktasına getirmesi açısından önemli olduğunu belirten Toptan, "Engelliliğin, başarıya giden yolda, kararlılığı engellemediğini gösterdiniz. Sizinle gurur duyuyoruz" diye konuştu. Sporda Şiddet Yasasına koydukları bir hükümle, sporda şiddetle ilgili suçları işleyen kişi ve spor kulüplerinin ödeyecekleri cezaların yüzde 50'sinin, engelli spor federasyonlarına aktarılmasını öngördüklerini hatırlatan Toptan, bu hükmün

istenildiği gibi işlemediğini söyledi. Toptan, bu kanunla vali ve kaymakamlara yetki verildiğine dikkat çekti.

"Engelli Olunmayacağının Garantisi Yok"

TBMM Başkanı Toptan, Kasım ayında kabul edilen kanunla, Türkiye Futbol Federasyonunun, bünyesinde futbol branşı bulunan Engelliler Spor Federasyonuna, her türlü nakdi ve ayni yardımda bulunacağını belirtti. Engelliliğin herkesin başına gelebileceğini ifade eden Toptan, "Buradan çıktuktan 5 dakika sonra hiç kimsenin engelli olmayaacağının garantisi yok" diye konuştu. Trafik kazalarında her yıl 6 bin kişinin hayatını kaybettiğini, ve binlerce kişinin sakat kaldığını hatırlatan Toptan, "Terörden dolayı gazi olan arkadaşlarımıza yanarken, diğer yandan da trafik teröründe binlerce insanımızı engelli hale getiriyoruz" dedi.

"İmkan Tanındığında..."

Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Başkanı Demirhan Şerefhan da sporcuların, engelli sporlarında kendilerine imkan tanındığında, neleri başarabileceklerini ispat ettiklerini söyledi.

TBMM Başkanı Toptan, Ampute Milli Futbol Takımı'nın Antalya'da kazandığı dünya üçüncülüğü kupasını kaldırarak fotoğraf çekti. Takım oyuncuları, Köksal Toptan'a, şampiyonada oynayan oyuncuların imzaladığı, bir spor ayakkabısının tekini hediye ederken, Toptan da oyunculara Meclis madalyası verdi.



3 Aralık "Dünya Özürlüler Günü"

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, "Sosyal güvenlik çatısı altında olmayanların giderleri de bizim bakanlığımızca karşılanıyor. Özürlülerimizin okullara erişim giderleri, Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Fonundan, Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan bir projeye karşılanıyor" dedi.



Meclis Bülteni- Devlet Bakanı Nimet Çubukçu başkanlığında, Özürlüler İdaresi Başkan Vekili Abdullah Güven, Özürlüler Konfederasyonu yöneticileri ile Uluslararası Olimpiyatlarda başarılı olmuş bir grup özürlü sporcu, 3 Aralık'ta TBMM Başkanı Köksal Toptan'ı ziyaret etti. Ziyaretçilerini Tören Salonunda kabul eden Başkan Toptan, engellilerin her alanında önlerini daha iyi görebilmeleri ve sorunları daha büyük kararlılık ve cesaretle aşabilmelerinin mümkün olduğunu kaydeden Toptan, değişik branşlarda başarılı olan sporculara, "Engellilikte, engellerin aşılabileceğini göstermeniz açısından, toplumda çok önemli örneklersiniz" dedi.

AK Parti'nin görme engelli milletvekili Lokman Ayva'yı örnek gösteren Toptan, Ayva'nın, Devlet Bakanı Çubukçu ile Meclisi saatlerce çalıştırarak, "dünyanın en modern" Özürlüler Yasasını çıkarttığını belirtti. Toptan, "Bu işe gönül verenler, böyle bir yasa çıktığı için ağladılar. 'Türkiye'de böyle bir yasa yapılabildi' diye ağladılar.

Çağdaş ülkelerde bu alanda ne yapılıyorsa, bu yasayla öngörüldü ve tek tek hayata geçirilmeye başlandı" diye konuştu.

Çubukçu: "Engelsiz Türkiye Projesi Yürütüyoruz"

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, Türkiye'nin 2005'te, 20 yıldır tartışılan Özürlüler Yasasını çıkarıldığını, yasayla özürlülerin hayatında çok önemli değişiklikler olduğunu hatırlattı.



Çubukçu, "Özürlülerin eğitimi, karşılaştıkları en büyük engellerden biriydi. Özel eğitimde, azımsanamayacak rakamlara ulaştık. 20 binlerde seyreden özürlü eğitimi, 160 binin üzerine çıkardık. Devlet, bütün özürlü çocukların eğitimi karşılıyor. Sosyal güvenlik çatısı altında olmayanların giderleri de bizim bakanlığımızca karşılanıyor. Özürlülerimizin okullara erişim giderleri, Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Fonundan, Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan bir projeye karşılanıyor" diye konuştu.



Çubukçu, istihdam alanında yapılan yasal düzenlemelere rağmen istedikleri ilerlemeyi sağlayamadıklarını kaydederek, işverenlerinin bu konudaki tutumunun herkes tarafından bilindiğini söyledi.

Özürlülük konusunda farkındalık ve bilincin artırılması için çok daha fazla çalışmaları gerektiğini belirten Çubukçu, 81 ilde "Engelsiz Türkiye Projesi" yürüttüklerini, özürlü hakları konusunda, özürlüler, özürlü ailelerini ve sağlıklı bireyleri eğittiklerini anlattı.

İstanbul Milletvekili Lokman Ayva, özürlülüğün dezavantaj olarak görülmesine rağmen, kendisini avantajlı hissettiğini söyledi.

Konuşmaların ardından, engelliler, Toptan'a çeşitli armağanlar sunarken, Toptan da engellilere çeyrek altın hediye etti.

TBMM Başkanvekili Nevzat Pakdil: "Gözlerini Kapatın, Gündüzleri de Kendine Gece Yapar"

TBMM Başkanvekili Nevzat Pakdil İstanbul Saint Benoît Lisesi öğretmen ve öğrencilerini kabul etti. Pakdil kabulde yaptığı konuşmada, Türk gençliğiyle gurur duyduğunu ve bu gençliğin Türkiye'nin Dünyaya açılan penceresi olacağına inandığını söyledi.

Meclis Bülteni- TBMM Başkanvekili Nevzat Pakdil, İstanbul Saint Benoît Lisesi öğretmen ve öğrencilerinden oluşan bir grubu makamında kabul ederek bir süre görüştü. Pakdil, 13 Aralık'taki kabulde yaptığı konuşmada, Türk gençliğine olan güvenlerinin tam olduğunu ve bu gençliğin Türkiye'nin Dünyaya açılan penceresi olacağına inandıklarını söyledi. Öğrencilere TBMM'nin çalışmaları hakkında bilgiler veren Pakdil, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Kurtuluş Savaşını yöneten Gazi Meclis olduğunu ve günümüz gençlerinin meclise duydukları bu ilginin kendilerini çok memnun ettiğini belirtti.

Kabulde, öğrencilerin sorularını da cevaplandıran Pakdil, "Biz sizi geleceğimiz olarak görüyor ve güveniyoruz. Siz de gönlünüzü ferah tutun. Bugünün siyasetleri, yöneticileri olarak, Türkiye'nin bağımsız çağdaş çizgisinden taviz vermeden bölünmez bütünlüğünü korumak için buradayız" dedi.

Bir öğrencinin, Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyelik süreci hakkındaki düşüncelerini sorması üzerine Pakdil; "AB küresel güç olmak istiyorsa bunu ancak Türkiye ile birlikte başarabileceğini bilmelidir. Avrupalıların büyük bir kısmı zaten bunu çeşitli platformlarda dile getiriyor. Bazı liderler değişik demecler söylemler içinde olabilir ama kişilerin görüşleri değil ülkelerin çıkarları önemlidir. Bilinmesi gereken tek gerçek şudur; Türkiye Avrupa Birliği konusunda kayıtsız şartsız tam üyeliği hedeflemiştir. Türkiye'nin AB üyeliğine karşı çıkanlar için söylenecek tek söz vardır. Gözlerini kapatan gündüzleri de kendi-ne gece yapar" diye konuştu.

Şener, Öğrencileriyle Bütçe Görüşmelerini İzledi



Meclis Bülteni- Devlet Eski Bakanı ve Başbakan Yardımcısı, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Abdülatif Şener, öğrencilerine, kamu maliyesi dersini, 5 Aralık günü 2008 yılı bütçesinin TBMM Genel Kurulu'ndaki görüşmelerini izlettirerek verdi.

Üniversitenin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümünde verdiği kamu maliyesi dersi kapsamında öğrencilerini Meclise getiren Şener, önce öğrencileriyle, 2008 yılı bütçe görüşmelerinin yapıldığı Genel Kurul çalışmalarını izledi. Şener, daha sonra öğrencileriyle TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Sait Açıba'yı ziyaret etti. Öğrencilere komisyonun çalışmaları hakkında bilgi veren Açıba, "Parayı ilgilendiren her şey buradan geçer" dedi. Öğrencileri karşısında görünce üniversitede hocalık yaptığı günlerin aklına geldiğini ifade eden Açıba, komisyonlarının, "Meclisin iş yükü en ağır komisyon" olduğunu söyledi. Abdülatif Şener de iktidar ve muhalefet milletvekillerinin komisyonda daima birbirlerine laf attıklarını ve görüşmelerin bazen de sert geçtiğini bildirerek, "Ama hepsi sonuçta iyi arkadaşlardır. Birbirlerinin gönlünü almayı bilirler" diye konuştu.

Açıba ve öğrencilerle öğle yemeği de yiyen Şener, gazetecilerin sorularını da yanıtladı. Kamu gelirlerini ve giderlerini öğrencilerine teorik olarak anlattığını ifade eden Şener, yaklaşan final sınavları öncesinde uygulamalı olarak bütçe sürecini görmeleri için öğrencilerini Meclis'e getirdiğini söyledi.

"Sizin Önünüzü Açmak, Türkiye'nin Geleceğini Aydınlatmaktır"

TBMM Başkanı Köksal Toptan, 15. Ulusal Bilim Olimpiyatlarında ödül alan öğrencileri, TBMM Tören Salonu'nda kabul etti. Kabule Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, Milli Eğitim Komisyonu Başkanı Mehmet Sağlam ile TÜBİTAK yetkilileri de katıldı.



Meclis Bülteni- TBMM Başkanı Köksal Toptan, 15. Ulusal Bilim Olimpiyatlarında ödül alan öğrencileri, 12 Aralık'ta TBMM Tören Salonu'nda kabul etti. Kabule Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, Milli Eğitim Komisyonu Başkanı Mehmet Sağlam ile TÜBİTAK yetkilileri de katıldı.

Öğrencilerin gösterdiği başarıdan duyduğu mutluluğu dile getiren Başkan Toptan, "Bizim çocuklarımız, önleri açıldığında fitratlarında olan üstün akıllı gösteriyor ve başarı kazanıyorlar. Bu kadar zeki gençlere sahip olan Türkiye'nin ekonomisinin 17. olması bir çelişkidir" dedi. Toptan, "Artık bu gelişkinin farkına varıldı. TÜBİTAK'ın AR-GE gelirin şimdye kadar görülmeeyen miktarda artırılmasının sebebi bu" dedi.

Gençlerin karşısına çıkan engelleri hatırlatan Toptan, "Bu topluma sizin imzanızı taşıyan yenilikler koyabilmek

ve dünyaya örnek olmak artık mümkün olacak. Sizin önünüzü açmak, Türkiye'nin geleceğini aydınlatmaktır. Bunu yapamazsak sizleri Türkiye'de tutmakta zorluk çekiyoruz. Tam verimli olacağınız zaman da sizi kendi ülkelerine götürmeye çalışıyorlar. Beyin göçünden en çok zarar gören ülke Türkiye'dir" dedi.

"Cumhuriyetin 100. yılına hazırlandığımız şu günlerde önümüze koyduğumuz hedefler, size güvenilerek düşünülen hedeflerdir" diye konuşan Toptan, "Ben daha yeni Kuveyt'ten geldim. Oradan çok büyük bir Türkiye görüyorsunuz. Dünya da bunun farkında. Biz sizin bir yere gitmeyeceğinizi düşünüyoruz, biz daha yukarılara layığz" dedi.

Konuşmanın ardından, TÜBİTAK Başkanvekili Ömer Cebeci'ye bir plaket veren Toptan, çalışmalarından dolayı Cebeci'ye teşekkür etti.



Yoksullarla Dayanışma Haftası...

Ortak Talep: Daha Çok Refah, Daha İyi Hayat

BM rakamlarına göre, son 10 yılda bir önceki döneme oranla yüzde 5.1 oranında azalmasına karşın dünyada 850 milyon insanın açlık sınırında yaşam mücadelesi verdiğini, 2 milyar insanın yetersiz beslenmeden dolayı tedavisi güç hastalıklarla boğuştuğunu anlatan Toptan, 2015 yılına kadar 41 milyon çocuğun daha öleceği, açlık sınırında yaşayanlara 380 milyon kişinin daha ekleneceğinin öngörüldüğünü söyledi.



azalmasına karşın dünyada 850 milyon insanın açlık sınırında yaşam mücadelesi verdiğini, 2 milyar insanın yetersiz beslenmeden dolayı tedavisi güç hastalıklarla boğuştuğunu anlatan Toptan, 2015 yılına kadar 41 milyon çocuğun daha öleceği, açlık sınırında yaşayanlara 380 milyon kişinin daha ekleneceğinin öngörüldüğünü kaydetti.

Daha çok refah, daha iyi yaşam taleplerinin doruğa ulaştığı bu çağda, gelir

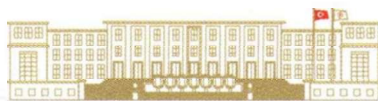
Meclis Bülteni- 15. Yoksullarla Dayanışma Haftası nedeniyle 12 Aralık günü Yoksullara Yardım ve Eğitim Vakfı tarafından Dedeman Otelinde bir program düzenlendi. Programa TBMM Başkanı Köksal Toptan'ın yanı sıra, 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik ve çok sayıda davetli katıldı. Toptan, burada yaptığı konuşmada, teknolojik gelişmeler ve sahip olunan imkanlara karşın insanların açlık sınırında yaşamalarının insanlık onurunu zedelediğini söyledi. TBMM Başkanı Köksal Toptan, gelir dağılımı ve kaynakların adaletsiz bölüşümünün bütün ülkelerin sorunu olmaya devam ettiğini belirterek, "Türkiye bunlardan biridir. Bu adaletsiz tablo küresel terörün ekmeğine de yağ sürmektedir. Kanlı terör örgütleri bu adaletsiz tabloyu istismar ederek enerji boşalmalarına ve terör reflekslerine zemin hazırlamaktadır" dedi.

BM rakamlarına göre, son 10 yılda bir önceki döneme oranla 5.1 oranında

dağılımın adaletsizliğinin BM raporlarına göre tahammül edilemez boyutlara ulaştığını vurgulayan Toptan, dünyanın 15 zengininin servetinin Afrika'nın tüm gelirinden daha fazla olduğunu ifade etti.

Toptan, "Gelir dağılımı ve kaynakların adaletsiz bölüşümü hem global hem de tek tek bütün ülkelerin sorunu olmaya devam etmektedir. Türkiye bunlardan biridir. Bu adaletsiz tablo küresel terörün ekmeğine de yağ sürmektedir. Kanlı terör örgütleri bu adaletsiz tabloyu istismar ederek enerji boşalmalarına ve terör reflekslerine zemin hazırlamaktadır" dedi.

Toptan, gelir dağılımındaki adaletsizliğin Türkiye'nin önemli sorunları arasında yer aldığını, Türkiye'nin kişi başına düşen gelirini 10 bin dolara çıkarmayı hedeflediğini, bunun sağlıklı olabilmesi, dengeli dağıtılması ve orta sınıfın ortaya çıkabilmesi için alınması gereken daha çok yol bulunduğunu dile getirdi.



Üyeler Lokantasının Üçüncü Salonu Açıldı

TBMM yönetimi, 330 kişilik iki salonu bulunan ve özellikle parti gruplarının toplandığı günlerde yaklaşık 5000 kişiye hizmet veren Üyeler Lokantasına, artan talebi karşılamak için yeni bir salon eklendi.



Meclis Bülteni- TBMM yönetimi, 330 kişilik iki salonu bulunan ve özellikle parti gruplarının toplandığı günlerde yaklaşık 5000 kişiye hizmet veren Üyeler Lokantasına, artan talebi karşılamak için yeni bir salon eklemeye karar verdi.

Üyeler Lokantasının yanında bulunan Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nün kullandığı salon da bundan sonra lokanta olarak hizmet verecek. Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nün Halkla İlişkiler binasına taşınmasının ardından, burada tadilat ve boya işleri başlatıldı. Çalışmaların tamamlanmasından sonra, 80 kişi kapasiteli yeni lokanta hizmete girdi. Milletvekilleri ve konuklarının yemek yediği lokantada, ayrıca grup yemekleri, dostluk grubu yemekleri ve çalışma yemekleri verilebilecek.

Yeni salonun ek bir maliyet getirmedeği, Tören Salonu ile depolarda bulunan masa ve sandalyelerin burada kullanıldığı belirtildi.



İstiklal Marşı'nı En Güzel Okuma Yarışması

Yenimahalle Belediyesince düzenlenen "İstiklal Marşı'nı En Güzel Okuma" yarışmasının Ankara finalinde, ilköğretim birinci kademedede Sincan Koç İlköğretim Okulu Öğrencisi Melike Serra Kumsar, ilköğretim ikinci kademedede ise Yenimahalle İsmail Erez İlköğretim Okulu öğrencisi Didem Özcan birinciliği elde etti.



Meclis Bülteni- Yenimahalle Belediyesi tarafından İstiklal Marşı'nın en güzel okuma yarışması düzenlendi. 26 Aralık günü ASKİ Spor Salonu'nda düzenlenen yarışmanın finalini TBMM Başkanı Köksal Toptan, Devlet Bakanı Said Yazıcıoğlu, Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, İçişleri Bakanı Beşir Atalay, Manisa milletvekili ve eski TBMM Başkanı Bülent Arınç da izledi.

Yarışmanın ilköğretim birinci kademesinde okuyan öğrenciler kategorisinde birinciliği Sincan Koç İlköğretim Okulundan Melike Serra Kumsar, ikinciliği Yenimahalle Şukufe İlköğretim Okulundan Berkay Berk ve üçüncülüğü Çankaya Yüce-tepe İlköğretim Okulundan Baran Efe Yalçın elde etti. Birinci kademedede dereceye girenlere ödülleri, Yazıcıoğlu, Atalay, Arınç ve TBMM Başkanı Köksal Toptan'ın eşi Saime Toptan, tarafından verildi.

Yarışmanın ilköğretim ikinci kademesinde okuyan öğrenciler kategorisinde ise Yenimahalle İsmail Erez İlköğretim Okulundan Didem Özcan birinci, Mamak Ulu Önder İlköğretim Okulundan Fatma Coşkun ikinci ve Keçiören Gülhane İlköğretim Okulundan Meliha Pehlivan üçüncü oldu.

Mevlana Eserleri Sergisi Açıldı



UNESCO 2007 Dünya Mevlâna Yılı kapsamında TBMM Kütüphane Dokümantasyon ve Tercüme Müdürlüğü Okuma Salonunda bir sergi düzenlendi.

Meclis Bülteni- UNESCO'nun 33. Genel Konferansı'nda, Türkiye ile beraber Afganistan ve Mısır'ın teklifiyle alınan, '2007 yılının Mevlânâ'nın Doğumunun 800. yıldönümü olarak anılması kararı' ile 2007 yılında düzenlenen etkinliklere bir yenisi eklendi.

Mevlana ve Mevlevilik konusundaki eserlerinin yer aldığı bir kitap sergisi ile etkinliklere katılım sağlayan TBMM Kütüphanesi, kendi külliyyatındaki eserleri sergiledi. Mevlana'nın bütün eserlerinin bulunduğu TBMM Kütüphanesi, Mesnevi'nin Osmanlıca Türkçe tercümeleri ve Mektûbât'ın yanısıra çeşitli prestij yayınlara da yer verdi.

31 Aralık tarihine kadar TBMM Kütüphanesi Okuma Salonu'nda açık kalan serginin açılışı, 11 Aralık'ta TBMM Başkanvekili ve TBMM Kütüphane Kurulu Başkanı Eyyüp Cenap Gülpınar tarafından yapıldı. TBMM Kütüphanesi'nde bulunan Mevlana ve Mevlevilik konulu eserlerin yer aldığı sergide, yerli yabancı 261 yayına yer verildi. Sergide Mesnevi'nin Osmanlıca Türkçe tercümesi ve Mektûbât'ın yanı sıra, prestij yayınları da sergilendi.

TBMM Albümü Basıldı

Milletvekillerinin 514'ü üniversite mezunu. 30 milletvekili lise ve dengi okul mezunu. Milletvekilleri arasında 2 ilkokul, 2 de ortaokul mezunu yer alıyor. Yüksek öğrenim gören milletvekillerinden 187'si de akademik kariyer sahibi.



Meclis Bülteni- 23. Dönem TBMM Albümü basıldı. TBMM Basımevi'nde ilk aşamada 500 adet basılan, daha sonra 2 bin adet daha basılacak olan TBMM Albümün önsözü, TBMM Başkanı Köksal Toptan tarafından kaleme alındı.

Önceki albümlerde kısa bilgiler halinde verilen milletvekili özgeçmişlerinde bu dönem değişiklik yapılarak nesir tarzında yazıldı ve daha geniş tutuldu. Böylelikle daha önce her sayfada 3 milletvekilinin özgeçmişi yer alırken, bu albümde her sayfada 2 milletvekiline yer verildi. Bu nedenle önceki albümler 220 civarında olurken, 23. Dönem TBMM Albümü, toplam 339 sayfaya ulaştı.

514 Vekil Üniversiteli

23 Nisan 1920'den bu tarafa Meclis Başkanlığı yapan 24 milletvekilinin listesinin yer aldığı albümde, başkanların görev yaptıkları dönemler hakkında bilgi veriliyor. Albümde yer alan bilgilere göre, 23. Dönemde seçilen 548 milletvekilinden 278'i 22. Dönem milletvekili, 1'i de eski milletvekili ve Danışma Meclisi üyesi.

Milletvekillerinin 514'ü üniversite mezunu. 30 milletvekili lise ve dengi okul mezunu. Milletvekilleri arasında 2 ilkokul, 2 de ortaokul mezunu yer alıyor. Yüksek öğrenim gören milletvekillerinden 187'si de akademik kariyer sahibi. Bunlardan 54'ü profesör, 12'si doçent, 12'si yardımcı doçent, 29'u doktor. Ayrıca 80 master veya yüksek lisans yapmış vekil var.



Meclis'te Nevzad Atlıĝ ve Yılmaz Öztuna'ya Saygı Konseri

"Müzik, nota ve sözleriyle geçmişı günümüze, günümüzü de geçmişe taşıyan en önemli enstrümandır. Klasik Türk Müziği geçmişı bize getiren ve bizi geleceğe taşıyan en önemli gücümüzdür."



TBMM Başkanı Köksal Toptan, Nevzad Atlıĝ (solda) ve Yılmaz Öztuna'ya birer şükran plaketi verdi.



Meclis Bülteni- Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Devlet Klasik Türk Müziği Korosu, Meclis'te "Nevzad Atlıĝ ve Yılmaz Öztuna'ya Saygı Konseri" verdi. 13 Aralık'taki konsere katılan TBMM Başkanı Köksal Toptan yaptığı konuşmada, küreselleşen bir dünyada bütün toplumların küreselleşmenin olumlu etkilerini yanlarına alarak daha ileriye varmanın hesabını yaptıklarını söyledi. İnternet ve TV ile bütün düşünce, akım ve seçimlerin insanların avuçlarında olduğunu hatırlatan Toptan, yabancı kültürlerle yozlaşmanın etkisine giren toplumların sonunda yok olmaya mahkum olduğunu ifade etti. Sağlam bir kültürün

alt yapısını geliştiren unsurlar olduğunu belirten Toptan, "Sağlam kültür dokusunun en önemli unsuru sanattır. Sanat içerisinde müzik ise apayrı bir önem ve yer tutmaktadır. Müzik, nota ve sözleriyle geçmişı günümüze günümüzü de geçmişe taşıyan en önemli enstrümandır. Klasik Türk Müziği geçmişı bize getiren ve bizi geleceğe taşıyan en önemli gücümüzdür" diye konuştu.

Konser öncesinde Türk Musikisi Vakfı Başkanı Prof. Dr. Erol Belgin de bir konuşma yaptı. Başkan Toptan daha sonra Nevzad Atlıĝ ve Yılmaz Öztuna'ya birer şükran plaketi verdi.

KEİPA Genel Kurulu Tiflis'te Yapıldı

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Başkanlık Divanı, Daimi Komite ve Genel Kurul toplantıları, 10-12 Aralık 2007 tarihleri arasında Gürcistan'ın başkenti Tiflis'te yapıldı.



Meclis Bülteni- Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Başkanlık Divanı, Daimi Komite ve Genel Kurul toplantıları, 10-12 Aralık 2007 tarihleri arasında Gürcistan'ın başkenti Tiflis'te yapıldı. Toplantılarda, Türkiye adına KEİPA Türk Grubu Başkanı ve Manisa Milletvekili Bülent Arınç ile KEİPA Türk Grubu üyeleri katıldı. KEİPA Türk Grubu Başkanı Arınç, 11 Aralık yapılan Genel Kurulun Delegasyon Başkanlarının sunuşları gündem maddesinde; Enerji Güvenliğinin Karadeniz Bölgesindeki Ekonomik Gelişime ve Geniş Kapsamlı Güvenliğin Sağlanmasına Katkısı konusunda bir konuşma yaptı. Arınç, ayrıca Genel Kurulda Hukuki ve Siyasi İşler Komitesi üyesi olarak, "AB-Karadeniz Bölgesi Arasında Yeni işbirliklerinin Şekillendirilmesinde Parlamentoların Rolü" konusunda da bir konuşma yaptı.



Basın-İş Sendikası'ndan MHP'ye Ziyaret

Basın-İş Sendikası Başkanı Yakup Akkaya ve beraberindeki heyet, MHP Grup Başkanvekili Mehmet Şandır'ı ziyaret etti.



Meclis Bülteni- Basın-İş Sendikası Başkanı Yakup Akkaya ve beraberindeki heyet, 26 Aralık'ta MHP Grup Başkanvekili Mehmet Şandır'ı ziyaret etti. Şandır, "MHP olarak biz TBMM'de her zaman üretenden, çalışandan ve emekten yana tavır koyan bir politika takip ediyoruz" dedi. Türk toplumunun en büyük ortak paydasının demokrasi olduğunu belirten Şandır, "Demokrasinin gereği de basın özgürlüğüdür. Çalışma barışını dinamitler hale gelen Sosyal Güvenlik Yasasında yapılan değişiklikler önemlidir. Ancak, yapılacak olan bu değişikliklerin çalışandan yana olması gerekir" diye konuştu.

Basın-İş Sendikası Başkanı Yakup Akkaya da Sosyal Güvenlik Yasasında değişiklik öngören tasarının, basın sektöründe çalışanların hak kaybına neden olduğunu belirterek, sendika olarak Hükümete sundukları görüşlerinin metin içinde yer almadığını söyledi.

Yaklaşık iki aydan bu yana çeşitli kentlerde haklarını aramak için kamuoyu oluşturmaya çalıştıklarını ifade eden Akkaya, "Basın sektöründe çalışanların, beyaz yakalılarla bir tutulmasını istemiyoruz. Raporlarımızı bilirkişiler hazırladı. Çalışanların prim iş günü sayısının 9 bine çıkarılması büyük haksızlık" dedi. Türkiye'de dört milyona yakın kayıt dışı çalışanın bulunduğunu savunan Yakup Akkaya, kayıt dışı çalışanların kayıt altına alınması gerekirken, bunun yapılmadığını ve işin kolayına kaçıldığını ileri sürdü.

Parti Adları Toplumsal Tarihin Şifresi Gibi (3)

Hasan YILMAZ

12 Mart 1971... DP'nin açtığı siyasal kanala yerleşen AP ve kurumsal devamlılığı kesintiye uğramayan CHP'nin, rotasını belirlediği Türkiye, dünyadaki belirleyici akımlara kayıtsız kalamadı. Yaşanan siyasal çekişmenin ideolojik çatışmaya dönüşmesi aşamasında askerler yeniden siyasete müdahale etti. Süleyman Demirel Hükümetine verilen ve siyasetin kurumsallaşamamasındaki baş nedenlerden sayılan bu müdahale, toplumsal beklentileri yönlendirme çabasına da ivme kazandı. Yaşanan siyasal tartışmalar, kendi kamplarını doğurdu. Anarşi ülkenin bir numaralı gündemi oldu. Gelişme, Kalkınma, İlerleme, Eğitim, Refah gibi kavramlar toplumsal gündemden düştü. Bunların yerini siyasal kimlik arayışları aldı. Bu durum parti adlarına da yansdı.¹

Netekimli Yıllar

12 Eylül 1980'le birlikte Türkiye derin bir sessizliğe büründü. Siyasete mola verilmedi; hepten sükût ettirildi. Bütün siyasal kurumların tabelaları indirildi, kapılarına kilit vuruldu. Örgütsel çatışmanın yerini kitlesel çatışma riskine devrettiği kargaşanın ardından gelen bu süreç, topluma uzun bir durum değerlendirmesi fırsatı verdi. Az gelişmiş, gelişme özlemi taşıyan bir ülkenin insanları olarak, anarşi ortamının yarattığı kamplaşmadan kaynaşma dönemine nasıl geçileceği merakı gelişti.

Milli Güvenlik Konseyi ile geçen iki yıllık devrede, 1982 Anayasası kabul edildi. Anayasa'nın kabulüyle birlikte MGK dönemi sona erdi. Konsey Başkanı Kenan Evren, 7. Cumhurbaşkanı seçildi. Örfi idareden demokratik idareye geçişin işareti sayılan bu gelişmeler sonrasında, Anayasayı hazırlayan Danışma Meclisi, 1983 yılında çok partili hayata yeniden motor denilmesiyle birlikte, yerini halkın seçtiklerinden oluşan TBMM'ye bıraktı. Ancak 12 Eylül 1980'e kadar gelişen süreçte oluşmuş arterler toplumsal tabanını terk etmedi. Bu taban üzerinde siyaseti devam ettirmek ile yeni bir taban yaratıp toplumun geleceğini şekillendirmek arasında bir bilinmezlik söz konusuydu. Askeri konsey yönetimi sonrasında demokrasi, toplumsal bölünme kaygısı sonrasında birbirine asimetrik Vatan, Düzen, Huzur, Fazilet, Refah gibi kavramlar öne çıktı. Kullanılması yasak kapsamına alındığından ötürü siyasal bir kimliği ifade eden Sosyalist kavramının yerini Halkçı kavramı aldı. Artık kullanılan kavramlar, 1980 öncesinde olduğu gibi ayrıştırıcı olmak yerine, kapsayıcı ve kucaklayıcı hale geldi.²

Askeri vesayetten, sivil yönetime geçişin ilk aşamasında yapılan seçimde Anavatan Partisi tek başına iktidar oldu. Siyasal söylemini de 12 Eylül öncesindeki dört ana eğilimi kucaklamak üzerine bina etti. Fakat 12 Eylül ile bozulan siyasal dengeler, bir türlü yerini bulamadı. Bundan ötürü toplumsal arayışlar durmadı.³

Sosyal Siyaset Dönemi

1983'ten sonra tekrardan çok partili hayata geçişle de Türkiye artık yeni bir sürece girmiş oldu. Kurumlar, bir yandan askeri vesayetten kurtulmaya çabalarırken, diğer yandan yeni vizyon geliştirmeye çalışmaya girdiler.

1983 yılında siyaset yeniden motor dedi. Ancak 12 Eylül 1980'e kadar gelişen süreçte oluşmuş arterler toplumsal tabanını terk etmedi. Bu taban üzerinde siyaseti devam ettirmek ile yeni bir taban yaratıp toplumun geleceğini şekillendirmek arasında bir bilinmezlik söz konusuydu.

1 1970'li yılların başlarında kurulan partilerin adları şöyledir: Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Vatan Partisi, Türkiye Emekçi Partisi, Sosyalist Devrim Partisi, Türkiye İşçi Köylü Partisi, Sosyalist Vatan Partisi, Sosyalist Devrim Partisi.

2 İzin verilen ve verilmeyen adlarla birlikte start verilen 1983 yılındaki parti adları şöyledir: Cumhuriyetçi Muhafazakar Parti, Türkiye Huzur Partisi, Milliyetçi Demokrasi Partisi, Büyük Türkiye Partisi, Anavatan Partisi, Halkçı Parti, Sosyal Demokrasi Partisi, Yeni Düzen Partisi, Doğru Yol Partisi, Yeni Doğuş Partisi, Fazilet Partisi, Muhafazakar Parti, Bizim Parti, Refah Partisi, Huzur Partisi, Bayrak Partisi.

3 Bu arayış, siyasal kurum isimlerinde kendini şöyle gösterir: İslahatçı Demokrasi Partisi, Sosyal Demokrat Halkçı Parti, Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Çalışma Partisi, Büyük Anadolu Partisi, Vatandaş Partisi, Hür Demokrat Parti, Büyük Vatan Partisi, Sosyalist Parti.

A skeri vesayetten sivil yönetime geçişin ilk aşamasında Anavatan Partisi tek başına iktidar olur. Siyasal söylemini de 12 Eylül öncesindeki dört ana eğilimi kucaklamak üzerine oturtur. Fakat 12 Eylül ile bozulan siyasal denge bir türlü yerini bulamaz. Bundan ötürü toplumsal arayış sürer.

Demokrasinin bütün kurum ve kurallarıyla, özgürlükçü bir perspektifle yerleşmesi için özellikle aydınların eleştirileri şağanak halini aldı. Kamu İktisadi Teşebbüslerinin belirleyici olduğu piyasada, rekabeti esas olan, dışa açık serbest piyasa ekonomisi anlayışı ağırlık kazanmaya başladı. KİT'ler özelleştirilmeye başlandı. Sürecin bir parçası olan işsizlik tartışmaları da gündeme ağırlığını koydu. Tarımda sübvansiyonların kaldırılması gündeme geldi. Tabiidir ki ekonomiye ilişkin kararlar toplumda değişim ve gelişim beklentisini artırdı. Avrupa'da dikkat çekici bir şekilde gelişen çevrecilik Türkiye'nin de gündemine girdi. Beklenti ve yönelimlerin farklılaşmaya başladığı bu dönemde, varlıklarını sürdüren siyasal kurumların arasına, Yeşiller Partisi, Medeniyet ve Hayvansever Ekonomi ve Tarım Partisi, Cumhuriyetçi Demokrat Gençlik Partisi, Demokrat Merkez Partisi gibi partilerin girmesine yolaçtı.

Yıkılan Duvarlar ve Etnik Terör Dönemi

Dünyaya paralel toplumsal bir süreçten geçen Türkiye, ulaşım ve haberleşme altyapısını yenileme ve geliştirmeye başladı. İletişim kavramı toplumsal gündemdeki yerini aldı. Soğuk Savaşın simgesi sayılan Berlin Duvarı yıkıldı; SSCB dağıldı. Türkiye, "Bu kış komünizm gelecek" kâbusundan iyice uzaklaştı. Yıllarca tartışılan 141, 142 ve 163'üncü maddeler Türk Ceza Kanunu'ndan çıkartıldı. Bunun sonucu olarak, Cumhuriyetin ilk yıllarından sonra legal düzlemde bir daha adı işitilmeyen Komünist Partisi'nin tabelası 1990'ların başında Ankara'da asıldı. Soyut korkulardan kaynaklanan yasaklara dayalı denge, yerini sosyal denge anlayışına bıraktı. Aynı yıllarda bölücü terör de "Bir avuç eşkıya" olmaktan çıktı ve Türkiye'nin güvenliğini tehdit eder boyuta ulaştı. Bekaa Vadisi merkezli tehdide dönüşen PKK, legal siyasal alanda da örgütlenerek siyasal gündemin ayrılmaz parçası oldu. 1970'li yılların ideolojik eksenli siyasi parti isimleri, 1990'lı yıllarda tekrardan canlanırken, yanlarına etnik esaslı siyasi parti isimleri katıldı.⁴

12 Eylül'ün müdahale ettiği toplumsal arayış ve partilerin iç yapılarındaki huzursuzluk yeniden yapılanma çabalarını beraberinde getirdi. Yeniden Doğuş Partisi'nde olduğu gibi kuruluş sebeplerine ilişkin çağrışım yapacak şekilde partiler de 1990'lı yıllarda karşımıza çıktı. Tabii bu parti doğumunu gerçekleştirip serpildiği noktada da Genç Parti'ye dönüştü.

Hülle Partileri ve Yasak Savma Devri

Bu arada parlamento dengesini korumak adına milletvekillerinin doğrudan parti değiştirmelerine getirilen yasak nedeniyle vizyon çağrışımı yapsa da, siyasal hedefi olmayan ve adına hülle denilen partiler de 90'lı yılların ilk yarısında, siyasi partiler tarihine isimlerini yazdırdılar.⁵

Türkiye siyasetinde ayrı bir ekole dönüşen Turgut Özal, Anavatan Partisi'nin başından ayrılıp Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ne çıktığında, Türkiye, gelişmelerin önceden kestirilebilir olduğu ülke olmaktan çıkar. İlk defa asker olmayan bir kişinin ve bir parti başkanının Çankaya Köşkü'ne çıkmasının doğurduğu siyasal boşluk, derin çalkantıları da sağrısında getirdi. Bütün dengelelerin yeniden kurulmaya başlandığı bu dönem ana kütleden ayrılmaların ve tekrardan ana kütle olmaya doğru adım atmaların da dönemi oldu. Bu dönemde karşımıza çıkan siyasal adlar ise Değişim ve Yeni gibi, mevcut siyasal yapının statikleştirmesine ilişkin vurgu yapacak tarzda olur.⁶

Turgut Özal'ın, Cumhurbaşkanı seçilmesi gibi, yaşamını yitirmesi ile de Türkiye'nin yeni bir sürece girmesine yol açtı. Özal'dan sonraki ikinci sivil kişi ve parti başkanı olarak Süleyman Demirel, Çankaya Köşkü'ne yerleşti. Özal ve Demirel'in bitiremediği merkez sağda miras kavgası, yerlerine gelenlere miras kaldı. Halk, Özal ile birlikte başlayan değişimin devam etmesi beklentisi devam ederken; iktidar alanını da kontrol eden merkez sağdaki çekişme, siyasetin halktan uzaklaşmasının nedeni haline geldi. Bu durum halkı yeni beklentiler ve arayışlara itti. Bu beklentileri iktidara taşıma arayışları, sivil toplum hareketi gibi örgütlendi. Yeni Demokrasi Hareketi ve Demokratik Barış Hareketi bu sürecin bir ürünü idi.

4 1990'dan günümüze kadar uzanan süreçte karşımıza çıkan partiler de şöyledir: Türkiye Birleşik Komünist Partisi, Türkiye İşçi Köylü Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi, Halkın Emek Partisi, Sosyalist Birlik Partisi, Birleşik Sosyalist Parti, İşçi Partisi, Özgürlük ve Eşitlik Partisi, Özgürlük ve Demokrasi Partisi, Sosyalist İktidar Partisi, Sosyalist Türkiye Partisi, Demokrasi Partisi, Halkın Demokrasi Partisi, Demokrasi ve Değişim Partisi, Demokrasi ve Barış Partisi, Demokratik Kitle Partisi, Hak ve Özgürlükler Partisi, Demokratik Halk Partisi.

5 Bu partiler de şunlardır: Demokratik Katılım Partisi, Yeni Ufuk Partisi, Türkiye İçin Birlik Partisi, Sosyal Demokrat Parti, Demokratik Hedef Partisi, Solda Katılım Partisi, Birliğe Çağrı Partisi, Genç Demokrat Parti, Milli İrade Partisi, Anavatan İçin Bütünleşme Partisi, Söz Milletindir Partisi, Solda Birlik ve Bütünleşme Partisi, Yükselen Ülkü Partisi, İkinci Değişim Partisi, Öz Adalet Partisi.

6 Partilerin doğurulanlaştığı bu dönemde, ana gövdeden kopup gövde olma yoluna koyulan siyasal partiler şunlar olur: Büyük Birlik Partisi (MHP'den doğdu), Büyük Değişim Partisi, Yeni Parti (ANAP'tan doğdu), Değişen Türkiye Partisi (DSP'den doğdu), Aydınlik Türkiye Partisi (MHP'den doğdu).

'Postmodern Darbe' ve Sonrası

Merkez sağdaki çekişme, siyasette yeni çekim merkezleri yarattı. Yeni çekim merkezlerinin iktidar merkezine yaklaşmasına paralel, merkezde beliren gerilim topluma da yansıdı. "28 Şubat" adıyla aynı zamanda postmodern darbe olarak siyasi tarihimizdeki yerini alan 1996'da Refah Partisi'nin kapatılarak iktidar alanından uzaklaştırılması dönemi, siyasette yeni bir çalkantılı dönemin de başlangıcını teşkil etti. Bu dönem hukukun da siyasallaştığına tanık olunan bir dönem oldu. İktidar merkezini ele geçirmek için kurulan partinin adı Demokrat Türkiye Partisi oldu. Devlet yönetiminden uzaklaştırılan ve iyi yaşama ülküsünün bir ifadesi olan Refah'ın yerini, sürecin ihtiyaç duyduğu düşünülen bir erdem olarak Fazilet aldı. Fazilet'e de siyasal alanda yer olmadığı kararı üzerine, genel bir arayışın yansıması olarak kurulan partinin adı Saadet oldu.

28 Şubat'la birlikte yeniden dizayn edilmek istenilen siyasal alandan, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Diyarbakır'da okuduğu bir şiir nedeniyle görevinden alınarak hapse atıldı. 1960 Darbesi, 1971 Muhtırası ve 1980 Darbesi'nden farklı bir şekilde gerçekleşen ve Emekli Orgeneral Çevik Bir tarafından tanımlandığı biçimiyle 28 Şubat Postmodern darbesi, toplumsal vicdanı yeni bir sürece taşıdı. İçine düşülen girdap ve yaşanan olaylara ilişkin genel yargı, siyasal ve toplumsal adalet beklentisini artırdı. Bu dönemde, siyasal alan kontrol edilebilir olmaktan çıkarken, ekonomi de öngörülebilir hedefler oluşturmaktan uzaklaştı. Şubat 2001 krizi, 28 Şubat'ın yarattığı siyasal kaosu üzerine tuz biber ekti. Halk, kaygılarıyla boğuşurken, siyaset buzdağına çarpmış gibi oldu. Bu süreç toplumda bir yandan hak ve hukuk arayışı yaratırken, diğer yandan iktisadi buhrandan çıkıp, gelişme, kalkınma arzusu uyandı. Uzun zamandır ülke gündeminden çıkan ekonomi, mavi yakalı kıyımına dönüşen işten çıkarmalarla toplumsal gündemin en önemli maddesi haline geldi. Yolsuzluk haberleri ve iddialarıyla beslenen kaotik ortam halkta, iki temel beklenti oluşturdu. Adalet ve Kalkınma... Doğal olarak bu beklenti karşılığını Recep Tayyip Erdoğan'ı Başbakanlığa taşıyan lokomotifine dönüştü.

Soldaki siyasal alana da demokrasi ve sosyal eşitsizliğe vurgu yapan Özgürlük ve Dayanışma kavramları katıldı. Bu arada genel nüfus içinde yüzde 10'ları bulduğu belirtilen özürülerin beklenti ve taleplerini siyasal bir objesi olarak, siyasi partiler literatürüne Türkiye Özürüleriyle Mutludur Partisi'ni soktu.

2000'li yıllarda Türkiye bir yandan Avrupa Birliği hedefine odaklanırken, diğer yandan da Avrasya kavramı da AB'ye alternatif olarak gündemde yer tutmaya başladı. Bunun siyasal örgütü Avrasya Partisi oldu. Tabii AB'ye alternatif arayışlarının yanında, AB sürecinin tek bayrak, tek millet, tek dil ile özetlenen üniter devleti de ortadan kaldıracağı korkusu derinleşti. Bu korkuyla birlikte Bağımsızlık kavramı yoğun şekilde konuşma cümlelerinde geçmeye başladı. Kurtuluş Savaşı ile kazanılan değer, AB süreci ile yitirilmesi endişesi özünde milliyetçiliği de taşıyan kendi siyasi partisini de doğurdu. Bağımsız Türkiye, Bağımsız Cumhuriyet partileri bu kaygının ortaya çıkardığı adlar arasında yer aldı.



Türkiye siyasetinde ayrı bir eko-
le dönüşen Turgut Özal, Ana-
vatan Partisi'nin başından ayrılıp
Cumhurbaşkanlığı'na çıktığında,
Türkiye, öngörülebilir ülke olmak-
tan çıkar. İlk defa asker olmayan bir
kişinin ve bir parti başkanının Çanka-
ya Köşkü'ne çıkmasının doğurduğu
siyasal boşluk, derin çalkantıları da
yanında getirir. Bütün dengelerin yeni-
den kurulmaya başladığı bu dönem
ana külteden ayrılmaların ve tekrar-
dan ana kütle olmaya doğru adım
atmaların da dönemidir.

TBMM Başkanı Toptan Kuveyt'te



Toptan, "Irak'ın toprak ve siyasi bütünlüğünün bozulması, tahmin edilemeyecek kadar büyük sorunları beraberinde getirir. Biz endişelerimizi, başta ABD olmak üzere tüm ülkelere söylüyoruz. Türkiye, Irak'a komşu ülkeler toplantısını bu amaçla başlattı. Bölgedeki sorunları biz kendi aramızda konuşalım ve çözelim. Aynı durum, Lübnan, Filistin-İsrail çatışması için de geçerlidir" dedi.

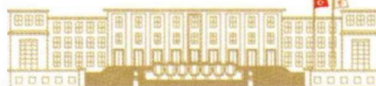
Meclis Bülteni- TBMM Başkanı Köksal Toptan, Casım M. El Hurafi'nin resmi davetlisi olarak, beraberindeki parlamento heyeti ile birlikte Kuveyt'i ziyaret etti. 8 Aralık'taki ziyarete Bingöl Milletvekili Yusuf Coşkun, Balıkesir Milletvekili Ayşe Akbaş ve Zonguldak Milletvekili Fazlı Erdoğan, Adana Milletvekili Yılmaz Tankut ve Bartın Milletvekili Muhammet Rıza Yalçınkaya da katıldı.

Türkiye'den öğleden sonra hareket eden Başkan Toptan ve beraberindeki heyet, akşam saatlerinde indiği Kuveyt'te Türkiye'nin Kuveyt Büyükelçisi Şakir Fakılı'nın onuruna verdiği akşam yemeğine katıldı. Kuveyt'teki temaslarına 9 Aralık'ta başlayan Başkan Toptan, Kuveytli Tarık Recep ve eşi tarafından kurulan müzeyi ardından da Türkiye'nin Kuveyt Büyükelçiliği

içinde faaliyet gösteren Türk Okulunu ziyaret etti. Toptan, burada bir müddet öğrencilerle sohbet etti.

El Hurafi İle Görüştü

Toptan ve beraberindeki parlamento heyeti, Kuveyt'teki temasları kapsamında, Ulusal Meclis Başkanı Casım El Hurafi ile biraraya geldi. Kuveyt Ulusal Meclisindeki görüşmede konuşan El Hurafi, iki ülke parlamentosu arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve uluslararası kuruluşlarda bugüne kadar yapılan işbirliğinin de sürdürülmesi gereğine dikkat çekti. Son yıllarda bazı ülkelerde Müslümanlığa karşı saldırılarda bulunduğu belirten El Hurafi, "Kutsal dinimize saldırıda bulunulması, onun küçültülmesi ve kötülenmesine karşı BM Güvenlik Konseyi'nde bir yaptırım





Kuveyt'in, BM nezdinde dine saldırı içeren yayınların yasaklanması girişimini Türkiye olarak destekleyeceklerini belirten Toptan, bu konuda parlamento başkanları toplantısında bir tavsiye kararı alınabileceğini ifade etti.

"Kuveyt'in Girişimini Destekleriz"

Kuveyt'in, BM nezdinde dine saldırı içeren yayınların yasaklanması girişimini Türkiye olarak destekleyeceklerini belirten Toptan, bu konuda parlamento başkanları

kararı alınmasını teklif ediyoruz. Teklifimizde sadece Müslümanlık yok, 'Semavi dinler' ibaresini koyduk. Yahudilik, Hristiyanlık, Müslümanlık, semavi dinlerdir. Biz herkesin ifade özgürlüğüne saygılıyız. Ama bu, başkasının fikir özgürlüğüne zarar vermemelidir. BM Güvenlik Konseyi, semavi dinlere saldıranlara dönük cezai kararı aldığı anda, bütün ülkeler buna uymak zorunda kalacak. Böylece hem bazı ülkelerin hem de o ülkelerin vatandaşlarının dine saldırısı önlenmiş olacak. İstedığımız, yeni bir talep değildir. Daha önce de benzeri girişimler yapılmış ve bazı kararlar alınmıştır. Bu konu gündeme geldiğinde, Türkiye'nin de destek vermesini bekliyoruz" dedi.

"Irak Konusu En Çok Bizi İlgilendiriyor"

Başkan Toptan da konuşmasında Kuveyt ile Türkiye arasındaki iyi ilişkilerin her alanda geliştirilmesinin mümkün olduğunu söyledi. İki ülkenin hem bölgesel hem de uluslararası sorunlara bakışının yüzde 100 örtüştüğünü kaydeden Toptan, Irak konusunun dünyada en fazla Türkiye ve Kuveyt'i ilgilendirdiğine işaret etti. Toptan, "Irak'ın toprak ve siyasi bütünlüğünün bozulması, tahmin edilemeyecek kadar büyük sorunları beraberinde getirir. Biz endişelerimizi, başta ABD olmak üzere tüm ülkelere söylüyoruz. Türkiye, Irak'a komşu ülkeler toplantısını bu amaçla başlattı. Bölgedeki sorunları biz kendi aramızda konuşalım ve çözelim. Aynı durum, Lübnan, Filistin-İsrail çatışması için de geçerlidir" dedi.

toplantısında bir tavsiye kararı alınabileceğini ifade etti. Toptan, son yıllarda Müslümanlığa yönelik saldırılara da değinerek, şunları söyledi:

"Kimi Batı basınında, Peygamber Efendimiz ve dinimizi hedef alan garip içerikli yayınlar yer aldı. Bu yayınlar, Türkiye'de çok büyük tepki yaratmaktadır. Bu yayınlar niçin yapılıyor, bilemiyorum. Bunlar fikir özgürlüğü adına mı yapılıyor, yoksa İslam dünyasını tahrik amacıyla mı yapılıyor? Fikir özgürlüğünün, böyle bir hakkı kimseye vermemesi gerekir. Nasıl ki biz Hz. İsa ve Hz. Musa'ya saygı gösteriyorsak, onlar da bizim peygamberimize saygı göstermelidir. Eğer bu yayınlar İslam dünyasını tahrik etmek için yapılıyorsa, orada da dikkatli olmamız lazım. Özellikle ABD'de 11 Eylül saldırılarının ardından Müslümanlık aleyhinde bir hava estirilmeye başlandı. İslamiyet ile terörün birlikte anılmasını kabul edemeyiz. Belki buna karşı İslam dünyası olarak bizim yapacağımız, İslamiyet'in güzel yönlerini insanlığa göstermektir."

Bilim Merkezini Gezdi

TBMM Başkanı Toptan ve beraberindekiler, aynı gün Kuveyt'te, Büyük Cami ve Bilim Merkezini de ziyaret etti. Toptan, daha sonra El Hurafî'nin, İkiz Kulelerde onuruna verdiği öğle yemeğine katılan Toptan ve beraberindekiler, daha sonra Ankara'ya dönmek üzere "ATA" uçağıyla Kuveyt'ten ayrıldı.



Arnavutluk Meclis Başkanı TBMM'de



Atatürk'ün Arnavut Halkına Mesajı: "Biz Arnavut halkını severiz. Onu kardeş sayarız. Bize uzak görmeyiz. Onun devlet ve millet olarak güçlenmesini, Balkanlar'da hak ettiği konumu bağımsız ve güvenilir bir şekilde almasını samimiyet ve kesinlikle isteriz. Arnavut halkı bize güvensin. Bu, Arnavutluk ile Türkiye arasındaki siyasi ilişkilerin temelini teşkil etmektedir."

Meclis Bülteni- Arnavutluk Meclis Başkanı Jozefina Topallı Çoba ve beraberindeki heyet, 5 Aralık'ta TBMM Başkanı Köksal Toptan'ı ziyaret etti. Toptan ve Çoba'nın baş başa yaptığı görüşmenin ardından Başkanlık Divanı Toplantı Salonunda heyetlerarası görüşmeler yapıldı.

Başkan Toptan, aynı gün Çoba onuruna bir akşam yemeği verdi. Toptan, yemek öncesi yaptığı konuşmada, "Türkiye ile Arnavutluk arasındaki ilişkilerin özel bir niteliği vardır. Ortak tarihi ve kültürel değerlere dayalı köklü bağlar, ülkelerimiz ve halklarımız arasındaki sağlam dostluğun temelini oluşturmaktadır. Bu bağların etkilerini ve izlerini dillerimizdeki ortak sözcüklerde, tarihi ve kültürel eserlerde, mutfağımızda, edebiyatımızda ve müziğimizde, velhasıl her alanda görmekteyiz. Kültürlerimizin karşılıklı etkileşimini günlük yaşamda en belirgin biçimlerde görebiliyoruz" dedi.

"Ortak Hedef, Bölgede Barış"

Türkiye'nin Arnavutluk'un istikrarına katkıda bulunan bir ülke olduğuna dikkat çeken Başkan Toptan, "Ortak hedefimiz, bölgemizin barış, istikrar ve refahı doğrultusunda sıkı işbirliğimizi, yakında tam olarak bütünleşeceğinize inandığımız Avrupa-Atlantik kurumlarında sürdürmektir" diye konuştu.

Toptan, konuşmasında Mustafa Kemal Atatürk'ün dönemin Arnavutluk Kralı Ahmet Zogu'ya 1930'larda gönderdiği şu mesajına da yer verdi:

"Biz Arnavut halkını severiz. Onu kardeş sayarız. Bize uzak görmeyiz. Onun devlet ve millet olarak güçlenmesini, Balkanlar'da hak ettiği konumu bağımsız ve güvenilir bir şekilde almasını samimiyet ve kesinlikle isteriz. Arnavut halkı bize güvensin. Bu, Arnavutluk ile Türkiye arasındaki siyasi ilişkilerin temelini teşkil etmektedir."

Çoba: "Burada Kendimizi Evimizde Hissediyoruz"

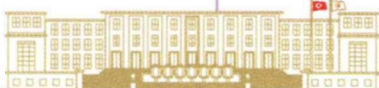
Arnavutluk Meclisi Başkanı Jozefina Topallı Çoba da konuşmasında, "Arnavutluk vatandaşları burada kendilerini evlerinde gibi hissediyorlar" dedi. Savunma alanındaki işbirliğini de memnuniyetle izlediklerini belirten Çoba, "Türkiye bizim ordumuzun gelişimi için gereken yardımdan kaçınmamıştır" diye konuştu.

Her yıl yüksek eğitimini Türkiye'de tamamlayan öğrencilerin sayısında artış olduğunu ve Arnavutluk'ta bulunan Türk kolejlerinin saygın bir isme sahip olduğunu hatırlatan Çoba, Bükreş Zirvesine davetiye alabilmek için Türkiye'nin desteğini almış olmaktan duyduğu memnuniyeti ifade etti.

Gül, Çoba'yı Kabul Etti



Arnavutluk Meclisi Başkanı Jozefina Topallı Çoba, Başkan Toptan ile birlikte Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü de ziyaret etti. 5 Aralık'taki ziyarette Çoba'nın beraberindeki heyette hazır bulundu.



Makedonya Başbakanı'ndan Ziyaret



TBMM Başkanı Köksal Toptan, Makedonya Başbakanı Nikola Gruevski ve beraberindeki heyeti 18 Aralık'ta kabul etti. TBMM Divan Salonunda gerçekleşen görüşme, görüntü alınmasının ardından basına kapalı gerçekleşti.

Makedonya Heyeti TBMM'de

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nu Ziyaret

Meclis Bülteni- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Zafer Üskül, Makedonya'nın Ulusal Birliği Demokratik Partisi Milletvekili Petar Pop-Arsov Başkanlığındaki Makedonya Cumhuriyeti Meclisi heyetini ve Makedonya Cumhuriyeti Büyükelçisi Servet Avziu'yu 6 Aralık'ta makamında kabul etti.

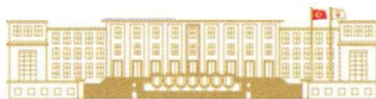
Makedonya Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin çok iyi ilişkiler içinde olduğunu ifade eden Üskül, "Aynı zamanda Avrupa Birliği"ne aday bir ülkeyiz. O alanda da birlikte yapacağımız çok şey var" dedi.

Bugüne kadar Türkiye Cumhuriyeti'nden gelen destekten duydukları memnuniyeti ifade eden Makedonya'nın Ulusal Birliği Demokratik Partisi Milletvekili Petar Pop-Arsov, bu ziyaret çerçevesinde sadece siyasi ilişkilerin değil ekonomik ilişkilerinde önemli olduğunu söyledi.

Yakış'tan Heyet Onuruna Yemek

Makedonya Cumhuriyeti Meclisi Avrupa Birliği (AB) İşleri Komisyonu Başkanı Tito Petkovski ve komisyon üyelerinden oluşan bir heyet, 6 Aralık'ta TBMM AB Uyum Komisyonu Başkanı Yaşar Yakış ve komisyon üyelerini ziyaret etti.

AB Uyum Komisyonu Başkanı Yakış, konuk heyet onuruna, aynı gün Atatürk Bulvarı İlbank Blokları Çankaya adre-



sindeki RV Restoranda akşam yemeği verdi. Konuk heyet 7 Aralık günü de TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanvekili Mehmet Ceylan ve komisyon üyelerini ziyaret etti.



Meclis Başkanvekili Pakdil Heyeti Kabul Etti

TBMM Başkanvekili Nevzat Pakdil, Makedonya'nın Ulusal Birliği Demokratik Partisi Milletvekili Petar Pop-Arsov Başkanlığındaki Makedonya Cumhuriyeti Meclisi heyetini ve Makedonya Cumhuriyeti Büyükelçisi Servet Avziu'yu makamında kabul etti.

Makedonya Cumhuriyeti'nin Türkiye'nin önem verdiği ülkelerden biri olduğunu söyleyen Pakdil, Makedonya Cumhuriyeti'nin bağımsız devlet statüsüne geçmesiyle Türkiye'nin kendilerini tanıyan ilk ülke olduklarını hatırlattı. Pakdil, tüm dünya ülkelerinin anayasal ismi ile Makedonya Cumhuriyetini tanımalarını ümit ettiğini belirtti ve "Bu konuda Türkiye olarak üzerimize düşeni yapacağız" dedi. Pakdil, Türkiye gibi Makedonya Cumhuriyeti'nin de AB'ye üye olmak istediğini ve önümüzdeki yıllarda Makedonya Cumhuriyeti ile birlikte AB'de olmayı ümit ettiğini ifade etti.

Makedonya'nın Ulusal Birliği Demokratik Partisi Milletvekili Petar Pop-Arsov ise, Makedonya Cumhuriyeti'nin AB'ye ve NATO'ya üye olmak istediğini ve bu konuda iki ülkenin birlikte yapabilecekleri çok şeyler olduğunu söyledi. Pakdil, konuk heyete TBMM Kültür Sanat Yayın Kurulu yayınlarından bir set hediye etti.



Dilekçe Komisyonu'na 719 Başvuru Yapıldı

Komisyonla yapılan 719 başvurudan 132'sinin kadınlara ait olduğu ve başvurularda birinci sırada yüzde 15 ile Sosyal güvenlikle ilgili sorunların bulunduğu bildirildi.

Meclis Bülteni- Dilekçe Komisyonuna, 23. dönemde, 7 Aralık tarihine kadar 719 başvuru yapıldığı ve bu başvurulardan 132'sinin kadınlara ait olduğu bildirildi.

Komisyonla yapılan 719 başvuru arasında sosyal güvenlikle ilgili sorunların ilk sırayı aldığı belirtildi. Açıklama şöyle denildi:

"Sosyal güvenlikle ilgili sorunlar yüzde 15 ile 1. sırayı, kurumlarından şikayetler yüzde 14 ile 2. sırayı, personel işlemlerine yönelik talepler yüzde 10 ile 3. sırayı, kültür ve eğitimden kaynaklanan sorunlar yüzde 9 ile 4. sırayı, adalet ve güvenlik şikayetleri ile kamulaştırma, tapu, kadastro gibi hizmetlerden kaynaklanan mağduriyetler yüzde 7'şerlik oranla 5. sırayı, iş istekleri ise yüzde 6 ile 6. sırada yer almıştır."

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda Katip Üyelik Seçimi Yapıldı

Meclis Bülteni- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nda, boş bulunan katip üyelik için 12 Aralık'ta seçim yapıldı. Yapılan seçim sonunda TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu katip üyeliğine, DSP İstanbul Milletvekili Ayşe Jale Ağırbaş seçildi.

Komisyon, yaptığı ilk toplantıda, Başkanlığa Üskül'ü, Başkanvekillere AK Parti İstanbul Milletvekili Halide İncekara ile MHP Yozgat Milletvekili Mehmet Ekici'yi ve Sözcülüğü AK Parti Diyarbakır Milletvekili Abdurrahman Kurt'u seçmişti. Katip üyelik için de CHP'ye öneride bulunulmuştu.

CHP'li 4 komisyon üyesinin katılmadığı toplantıda, katip üyelik için aday gösterilen DSP'li Ağırbaş, yapılan gizli oylamada, 14 milletvekilinin oyunu alarak bu göreve seçildi.

TBMM'nin İlkleri

Mustafa KÖKSAL

İşletme Yapım Müdür Yardımcısı

Osmanlılar Döneminde Kurulan İlk Siyasi Parti

TBMM Kütüphanesi, Dokümantasyon ve Tercüme Müdürlüğü'nün kayıtlarına göre; Osmanlılar döneminde kurulan ilk siyasi parti Fedailer Cemiyeti'dir. (O dönemde partiler, cemiyet adı ile faaliyetlerini sürdürüyordu.) Fedailer Cemiyeti, 1859 yılında, İstanbul'da, Süleymaniyeli Şeyh Ahmet'in Başkanlığında kurularak siyasi faaliyetlerine başlamıştır.¹

Cumhuriyet Döneminde Kurulan İlk Siyasi Parti

Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde, kendisine yakın milletvekilleri tarafından 09.09.1923 tarihinde kurulan Halk Fırkası, cumhuriyet dönemi Türk siyasi tarihine ilk siyasi parti olarak geçmiştir. Halk Fırkası, 10.10.1924'de Cumhuriyet Halk Fırkası, 09.05.1935'te de Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) adını almıştır.

12 Eylül 1980 Askeri ihtilalinden sonra 16.10.1981 tarihinde yürürlüğe konulan 2533 sayılı yasa ile kapatılan CHP, 19.06.1992 tarihinde çıkartılan 3820 sayılı yasa ile tekrar siyasi faaliyetlerine başlamıştır.²

TBMM'deki İlk Gruplaşma

Büyük Millet Meclisi'nin içinde daha ilk günlerden itibaren görülen gruplaşmalar ciddi bazı sıkıntılar da getiriyordu. O günkü gruplaşmaları bugünkü siyasi partilerin oluşumu olarak da değerlendirebiliriz.

Böylece çekişmelerden rahatsız olan ve milli harekete zarar vereceğini düşünen Mustafa Kemal Paşa, milletvekilleriyle yaptığı görüşmeler sonunda; 10 Mayıs 1921'de, Sivas Kongresinde kurulan Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin temsilcisi 133 vekil ile birlikte Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu adıyla ilk meclis grubunu oluşturmuştur. Bu oluşum daha sonra Cumhuriyet Halk Fırkası'na dönüşmüştür. ("Birinci Grup" diye anılan bu grup aynı zaman da iktidar grubudur.)

Bunlara muhalif olan diğer milletvekilleri de, Temmuz 1923'de Erzurum Mebusu Hüseyin Avni ve Mersin Mebusu Salâhattin Köseoğlu liderliğinde³ İkinci Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubunu kurmuşlardır. "Şahsi hâkimiyetler yerine kanunî hâkimiyetlerin sağlanmasını temin"⁴ amacıyla kurulmuşlar ve "İkinci Grup" diye anılmışlardır. Bir de bu gruplaşmaların dışında kalan sayıları az da olsa bağımsız hareket eden milletvekilleri vardı.⁵

İlk Muhalefet Partisi

İktidardaki Cumhuriyet Halk Fırkası'nın üyeleri olan ve başlarını Kazım Karabekir, Rauf Orbay, Refet Bele, Ali Fuat Cebesoy'un çektiği bir grup milletvekili, Cumhuriyet Halk Fırkası'nın meclis ve hükümet icraatlarından memnun değildi.

- 1 www.tbmm.gov.tr/partiler/partiler.htm
- 2 www.tbmm.gov.tr/partiler/partiler.htm
- 3 Dr.T. Z. Tunaya- Türkiye'de Siyasi Partiler (1859-1952) s. 537.
- 4 Dr.T. Z. Tunaya- Türkiye'de Siyasi Partiler (1859-1952) s. 538.
- 5 Türkiye Büyük Millet Meclisi, s. 17.

Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Paşa, böylesine bir çekişmeden dolayı huzur ve güvene ihtiyacı olan milletin ve memleketin üzerinde farklı sıkıntılar yaratacağını sitemkâr bir şekilde Samsun'da ki gezisinde taraflara söylese de muhalefet ve iktidar çekişmesini durduramamıştır.⁶

Muhalefet milletvekillerince Terrakiperver Cumhuriyet Fırkası (TpCF) adıyla Ankara'da kurulan ve 18 Kasım 1924'de parti programı yayınlanan bu ilk muhalefet partisinin genel başkanlığına da Kazım Karabekir Paşa getirilmiştir.⁷

Çok Partili Döneme Geçişte Kurulan İlk Siyasî Parti

Türk siyasî tarihinde çok partili döneme geçildiği zaman 18 Temmuz 1945 yılında, İstanbul'da, Nuri Demirdağ'ın başkanlığında kurulan ilk siyasî parti Millî Kalkınma Partisi'dir.⁸ Cumhuriyet döneminin başlangıcı ile 1945 yılına kadar tek parti olarak ülke yönetiminde söz sahibi olan CHP'nin karşısında Millî Kalkınma Partisi'nin kurulması çok partili rejimin de ilânı oluyordu.⁹ Nuri Demirdağ, 1954 yılında Demokrat Parti listesinden bağımsız milletvekili seçilince Millî Kalkınma Partisi de 1958 yılında kapatılmıştır.¹⁰

Sınıf Esasına Dayalı Olarak Kurulan İlk Parti

Çok partili döneme gelindiğinde sınıf esasına dayalı partilerinde kurulmasına izin verilmesiyle birlikte bu özellikte kurulan ilk siyasî parti Türkiye Sosyalist Partisi'dir. İstanbul'da 14 Mayıs 1946'da kurulan parti, 16.12.1946'da kapatılmıştır.¹¹

Anayasa Mahkemesince Kapatılan İlk Parti

1963 yılında kurulan Anayasa Mahkemesi kuruluş görevi gereği parti kapatma davalarına da bakmıştır. İlk kapattığı siyasî parti ise İşçi-Çiftçi Partisi'dir.¹² Anayasa Mahkemesi'nin 15.10.1968 tarih ve 1968/44 sayılı kararı gereği; 648 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun 113. maddesine aykırı davrandığının belgeler ile sabit görülmesi üzerine İşçi-Çiftçi Partisi kapatılmıştır.¹³

Anayasa değişikliğinin yapıldığı tarihe kadar, 1982 Anayasası döneminde 18 parti kapatılmıştır.¹⁴

İlk Hülle Partisi

12 Eylül 1980 ihtilalinden sonra hazırlanan 1982 Anayasasının 84. maddesi, "...istifa eden, partisinden istifa ederek başka bir partiye giren bir milletvekilinin üyeliğinin düşmesine üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verilir..." şeklinde düzenlenmiştir.¹⁵

Ancak, 84. madde partisinden istifa eden bir milletvekilinin başka bir partiye katılmadan yeni bir partinin kurucusu olmasını engellemiyordu. Bu boşluktan yararlanan milletvekilleri, kendilerini girmek istedikleri partiye taşıyacak "aracı" bir parti kurarak 84. maddeyi işlemez hale getirmişlerdir. Kurulduktan sonra hemen kendilerini feshederek "hedef parti"ye, "hülle" yoluyla katılıyorlardı.¹⁶ Anayasa'nın 84. maddesinde belirtilen bu engeli aşmak üzere kurulan ilk siyasî hülle partisi, Halk Partisi'dir.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti'den istifa eden Nuri Korkmaz (Adana Milletvekili), Fikret Ertan (İzmir Milletvekili), Arsan Savaş Arpacıoğlu (Amasya Milletvekili), Süleyman Koyuncu (Gaziantep Milletvekili), Şükrü Babacan (Kırklareli Milletvekili)'nin da katılımıyla Halk Partisi 26.12.1986 tarihinde kurulmuş, 29.12.1986'da da DSP ile birleşebilmek üzere kapatılmıştır.¹⁷

- 6 Türkiye Büyük Millet Meclisi, s. 20.
- 7 www.tbmm.gov.tr/partiler/partiler.htm
- 8 www.tbmm.gov.tr/partiler/partiler.htm. F.Ahmad-B.T.Ahmad - Türkiye'de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi. (1945-1971) s. 14.
- 9 Dr. Tarık Zafer Tunaya - Türkiye'de Siyasî Partiler (1859-1952) - s. 76.
- 10 Alper Aslandaş - B. Bıçakçı - Popüler Siyasî Deyimler Sözlüğü, s. 143.
- 11 F.Ahmad-B.T.Ahmad - Türkiye'de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi (1945-197) s. 20.
- www.tbmm.gov.tr/partiler/partiler.htm. Prof. Dr. Kemal Karpat, Türk Demokrasi Tarihi, s. 155.
- 12 Anayasa Mahkemesi İnternet Sayfası
- 13 30.12.1968 tarih ve 13088 sayılı Resmi Gazete
- 14 Can Osman Dr. - Demokratikleşme Serüveninde. Anayasa ve Siyasî Partilerin Kapatılması, s.162.
- 15 Killi-Gözübüyük - Türk Ana. Metin. "Senedi ittifaktan Günümüze", s. 28.
- 16 Alper Aslandaş-B.Bıçakçı-Popüler Siyasî Deyimler Sözlüğü, s.108.
- 17 TBMM Personel ve Özlük İşleri Müdürlüğü Arşivi. www.tbmm.gov.tr/partiler/partiler.htm

VEFAT EDENLER

Hüseyin ÖZDEMİR

İstanbul eski Milletvekili Hüseyin Özdemir 6 Aralık'ta vefat etti. 7 Aralık günü İstanbul Levent Camisinde kılınan namazın ardından, Sarıyer Bahçeköy Aile Mezarlığında toprağa verilen Özdemir, 1928 yılında dünyaya geldi. Genel İş Sendikası İstanbul Şube Başkanlığı görevinde bulunan Özdemir, 15. Dönemde Adalet Partisinden İstanbul Milletvekilliği yaptı. Ortaokul mezunu olan Özdemir, evli ve 5 çocuk sahibiydi.

Gürol SOYLU

İstanbul eski milletvekili Gürol Soylu, geçirdiği rahatsızlık sonucu 18 Aralık'ta vefat etti. 19 Aralık'ta İstanbul Ataköy 5. Kısım Camiinde kılınan öğle namazının ardından Kıraç Çakmaklı (Büyük Çekmece) mezarlığında toprağa verilen Soylu, 1949 yılında Ardahan'da dünyaya geldi. Yıldız Teknik Üniversitesini bitirdikten sonra Emlak Bankası ve İstanbul Büyükşehir Belediyesinde çalışan Soylu, 19. Dönemde İstanbul Milletvekili olarak TBMM'ye girdi. Soylu, evli ve bir çocuk babasıydı.

Reşit ÖNDER

Tokat eski milletvekili Reşit Önder 4 Aralık'ta vefat etti. 5 Aralık günü TBMM'de düzenlenen törenin ardından Tokat'a götürülen Önder'in cenazesi, 6 Aralık günü Erbaa Erbaa ilçesi Merkez Camiinde kılınan öğle namazını takiben Eski Mezarlıkta toprağa verildi.

1916 doğumlu olan Reşit Önder, 8, 11 ve 12. Dönemde Tokat'tan CHP milletvekili seçildi. Önder, 14. Dönemde de Güven Partisi'nden Tokat milletvekili olarak parlamentoya girdi. Erbaa Belediye Başkanlığı da yapan Önder, evli ve üç çocuk babası idi.

TBMM'DE KABUL EDİLEN KANUNLAR

Kanun No	KANUN ADI ve İÇERİĞİ	Kabul Tarihi
5720	HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN (SS.65) <i>Kanun ile hukuk fakültesi dışından mesleğe alınacak hakim ve savcı adayları bakımından öngörülen ihtiyaç oranı kriteri kaldırılmakta, avukatlık mesleğinden adaylığa sınavla geçme imkanı getirilmekte adaylığa kabul edilecekler için yapılacak yazılı sınav ve mülakatın usul ve esasları belirlenmekte, hakim ve savcılar hakkında uygulanan disiplin ve meslekten çıkarma cezaları ile ilgili hükümler yeniden düzenlenerek mevcut Türk Ceza Kanununun sistemi ile uyum sağlanması amaçlanmaktadır.</i>	01/12/2007
5721	SPORDA DOPİNGE KARŞI ULUSLARARASI SÖZLEŞMEYE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN (SS. 63) <i>Kanun ile, 19 Ekim 2005 tarihinde Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür örgütü'nün bünyesinde kabul edilen "Sporda Dopinge Karşı Uluslararası Sözleşme"ye katılmamızın uygun bulunması öngörülmekte, Sözleşme'nin eklerinde değişiklik yapmaya Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.</i>	10/12/2007
5722	TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE JAPONYA HÜKÜMETİ ARASINDA KAMAN KALEHÖYÜK ARKEOLOJİ MÜZESİNİN HİBE YOLUYLA YAPIMINA İLİŞKİN NOTALARIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN (SS.75) <i>Kanun ile, Japonya Hükümetinin Kaman Kalehöyük Arkeoloji müzesinin yapımı için hibe yardımıyla bulunması ve böylece yapılacak müzenin Anadolu tarihinin tanıtılmasına hizmet vermesi öngörülmektedir.</i>	10/12/2007
5723	TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ARNAVUTLUK CUMHURİYETİ ARASINDA SERBEST TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN (SS.71) <i>Kanun ile, Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunması öngörülmektedir.</i>	11/12/2007
5724	2008 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU (SS. 57) <i>2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi bu kanun ile kabul edilmiştir.</i>	14/12/2007
5725	2006 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU (SS. 58) <i>Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen 2006 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesapları bu kanunla kabul edilmiştir.</i>	14/12/2007
5726	TANIK KORUMA KANUNU (SS.34) <i>Kanun ile ceza muhakemesinde tanıklık görevleri sebebiyle kendilerinin veya yakınlarının hayatı, beden bütünlüğü veya malvarlığı ağır ve ciddi tehlike içinde bulunan ve korunmaları zorunlu olan kişilerin korunması amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin esas ve usullerin düzenlenmesi öngörülmektedir.</i>	27/12/2007

YAZILI VE SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ

Adana Milletvekili Muharrem VARLI

- Hazine arazilerini işleyen çiftçilere doğrudan gelir desteği ödenmemesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/251)
- Narenciye sektöründeki ürün analizi sorununa ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1076)

Adana Milletvekili Hulusi GÜVEL

- Adana ve Karataş-Yumurtalık için turizm master planı hazırlanmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1108)
- Adana turizmiyle ilgili bazı konulara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1199)
- Adana kültür merkezi inşaatına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1204)

Adana Milletvekili Kürşat ATILGAN

- Atak helikopteri tedariki ihalesine ilişkin Milli Savunma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1171)

Adana Milletvekili Tacidar SEYHAN

- Cumhurbaşkanının Türkmenistan ziyaretine ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi. (7/1175)
- RTÜK'ün METEKSAN ve TUBİTAK'a verdiği işlere ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi. (7/1176)

Adana Milletvekili Mustafa VURAL

- Gübre piyasasına ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi. (7/1135)
- Pamuk üreticilerinin desteklenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1216)

Adıyaman Milletvekili Şevket KÖSE

- Adıyaman'daki tütün üretimine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1118)

Amasya Milletvekili Hüseyin ÜNSAL

- TRT bürokratlarının istifalarının alındığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Aydın) yazılı soru önergesi. (7/1026)
- Özel bir kanaldaki haber programına ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi. (7/978)
- RTÜK'teki personel istihdamına ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Aydın) yazılı soru önergesi. (7/1186)

- Eurovision şarkı yarışmasında ülkemizi temsil edecek grubu ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Aydın) yazılı soru önergesi. (7/1187)
- RTÜK'ün televizyon ve radyolara verdiği cezalara ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Aydın) yazılı soru önergesi. (7/1188)
- Türk Futbol Milli Takımının forma rengine ilişkin Devlet Bakanından (Murat Başesgioğlu) yazılı soru önergesi. (7/1226)

Ankara Milletvekili Nesrin BAYTOK

- Hediye tabancalara ve ilgili soru önergesi.ne ilişkin Milli Savunma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1027)
- TMSF yönetimindeki bir yayın grubunun satış ihalesine ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi. (7/1043)

Ankara Milletvekili Yılmaz ATEŞ

- Amasya'daki bir lisede bazı öğrencilere baskı yapıldığı iddialarına ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi. (7/979)
- Ankara'da gece yarısından sonraki toplu taşıma hizmetine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1124)
- Özel yurtlara yönelik bazı iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1113)
- Konut ve araç kredisi kullanımına ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi. (7/1093)
- Ara malı ithalatına ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi. (7/1094)
- Özürlü çocuklara yapılan eğitim yardımına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1059)

Antalya Milletvekili Tayfur SÜNER

- Yeni açılacak Antalya Devlet Hastanesine ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi. (6/245)
- Akaryakıt kaçakçılığına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (Hayati Yazıcı) yazılı soru önergesi. (7/1025)
- Antalya'da turizmin yaygınlaştırılmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1003)
- Turizm sektöründeki kaçak işçi sorununa ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi. (7/988)
- Personel takip sistemine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi. (7/971)
- Personel takip sistemine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi. (7/971)
- Antalya'daki hava kirliliğine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/948)
- Amasya'daki bir lisede bazı öğrencilere baskı uygulandığı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/285)

Denetim / Soru Önergeleri

- Antalya'nın katı atık ayrıştırma tesisi ihtiyacına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/288)
- Antalya'daki bir sanayi sitesinin güvenliğine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/289)
- Alanya Kalesindeki tarihi mescidin onarımına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (Nazım Ekren) sözlü soru önergesi. (6/290)
- Sanayide doğalgaz kullanımının özendirilmesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/291)
- Akseki Kütüphanesinden Konya'ya gönderilen yazma eserlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi. (6/292)
- Ücretsiz dağıtılan kömürlerin hava kirliliğine yol açtığı iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/293)
- Hava kirliliğine ve dağıtılan kömürlerin kalitesine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi. (6/294)
- Muz ithalatına ve muz üretiminin desteklenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1160)
- Serik Alt Yapı Birliğinin yönetimine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1168)
- Kiralanan ek binanın tadilatına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi. (7/1173)
- Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı ve ailesi hakkındaki bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1198)

Antalya Milletvekili Hüsnü ÇÖLLÜ

- Antalya'da şehiriçi minibüslerin yenilenmesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi. (6/246)
- Sezon sonunda işsiz kalan turizm çalışanlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi. (6/247)
- Antalya-Alanya çevre yolundaki ve kent merkezindeki trafik güvenliğine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1082)
- Serik Meslek Yüksekokulunun bina ve yurt sorununa ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1063)
- Okullardaki temizlik hizmetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1064)
- TÜBİTAK uzmanlarının Zonguldak Taşkömürü Havzasında yaptığı incelemelere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1056)
- Antalya'daki turizm tesislerine ve taşınmaz sahibi yabancılar ile ilgili bir iddiaya ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1057)
- Antalya Organize Sanayi Bölgesinin atık sularına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1044)
- Eğitimde dini içerikli propaganda iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1013)

- Evrensel hizmet gelirine ve kullanımına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/968)
- Antalya örtü altı ürünleri kontrol laboratuvarının durumuna ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/964)
- Antalya'nın turizm master planına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/953)
- Turizm çalışanlarının işsiz kaldıkları dönemlerde desteklenmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/954)
- Antalya'da şehir içi minibüslerin yenilenmesi ihalesine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/949)
- Adalet Bakanının kaçırılan askerlerle ilgili açıklamasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/923)
- Antalya'nın yer altı su kaynaklarının durumuna ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/927)
- Havaalanlarındaki uçuş güvenliğine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1121)
- Bazı öğrencilerin yaşadıkları olaylarla ilgilenilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1092)
- Antalya'daki yeni Devlet Hastanesi binasına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1070)
- Antalya-Kepez'de iptal edilen tapulara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1130)
- Antalya'nın yağmur suyu altyapısına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1133)
- Antalya'da açılan taşocaklarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1134)
- Antalya Kaleiçi bölgesinin değerlendirilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1147)
- Antalya'nın bazı ilçelerinde ÖSYM sınav merkezi açılıp açılmayacağına ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/301)
- Özürlü çocukların eğitim giderlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1179)
- Özürlü çocukların eğitimine ve eğitim giderlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1212)
- İstanbul-Ankara hızlı tren projesiyle ilgili bazı iddialara ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1221)
- Özürlü çocukların eğitimlerine ilişkin Devlet Bakanından (Nimet Çubukçu) yazılı soru önergesi. (7/1225)

Aydın Milletvekili Mehmet Fatih ATAY

- Özürlü istihdamına ilişkin Devlet Bakanından (Nimet Çubukçu) yazılı soru önergesi. (7/1129)
- Amasya'daki bir lisede bazı öğrencilere baskı uygulandığı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1014)
- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının işgücü uyum programına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1205)

Aydın Milletvekili Ali UZUNIRMAK

- ABD Büyükelçisinin yaptığı bazı görüşmelere ve terörle mücadeledeki işbirliğine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1138)

Aydın Milletvekili Özlem ÇERÇİOĞLU

- Aydın Doğalgaz Dağıtım ihalesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/925)
- Futbol millî takımının THY'yi tercih etmemesine ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/957)
- Dul kadınların ve yetimlerin mali ve psikolojik olarak desteklenmesine ilişkin Devlet Bakanından (Nimet Çubukçu) yazılı soru önergesi. (7/990)
- Bir kişinin polis müdahalesi sonucu ölümüne ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/996)
- Nazilli Halk Eğitim Merkeziyle ilgili bir iddiaya ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1111)
- TSE'nin yeni bir gıda standardı uygulamasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1072)
- Okullardaki şiddet olaylarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1068)
- Aydın-Kuyucak'ta açılacak olan bir maden ocağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1055)

Aksaray Milletvekili Osman ERTUĞRUL

- Demirci Kasabasının Aksaray'a bağlanmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/267)
- Konya-Aksaray bölünmüş yol ihalesine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/268)

Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT

- TMSF'nin devredilen bankalar dolayısıyla yaptığı tahsilata ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (Nazım Ekren) yazılı soru önergesi. (7/1052)
- Isparta'da düşen uçağa ve havalimanlarındaki ILS sistemlerine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1120)

Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT

- Medyadaki kadın ve magazin programlarına ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Aydın) sözlü soru önergesi. (6/243)
- Faydalanılmadığı iddia edilen Erdek'teki bir gölete ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/926)
- Zeytinliklerde kuraklığa bağlı verim kaybının tespitine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/962)

- Devlet Demiryollarında işkolu nedeniyle kadro verilmeyen işçilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi. (7/987)
- Edremit Çanakkale karayoluna ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/297)

Balıkesir Milletvekili Ergün AYDOĞAN

- Bandırma'da fosfat-asit fabrikası kurulmasına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi. (6/248)

Balıkesir Milletvekili Hüseyin PAZARCI

- Kaz Dağlarındaki maden arama çalışmalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/993)
- Havalimanlarındaki ILS sistemine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1122)

Bartın Milletvekili Muhammet Rıza YALÇINKAYA

- Bartın Kültür Merkezi inşaatına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1105)

Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN

- Şehit çocuklarının eğitimlerinin desteklenmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/977)

Bursa Milletvekili Abdullah ÖZER

- Karacabey'de kurulacak kireç ocağı için ÇED raporu aranmamasına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1102)
- İthal gıdaların denetimine ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1155)
- Fizik tedavi uzmanlarına yönelik mesleki yasal düzenlemeye ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1156)
- Pancar ve buğday üreticilerinin ürün bedeli alacaklarındaki sorunlara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1161)

Bursa Milletvekili İsmet BÜYÜKATAMAN

- Umurbey sulama projesine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi. (6/252)
- Celal Bayar anıt mezarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/253)
- İstihbarat hizmetleriyle ilgili bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1180)

Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL

- Samsun Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/930)

Denetim / Soru Önergeleri

- İstanbul Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/931)
- İzmir Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/932) 16.11.2007)
- Kayseri Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/933)
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/934)
- Konya Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/935)
- Mersin Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/936)
- Erzurum Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/937)
- Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/938)
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/939)
- Bursa Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/940)
- Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/941)
- Adana Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/942)
- Adapazarı Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/943)
- Ankara Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/944)
- Antalya Büyükşehir Belediyesinin çevre düzenlemesi çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/945)
- Mudanya'nın bir sahil köyüne rıhtım yapılmasına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1164)

Bursa Milletvekili Onur ÖYMEN

- Marmarabirliğin zeytin bedeli ödemelerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1217)

- Havalimanlarına ILS sistemi yerleştirilmesine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1219)

Bilecik Milletvekili Yaşar TÜZÜN

- Bozüyük toprak karo seramik fabrikasının kapatılmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1084)

Çanakkale Milletvekili Ahmet KÜÇÜK

- Kepez Liman İşletmesinin faaliyetinin durdurulmasına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1080)
- Gelibolu'da yoğun yağışların oluşturduğu zararların telafisine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1096)
- Doğrudan gelir desteği ve prim ödemelerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1159)
- Sivil havacılık hizmetlerinin güvenliğine ve havalimanlarındaki teknik donanımına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1163)

Çankırı Milletvekili Ahmet BUKAN

- Serbest veteriner hekimlerin hak ediş bedellerinin ödenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/242)

Diyarbakır Milletvekili Selahattin DEMİRTAŞ

- Bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi. (7/983)
- Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunundaki değişikliğin etkilerine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1000)
- Bir fabrikadaki greve ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi. (6/276)
- Diyarbakır'daki karayollarına ve demiryoluna ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1078)
- GAP yatırımlarının gerçekleştirme oranlarına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (Nazım Ekren) yazılı soru önergesi. (7/1053)
- Diyarbakır'daki sulama kanallarının durumuna ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1045)
- Büyükşehirlerde enerji iletim hatlarının yeraltına alınmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi. (6/264)

Denizli Milletvekili Ali Rıza ERTEMÜR

- Denizli Belediye Başkan Yardımcısının İl Milli Eğitim Müdürü olarak görevlendirilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/961)

Denizli Milletvekili Hasan ERÇELEBİ

- Türkiye haritalı kazı kazan kartına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/921)

- Alevilere yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1039)

Edirne Milletvekili Bilgin PAÇARIZ

- Edirne'de yaşanan su taşkınlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/980)
- Engelli çocukların eğitimi için verilen bir desteğin kaldırılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1061)

Edirne Milletvekili Rasim ÇAKIR

- Trakya'da buğday üreticilerinin sel zararlarının karşılanması ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1162)
- Meriç Nehrine yeni köprü yapılıp yapılmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1169)
- Üniversite öğrenci yurtlarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1151)
- Edirne'de su taşkınlarını önlemeye yönelik çalışmalara ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1140)
- Bir yükseköğretim bölümünün ikinci öğretim harç miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1213)

Erzincan Milletvekili Erol TINASTEPE

- Bazı medya ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik denetimlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1086)
- Altın madeni işletmeciliğinde bulunan şirketlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1104)

Gaziantep Milletvekili Yaşar AĞYÜZ

- Bir vakfın İstanbul'da yaptığı bir toplantıya ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (Hayati Yazıcı) sözlü soru önergesi. (6/244)

Gaziantep Milletvekili Hasan ÖZDEMİR

- Gaziantep-Şanlıurfa otoyolu ile Gaziantep-Habur bölünmüş yol çalışmalarına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/274)

Giresun Milletvekili Murat ÖZKAN

- Giresun Adasının turizme kazandırılmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1107)
- Giresun Kalesine yönelik proje ve çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1100)

- Karadeniz kıyılarının katı atıklardan korunmasına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1101)
- Karayolları Genel Müdürlüğüyle iş yapan müteahhitlere verilen bitüme ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/273)
- Karadeniz Sahil Yolunun Giresun geçişindeki sinyalizasyon ve işaretleme eksikliklerine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/275)
- Giresun'un eğitimde başarı düzeyinin yükseltilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1112)
- Giresun'un futbol sahası ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından (Murat Başesgioğlu) yazılı soru önergesi. (7/1126)
- Fındık ithalatına ilişkin Devlet Bakanından (Kürşad Tüzmen) yazılı soru önergesi. (7/1142)
- Fındık ithalatı kontrol belgesi düzenlenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1157)

Hatay Milletvekili Süleyman Turan ÇİRKİN

- Öğretmenlerin özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/958)
- ABD Dışişleri Bakanı ile Papa'nın kullandığı bir ifadeye ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/966)
- Finansbank'ın tarım arazileri ipotegiyle verdiği kredilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1088)
- ABD Ankara Büyükelçisinin bazı milletvekillerine yönelik toplantısına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1089)
- Büyükşehirlerdeki hava kirliliğine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1046)
- Ücretsiz kömür dağıtımına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1035)
- Öğretmenlerin özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1012)

Hatay Milletvekili İzzettin YILMAZ

- Yakalandığı iddia edilen bölücü terör örgütü yöneticilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1036)
- Hatay'da ücretsiz dağıtılan kömürlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1037)

Isparta Milletvekili Mevlüt COŞKUNER

- Isparta Deri Organize Sanayi Bölgesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1020)
- Yalvaç Organize Sanayi Bölgesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1073)
- Yalvaç Yeni Deri İmalatçıları Küçük Sanayi Sitesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1074)

Denetim / Soru Önergeleri

- Bir öğretmen hakkındaki soruşturmaya ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1152)

İstanbul Milletvekili Hüseyin MERT

- Harem otogarının Ataşehir'e taşınmasına ilişkin Başbakan-dan yazılı soru önergesi. (7/1136)
- Okul kantinlerinde satılan yiyecek ve içeceklerle ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1153)
- Tarihi Şahruh Köprüsünün korunmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1148)
- Trenlerde internet erişimi sağlanmasına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1166)
- Okullarda ulusal yazılım ve iletişim sistemi kullanılma-sına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1172)

İstanbul Milletvekili Çetin SOYSAL

- Amasyadaki bir lisede bazı öğrencilere baskı uygulandığı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1015)
- SSK'daki bir daire başkanının bir komisyonda görevlendi-rilmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1128)
- İSKİ'den ihale alan bir şirkete ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1131)

İstanbul Milletvekili Mehmet Ali ÖZPOLAT

- Bir kişinin polis müdahalesi sonucu ölümüne ilişkin İçişle-ri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/998)

İstanbul Milletvekili Sebahat TUNCEL

- Basın yayın kuruluşlarına yönelik idari yaptırımlara ve açılan davalara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi. (6/271)
- Bir firmadaki greve ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanından sözlü soru önergesi. (6/272)

İstanbul Milletvekili Süleyman YAĞIZ

- Atama kararnamelerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1031)
- Kadın istihdamına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önerge-si. (7/1041)
- EPDK'nın akaryakıt denetimlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1227)

İstanbul Milletvekili Necla ARAT

- Kadın çalışanlara karşı ayrımcılık yapıldığı iddialarına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1049)

İstanbul Milletvekili Ayşe Jale AĞIRBAŞ

- Polis müdahalesi sonucu ölüm olaylarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/999)
- Öğretmenlerin özlük haklarına ilişkin Milli Eğitim Baka-nından yazılı soru önergesi. (7/1010)
- Aspendos'ta devamlı bir ambulans ve sağlık ekibinin bu-lunmamasına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önerge-si. (7/1125)
- Gıda güvenliği denetim sistemine ilişkin Tarım ve Köyişle-ri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1116)
- Türk Telekom bilgilendirme hatlarının ücretlendirilmesine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1079)
- Geçici görevlendirilen kadın il müdürlerine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1048)
- Kitap inceleme komisyonlarında görevlendirilen öğret-menlere ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru öner-gesi. (7/1062)
- Ergene Nehrindeki taşkın ve kirliliği önlemeye yönelik çalışmalarına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1141)
- Trakya'daki sel felaketinin oluşturduğu zarara ilişkin Mali-ye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1150)
- Pazarkule sınır kapısının ticarete açılmasına ilişkin (Kür-şad Tüzmen) yazılı soru önergesi. (7/1143)
- Pazarkule Sınır Kapısının ulaşım sorunlarına ilişkin Ulaştı-rma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1165)
- Erzurum Sosyal Hizmetler İl Müdürü olarak atanan şahsa ilişkin Devlet Bakanından (Nimet Çubukçu) yazılı soru önergesi. (7/1170)
- İstanbul-Tuzla'da sanayi kaynaklı çevre kirliliğine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1184)
- Pendik Belediyesinin belli bir okula yönelik servis hizmeti-ne ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1192)
- Bir okulun isminin değiştirilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1209)

İstanbul Milletvekili Hasan MACİT

- İğneada Longaz Ormanları Milli Parkına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/985)
- Gıda denetimi hizmetlerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Ba-kanından yazılı soru önergesi. (7/1117)
- Kızılay'ın atıl bir binasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1038)
- TEKEK'in alkollü içkiler bölümünün satışına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1008)
- Genetiği değiştirilmiş gıda ürünlerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1158)

İstanbul Milletvekili Atila KAYA

- Afganistan'dan gelen soydaşların ikamet izinlerine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/946)

İstanbul Milletvekili Bihlun TAMAYLIGİL

- İzinsiz halka arz eylemi gerçekleştirdiği iddia edilen bir şirketin denetimine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (Nazım Ekren) yazılı soru önergesi. (7/969)

İstanbul Milletvekili Çetin SOYSAL

- İstanbul'un nüfusuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1181)
- İstanbul'un 2010 Avrupa Kültür Başkenti olmasına ve bazı tarihi yerlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1203)

İstanbul Milletvekili Mehmet Ali ÖZPOLAT

- Yunanistan ile Güney Kıbrıs Rum Kesiminin Mısır'la imzaladığı Akdeniz'de Bitişik Bölge Anlaşmalarına ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1190)
- Bir öğretmenle ilgili bazı iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1207)

İstanbul Milletvekili Ufuk URAS

- Türkiye Taşkömürü Kurumundaki bazı usulsüzlük iddialarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1145)
- Hırant Dink cinayeti soruşturmasında Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkındaki tespitlere ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1191)
- Bir yargı kararının uygulanmasına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1193)

İstanbul Milletvekili Feyzullah KIYIKLIK

- Bir milletvekilinin bilimsel çalışmalarında intihal yaptığı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1208)

İzmir Milletvekili Bülent BARATALI

- Sorun yaşayan bazı öğrencilere yaklaşımına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1174)
- İzmir-Kordon'dan otoyol geçişine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1220)
- Bir kişinin polis müdahalesi sonucu ölümüne ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/997)
- İzmir'deki bir okulda dağıtıldığı iddia edilen malzemelere ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1067)

- Dolmabahçe Sarayındaki makam odası tahsisine ve milletvekili maaşlarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi. (7/1154)
- Bilişim Vadisi Projesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1019)

İzmir Milletvekili Harun ÖZTÜRK

- Rekabeti etkileyen olumsuz bir unsura ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1137)
- Esnek çalışma ve AB sosyal politikalarına uyuma ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1224)

İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU

- Sanayi ve ticaret sektörlerinin sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/254)
- İzmir'deki sanayicilere ucuz elektrik sağlanmasına ve maden firmalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi. (6/255)

İzmir Milletvekili Ahmet ERSİN

- Bazı yakınlarının yaptığı işlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/924)
- Isparta'da düşen uçağa ve havalimanlarının teknik donanımına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1119)
- Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olmayan ibadethaneler ve Kur'an kursları ile yardım toplanmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1095)
- Bir öğretmen ile ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1085)
- Cumhurbaşkanlığı Köşkündeki tadilat ve tefrişata ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1040)
- Polis memurlarının çalışma şartlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/981)
- Elektrik ücretlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/975)
- Geçici personelin fazla çalışmadan doğan izin ve ücret haklarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi. (7/1030)
- Türkiye aleyhine açılan bir tahkim davasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1132)
- TMSF'nin bir yayın grubunu satışına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1178)
- Yargıtay'da bekleyen dosyalar nedeniyle oluşan tahliye gecikmelerine ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1222)

İzmir Milletvekili Canan ARITMAN

- Kadına karşı şiddeti önleme kapsamında yapılan kampanyalara ilişkin Devlet Bakanından (Nimet Çubukçu) yazılı soru önergesi. (7/989)

İzmir Milletvekili Selçuk AYHAN

- Öğrenim ve borç kredisi geri ödemelerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1210)

Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Akif PAKSOY

- Bazı baraj projelerine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/986)
- Afşin-Elbistan B Termik Santralinin çevreye etkilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/994)
- Nüfusu onbinin altındaki belediyelerin borçlarına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1005)
- Çiftçilere ödenmesi gereken desteklere ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1077)
- Kahramanmaraş'ta sanayicilere ödenmesi gereken enerji destek primlerine ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Şimşek) yazılı soru önergesi. (7/1083)

Kastamonu Milletvekili Mehmet SERDAROĞLU

- Aile reisi olmadıkları gerekçesiyle 2926 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılmayanlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1050)
- Bir ödül töreninde yaşanan olaya ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi. (6/282)
- İstanbul Sigorta İl Müdürlüğü'nün taşınmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi. (6/298)
- Özelleştirilen KİT'lerin çalışanlarının geçici personel olarak istihdamına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi. (6/299)
- Çocuklarına ait şirketlere ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi. (6/300)

Karaman Milletvekili Hasan ÇALIŞ

- Köylerin elektrik borçlarına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi. (6/257)
- Geçici personel statüsündeki çalışanlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi. (6/277)
- Havalimanlarındaki ILS sistemlerine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/278)
- Sınır ötesi askeri hareket yetkisinin kullanılmasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi. (6/279)
- Öğretim üyelerinin özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi. (6/286)

- Konya Havaalanına ILS Sistemi alımına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/287)

Karaman Milletvekili Mevlüt AKGÜN

- Terörle mücadelenin bedeline ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/947)
- Maden ruhsatları konusundaki düzenleme çalışmalarına ve Karaman'da verilen maden arama ruhsatlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/967)

Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK

- 100 Temel Eser dizisindeki bir kitaba ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1114)

Kocaeli Milletvekili Hikmet ERENKAYA

- Endüstriyel atıkların bertarafına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1033)
- İzmit'teki madencilik faaliyetlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1054)

Konya Milletvekili Atilla KART

- Isparta'da düşen uçağın ilişkili olduğu şirketlerin denetimine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1090)
- Suudi Arabistan Kralına Devlet Şeref Madalyası verilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/972)

Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI

- Bir milletvekilinin yurtdışına çıkışına, İmralı'daki görevlilerin seçimine ve teröristlerin aileleriyle yapılan görüşmelere ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1194)
- Özel hareket polislerine terörle mücadelede aktif görev verilmesine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1196)
- Bölücü terör örgütü mensuplarının Türkiye'ye iadesine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1197)

Kırklareli Milletvekili Tansel BARIŞ

- Bazı bankacılık göstergelerine ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Şimşek) yazılı soru önergesi. (7/928)
- 2007 Dünya Gelişme Raporunun verilerine ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/955)
- Açlık ve yoksulluk sınırı ile gelir dağılımına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/956)
- Belediye işçilerine sendika değiştirme baskısı yapıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1001)

- TRT Genel Müdürünün bürokratlarla yaptığı toplantıyla ilgili bazı iddialara ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Aydın) yazılı soru önergesi. (7/1081)
- Yönetici atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1016)
- Balkan göçmenlerinin sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1177)
- Bulaşıcı sarılık hastalıklarına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1214)

Kütahya Milletvekili Alim IŞIK

- Zafer Bayramı kutlamalarının Dumlupınar'da Devlet töreni şeklinde kutlanıp kutlanmayacağına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi. (6/296)

Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt ASLANOĞLU

- Bölge istinaf mahkemelerine ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi. (6/283)
- Futbol kulüplerinin vergi borçlarına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi. (6/284)

Manisa Milletvekili Mustafa ENÖZ

- Çaltıcak Barajı Projesine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi. (6/258)
- Kelebek Barajı Projesine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi. (6/259)
- Güneşli Barajı Projesine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi. (6/260)
- Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsünün kapatılacağı iddiasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1075)
- Manisa PTT'sindeki boş kadrolara ve posta dağıtıcılarının fiili hizmet zammına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1167)

Manisa Milletvekili Şahin MENGÜ

- Bir gazeteciyle ilgili bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/950)
- İstanbul Milletvekili Ufuk Uras'ın, Alliano antik sağlık merkezine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/952)
- Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsünün kapatılacağı iddiasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/965)

Mersin Milletvekili Mehmet ŞANDIR

- Mersin'deki altyapı sorunlarına ve turizmin geliştirilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/976)

- Muz ithalatına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1022)
- Sosyal güvenlik prim borçlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1051)

Mersin Milletvekili Ali Rıza ÖZTÜRK

- Eskişehirspor'un transferleri ile ilgili iddialara ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1009)
- Milli Piyango İdaresi Mensupları Yardımlaşma Vakfı ile ilgili iddialara ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1206)
- YÖK Başkanının bir şirkete ortak olup olmadığına ve bu şirketin aldığı ihalelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1182)

Mersin Milletvekili Akif AKKUŞ

- Mersin'in teşvik kapsamına alınıp alınmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1017)
- Tarsus-Mersin arasındaki atıl fabrikalara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1018)
- Bal ithalatına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/265)
- Sebze ve meyve ihracatındaki ilaç kalıntısı analizine ilişkin Devlet Bakanından (Kürşad Tüzmen) sözlü soru önergesi. (6/266)

Mersin Milletvekili İsa GÖK

- Aydıncık İlçesindeki bazı ilkokullarda 10 Kasım anma etkinliklerinin yapılmadığı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/960)
- Bal ithalatına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1115)
- Isparta'da görev yapan bir öğretmen hakkındaki soruşturmaya ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1065)
- TEKE'lin, bir mal alımı ile ilgili iddialara ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1007)

Muğla Milletvekili Fevzi TOPUZ

- Irak'ta çalıştırılmak üzere paralı asker arandığı haberine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/922)
- Yerel yönetimlerin kullandığı yabancı kaynaklı hibelere ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Şimşek) yazılı soru önergesi. (7/929)
- İçişleri Bakanlığının İngilizce yayınlanan internet sitesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1087)

Denetim / Soru Önergeleri

- Yapı Denetimi Hakkında Kanununun uygulamasındaki sorunlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1032)
- Bankacılık sektöründeki yabancı payına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1034)
- Hazine arazileri ve meralardaki kaçak yapılaşmalara ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1223)

Muğla Milletvekili Metin ERGUN

- Milas'ın bazı köylerindeki toprak tuzlanmasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/249)
- Bir belediyenin kanalizasyon projesine ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından sözlü soru önergesi. (6/250)
- Milas'ın Çökertme Köyünün içme suyu sorununa ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/951)
- Marmaris'te meydana gelen sel felaketine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1106)
- Marmaris'teki bazı derelerin ıslahına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1097)
- Fethiye Eşen Çayı Yan Dereleri işi ihalesine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1098)
- Fethiye Körfezi Yan Dereleri Taşkın ve Rusubat Kontrolü ihalesine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1099)
- Virütük hastalıkların önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1071)
- Bodrum Yarımadası Acil İçme Suyu ve İsale Hattı Projesine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1047)
- Ege Bölgesinde verimliliği artırma projesi uygulanan illere ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/270)
- Öğretmenlerin özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1028)
- Arıcılığın desteklenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1029)
- Panelvan tipi araç sahiplerine verilen geriye dönük vergi cezasına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1006)
- bir köyde yapılacak taşkın ve rusubat kontrolü işine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1139)
- Kamp ve karavan turizminin geliştirilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1146)
- Karavanlardaki vergilendirmeye ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1149)
- Milas Ovası Sulama İkmalî işine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1183)
- Kerkük'te yapılması planlanan referanduma ve Türkmenlerin haklarına ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1189)

- Bodrum yarımadasındaki imar yetkisine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1200)
- Turistlerin ülkemize yeniden gelmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1201)
- Konut sahibi yabancıların gelir getirici turistik faaliyetlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1202)
- Milas Avşar Ovasında toprak tuzlanmasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1218)

Muğla Milletvekili Ali ARSLAN

- Muğla doğalgaz boru hattı projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1144)

Osmaniye Milletvekili Hakan COŞKUN

- Denizcilik Müsteşarlığı bölge müdürlüklerinin kapatılacağı iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/970)

Samsun Milletvekili Haluk KOÇ

- Isparta'da düşen uçakla ilgili bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1091)

Samsun Milletvekili Osman ÇAKIR

- TMSF'nin el koyduğu şirketlerin yönetimine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/973)
- Futbol Federasyonunun yayın gelirlerine ve amatör futbol takımlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/974)
- Bazı milletvekilleri hakkında adli işlem yürütülüp yürütülmediğine ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi. (7/982)
- Kurutulan sulak alanlara ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/984)
- Yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/991)
- Samsun'da kurulacağı iddia edilen termik santrallere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/992)
- Bir il özel idaresinde yapılan atamaya ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/995)
- Özel tiyatrolara verilen devlet desteğine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1002)
- Yükseköğretim kuruluşlarının kadro taleplerine ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1004)
- Bahçe tarımına zarar veren bir zararlıya ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1021)
- Dış temsilciliklere ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1023)

- Samsun batı çevre yolu planına ve Sinop bölünmüş yol çalışmalarına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1024)
- Boş bulunan Yükseköğretim Yürütme Kurulu üyelikleri-ne ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1011)

Sinop Milletvekili Engin ALTAY

- İzinsiz il dışına çıkan personele ve yönetmeliğe aykırı kıyafetli öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1211)

Sivas Milletvekili Muhsin YAZICIOĞLU

- Ziraat mühendisleri ile veteriner hekimlerin maaşlarındaki farklılığa ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/963)
- D-100 karayolunda meydana gelen kazalara ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1123)
- Heybeliada'da orman arazisine kilise inşaatı iddiasına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1185)
- Heybeliada'da orman arazisine kilise inşaatı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1195)

Tekirdağ Milletvekili Faik ÖZTRAK

- Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesine bir hastane binasının tahsisine ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1215)

Tokat Milletvekili Orhan Ziya DİREN

- Turhal Şeker Fabrikasının özelleştirme programına alınmasına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1109)
- Tokat Sigara Fabrikasının özelleştirilmesine ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1110)

Tokat Milletvekili Reşat DOĞRU

- DTP Genel Başkanı hakkındaki bir iddiaya ve tahliye edilen terör suçlularına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi. (6/256)
- Amasya'daki bir fabrikanın arıtma sistemine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi. (6/280)

- Erbaa'nın bazı köylerinde sebze ve meyvelerde görülen kurumanın sebeplerine ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/281)
- Çekerek Barajı Projesine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi. (6/269)

Tunceli Milletvekili Kamer GENÇ

- Polis müdahalesiyle meydana geldiği iddia edilen bazı ölüm olaylarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/261)
- Bir firmayla ilgili bir iddiaya ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi. (6/262)
- Okullarda dağıtılan kitaplarla ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/263)
- Bakanlar Kurulu üyelerinin yurt dışı gezilerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi. (6/295)

Van Milletvekili Özdal ÜÇER

- Van İl Milli Eğitim Müdürlüğündeki bir atamaya ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1060)
- Van'da yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1103)

Yalova Milletvekili Muharrem İNCE

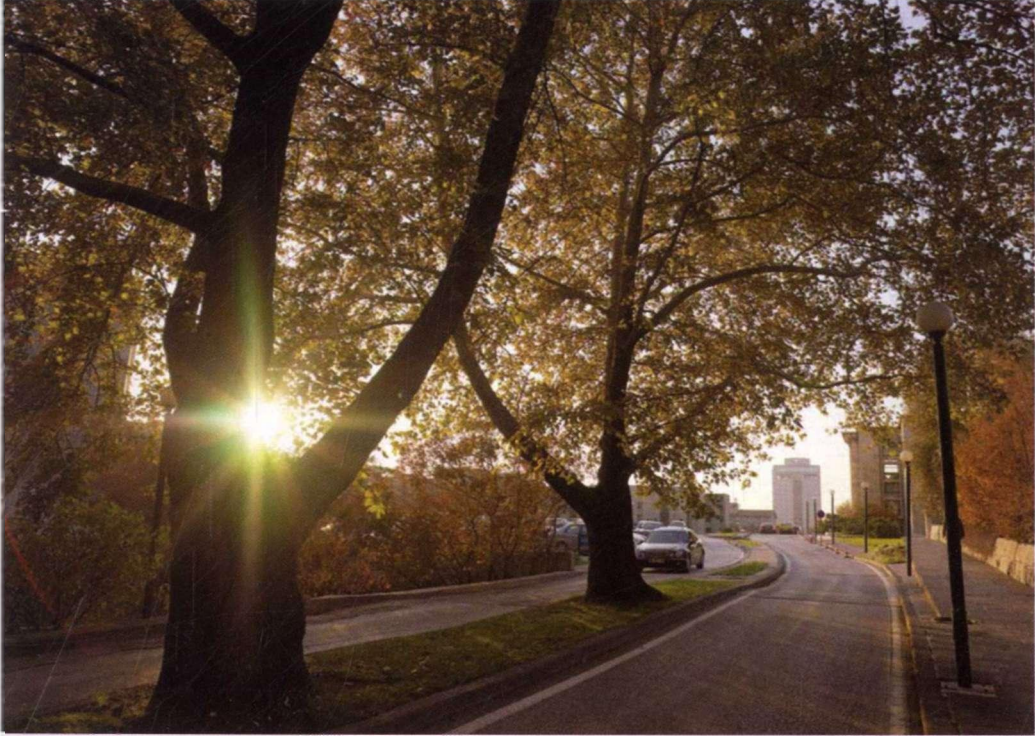
- Botaş ihaleleriyle ilgili soruşturmaya ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1042)
- Uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik sınavlarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1066)
- Bir proje kapsamında gerçekleştirilen ihalelere ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1069)
- Büyük Mağazalar Kanun Tasarısı taslağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1127)

Zonguldak Milletvekili Ali İhsan KÖKTÜRK

- Filyos ve çevresindeki turizm potansiyelinin değerlendirilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi. (7/1058)
- Öğretmen atamalarına ve özlük haklarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi. (7/959)

MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

- **İzmir Milletvekili Bülent BARATALI** ve 26 Milletvekilinin, Küçük Menderes Nehrindeki kirliliğin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/68)
- **İzmir Milletvekili Canan ARITMAN** ve 25 Milletvekilinin, şehit aileleri ve gaziler ile harp ve vazife malullerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/69)
- **Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Hakkı Suha OKAY, İstanbul Milletvekili Kemal KILIÇDAROĞLU ve İzmir Milletvekili Kemal ANADOL'un**, Türkçe'deki yabancılaşma ve bozulmanın araştırılarak Türk dilinin korunması ve geliştirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/70)
- **Artvin Milletvekili Metin ARİFAĞAOĞLU** ve 24 Milletvekilinin, Artvin-Cerattepe'deki madencilik faaliyetlerinin çevreye etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/71)
- **Aydın Milletvekili Mehmet Fatih ATAY** ve 21 Milletvekilinin, eğitim kurumlarında tarikat örgütlenmesi iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/72)
- **Bursa Milletvekili Necati ÖZENSOY** ve 28 Milletvekilinin, baz istasyonlarının yer seçimindeki sorunların ve halk sağlığına etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/73)
- **İzmir Milletvekili Ahmet ERSİN** ve 22 Milletvekilinin, polislerin mesleki ve sosyal sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/74)
- **Muğla Milletvekili Metin ERGUN** ve 29 Milletvekilinin, mermercilik sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/75)
- **Gaziantep Milletvekili Mehmet ERDOĞAN** ve 26 Milletvekilinin, Nemrut Dağı Milli Parkındaki sorunların araştırılarak tarihi eserlerin korunması ve turizmde etkin değerlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/76)



Fotoğraf: Hamit YALÇIN

Meclis Bülteni



2. Meclis Binası

Fotoğraf: Hamit YALÇIN